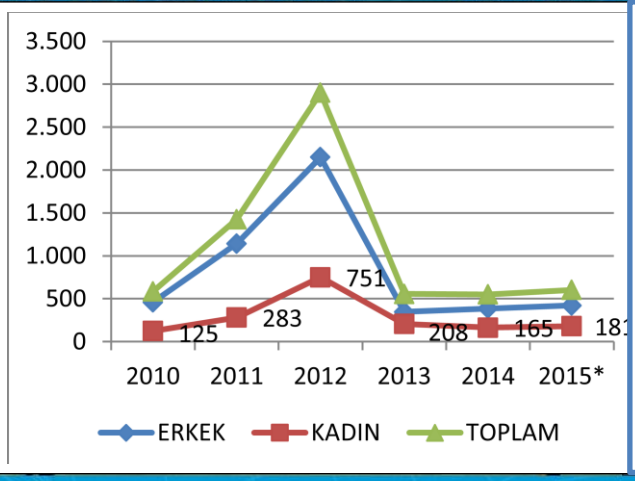

2015

IĞDIR

İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMA RAPORU

TÜRKİYE İŞ KURUMU GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

IĞDIR ÇALIŞMA VE İŞ KURUMU İL MÜDÜRLÜĞÜ

İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMA RAPORU

(2015)

YAZARLAR

İş ve Meslek Danışmanları

Mehmet GELEN

Suat ÖZBEY

SUNUŞ

İşsizlik ve istihdam sorunu dünyadaki birçok ülkede olduğu gibi ülkemizin de en önemli sosyo-ekonomik sorunlarından biridir. Bu sorunların çözümünde uygulanacak ulusal ve yerel politikalar bu sürecin kontrol altında tutulabilmesi açısından çok önemlidir. Özellikle ekonomik kriz dönemlerinde etkisi daha çok hissedilen istihdam oranının azaldığı ve bunun bir sonucu olarak ortaya çıkan işsizlik sorununun doğru bir şekilde tetkik edilebilmesi ve çözüm yollarının belirlenebilmesi işgücü piyasasına ilişkin analiz ve araştırmaların yapılması ile mümkün olmaktadır. Mevcut işletmelerin çalışan sayılarının ve açık işlerinin tespiti, açık işlerde talep edilen beceriler ile temininde güçlük çekilen meslekler gibi etmenlerin toplu bir şekilde resminin çekilmesi ve bu alanlarda ortaya çıkabilecek sorunlara yönelik tedbirlerin alınması ile yeni yatırım ya da büyüme noktasında firmalara destek olunması önemlidir. İşgücü piyasası ile ilgili sorunların giderilmesi, yeni yatırımların ve planlanan desteklerin etkin bir şekilde yapılabilmesi için güncel verilere dayalı araştırmaların yapılması ve yapılan araştırmaların sürekli iyileştirilmesi gerekmektedir.

İŞKUR İl Müdürlüğü 2010 yılından bu yana yerel düzeyde uygulanacak aktif işgücü piyasası politikalarının etkin ve ihtiyaca uygun olmasını sağlamak amacıyla işverenlerimizin görüşlerine başvurmaktadır. İşverenlerimizin işgücü talepleri doğrultusunda kamu istihdam hizmetlerinin yürütülmesi hedeflenmektedir. İşverenlerimizin nitelikli işgücüne daha hızlı ulaşabilmesi amacıyla İŞKUR kendi bünyesinde olan işsizleri işgücü uyum programlarına tabi tutarak yetiştirmektedir. Yani işverenin nitelikli işgücü talebi karşılanırken aynı zamanda işsizlerimize meslek kazandırılmakta ve onlara yeni iş kapıları açılmaktadır.

Başkanlığını yürüttüğüm İl İstihdam ve Mesleki Eğitim Kurulunun en önemli görevi il düzeyinde istihdamı koruyucu, geliştirici ve işsizliği önleyici tedbirleri belirlemek ve gereği

için ilgili kurum ve kuruluşlara bildirmektir. Bu görevin yerine getirilebilmesi için halen istihdam edilen ve gelecekte ihtiyaç duyulacak işgücünün tespit edilmesi büyük önem arz etmektedir.

Bu amaç ışığında hazırlanan Iğdır İli İşgücü Piyasası Analiz Raporunun tüm taraflarla paylaşılarak, aranan mesleklerde eğitim/programların düzenlenmesi ve işsizliğin azaltılması hedeflenmiştir. Bu çalışmanın ortaya çıkmasında gösterdikleri özenli çalışma nedeniyle İŞKUR İl Müdürlüğü personeline, araştırma sürecinde işyeri bilgi formlarına titiz bir şekilde yanıt veren tüm işverenlerimize ve emeği geçen herkese teşekkür ediyor, 2015 yılı I. Dönem Iğdır İşgücü Piyasası Talep Araştırması Analiz Çalışmasının ilimiz ve tüm ilgililer için yararlı olmasını temenni ediyorum.

Davut HANER
Iğdır Valisi

ÖNSÖZ

Günümüzün en önemli problemlerinden biri kuşkusuz işsizlik ve yeterince istihdam alanını oluşturmama sorunudur. Bu iktisadi sorunla karşılaşan birey ve toplumlarda sosyo-psikolojik sorunların ve huzursuzlukların yaşanılması kaçınılmazdır. Bu nedenle istihdam arttırıcı yatırım ve politikalara ağırlık vermek birçok kamu politikasında öncelik haline gelmiştir. Ülkemizde de istihdamın arttırılabilmesi için ciddi atılımlar yapılmıştır. Bu süreci daha etkin yürütebilmek ve etkili istihdam politikalarını oluşturabilmek amacıyla işgücü piyasasının talep ve isteklerini detaylı bir şekilde inceleme gerekliliği de kaçınılmazdır. Bu amaçla yerel düzeyde oluşturulan istihdam politikası uygulamalarının etkin olması bir zorunluluk halini almıştır.

İŞKUR İl Müdürlüğü, 2010 yılından bu yana yerel düzeyde uygulanacak aktif işgücü piyasası politikalarının etkin ve ihtiyaca uygun olmasını sağlamak amacıyla işverenlerimizin görüşlerine başvurmaktadır. Bununla işverenlerimizin işgücü talepleri doğrultusunda kamu istihdam hizmetlerinin sağlıklı bir şekilde yürütülmesi hedeflenmektedir. İşverenlerimizin nitelikli işgücüne daha hızlı ulaşabilmesi amacıyla İŞKUR kendi bünyesinde olan işsizleri işgücü uyum programlarına tabi tutarak yetiştirmektedir. Böylece işverenin nitelikli işgücü talebi karşılanırken aynı zamanda işsizlerimize meslek kazandırılmakta ve onlara yeni iş kapıları açılmaktadır.

İŞKUR, sunduğu hizmetleri daha etkin sunabilmek ve il düzeyinde mesleki eğitim programlarını ihtiyaca uygun yönlendirmek amacıyla kapsamlı bir İşgücü Piyasası Talep Araştırması gerçekleştirmiştir. İl düzeyinde işgücü arzı ve talebi verilerini içeren bu rapor, alanında genel bir rehber niteliğindedir.

Bu raporun ortaya çıkması sürecinde gösterdikleri titiz ve özverili çalışmaları nedeniyle Iğdır Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü personeline, araştırma sürecinde işyeri bilgi formlarına hassas bir şekilde yanıt veren tüm işverenlerimize ve emeği geçen herkese teşekkür ediyor, 2015 yılı I. Dönem Iğdır İşgücü Piyasası Talep Araştırması Çalışması' nın ilimiz ve tüm ilgililer için istihdama katkı sağlayacak faaliyetlerde yararlı olmasını temenni ederim.

Halis ERDOĞAN

İl Müdürü

İÇİNDEKİLER

SUNUŞ i
ÖNSÖZ iii
İÇİNDEKİLER v
TABLO LİSTESİ vi
ŞEKİL LİSTESİ vii
KISALTMALAR vii
YÖNETİCİ ÖZETİ 9
GİRİŞ 19
BİRİNCİ BÖLÜM 21
İŞGÜCÜ PİYASASININ GENEL GÖRÜNÜMÜ 21
İŞGÜCÜ PİYASASINI ETKİLEYEN UNSURLAR: ARKA PLAN 21
İŞKUR GÖSTERGELERİ 23
KAYITLI İŞSİZ 23
AÇIK İŞLER 25
İŞE YERLEŞTİRMELER 26
MESLEKİ EĞİTİM FAALİYETLERİ 27
İŞSİZLİK ÖDENEĞİ 28
İKİNCİ BÖLÜM 30
İŞGÜCÜ PİYASASI TALEP ARAŞTIRMASI SONUÇLARI 30
AMAÇ VE YÖNTEM 30
İŞYERLERİ VE MEVCUT İSTİHDAM 32
İŞYERİ VERİLERİ 32
AÇIK İŞLER 49
Temininde Güçlük Çekilen Meslekler 70
SONUÇ 93
KAYNAKÇA 94
EKLER 95
Ek 1- 2015 Yılı İşgücü Piyasası Araştırması İşyeri Bilgi Formu 95
Ek 2 - Örnekleme Yapılan İller Listesi ve Örnek Sayıları 102
Ek 3- Tanım ve Kavramlar Sözlüğü 103
Ek 4- Ek Tablolar 111
EK:5: 2 İle 9 Kişi Arası İstihdamlı İşyeri Bilgileri IĞDIR 112

TABLO LİSTESİ

Tablo 1: İl Düzeyinde Temel İşgücü Göstergeleri 6
Tablo 2: Kayıtlı İşsizlerin Mesleklere Göre Dağılımı 9
Tablo 3: Açık İşlerin Mesleklere Göre Dağılımı 11
Tablo 4: İşe Yerleştirmelerin Mesleklere Göre Dağılımı 13
Tablo 5:Kurs ve Kursiyer Göstergeleri (2015*) 14
Tablo 6: Yıllar İtibariyle İşsizlik Ödeneğine Başvuran ve Hak Eden Sayısı (2015*) 14
Tablo 7: İşsizlik Ödeneğini Hak Edenlerin Mesleklere Göre Dağılımı (2015*) 15
Tablo 8: Sektörlere Göre İşyerlerinin Dağılımı 18
Tablo 9: Çalışanların Sektörlere ve Cinsiyete Göre Dağılımı 20
Tablo 10: Çalışanların Meslek Gruplarına ve Cinsiyete Göre Dağılımı 23
Tablo 11: Çalışan Sayısı En Fazla Olan Meslekler 25
Tablo 12: İŞKUR Hizmetinden Faydalanan İşyerleri Oranları 26
Tablo 13: Part-Time Çalışanı Olan İşyerleri ve Çalışanlar 27
Tablo 14: Part-Time Çalışanı Olan İşyerlerinde En Fazla Çalışılan Meslekler 28
Tablo 15: Vardiyalı Çalışanı Olan İşyerleri ve Çalışanlar 29
Tablo 16: Vardiyalı Çalışma Yapılan İşyerlerinde Cinsiyete Göre En fazla Çalışılan Meslekler 30
Tablo 17: İhracat Yapan İşyerlerinin Sektörel ve Çalışan Olarak Dağılımı 31
Tablo 18: İhracat Yapan İşyerlerinde Cinsiyete Göre Çalışan Sayısı En Fazla Olan Meslekler 31
Tablo 19: Sektörlere Göre İŞKUR'dan Faydalanılan Hizmetlerin Dağılımı 34
Tablo 20: Sektörlere Göre Açık İşlerin Dağılımları 37
Tablo 21: Sektörlere Göre Açık İşi Olan İşyerlerinin Dağılımları 39
Tablo 22: Açık İşlerin Sektörlere Ve Cinsiyete Göre Dağılımı 40
Tablo 23: Açık İşlerin Meslek Gruplarına Göre Dağılımı 40
Tablo 24: Açık İşlerin Meslek Gruplarına ve Cinsiyete Göre Dağılımı 41
Tablo 25: Açık İşlerin Mesleklere Göre Dağılımı 42
Tablo 26: Açık İşlerin Mesleklere Ve Cinsiyete Göre Dağılımı 43
Tablo 27: Sektörlere Göre Açık İşlerin Aranma Kanalları 44
Tablo 28: Meslek Gruplarına Göre Açık İşlerin Aranma Kanalları 45
Tablo 29: En Çok Açık İş Olan Mesleklerin Aranma Kanalları 46
Tablo 30: Yaş Gruplarına Göre İşyerlerinin Açık İşlerini Arama Kanalları 46
Tablo 31: Arama Kanalına Göre Açık İşlerin Aranma Süresi 47
Tablo 33: Vardiyalı Çalışma Yapılan İşyerlerinin Açık İşlerde Arama Kanalına Göre Cinsiyet Dağılımı 48
Tablo 32: İşyerlerinin Açık İşlerde Arama Kanalına Göre Cinsiyet Dağılımı 48
Tablo 34: Part-Time Çalışanı Olan İşyerlerinin Açık İşlerde Arama Kanalına Göre Cinsiyet Dağılımı 48
Tablo 35: İhracat Yapan İşyerlerinde Açık İşlerin Aranma Kanalına Göre Cinsiyet Dağılımı 49
Tablo 36: İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanan İşyerlerinin Açık İşlerde Arama Kanalına Göre Cinsiyet Ayrımlı Dağılımı 49
Tablo 37: Açık İşlerde Cinsiyete Göre Talep Edilen Eğitim Düzeyi 53
Tablo 38: Sektörlere Göre Açık İşlerde Talep Edilen Asgari Eğitim Düzeyi 54
Tablo 39: Meslek Gruplarına Göre Açık İşlerde Talep Edilen Asgari Eğitim Düzeyi 55
Tablo 40: Açık İşlerde Talep Edilen Eğitim Düzeylerinin Arama Kanallarına Göre Dağılımı 55
Tablo 41: Asgari Eğitim Düzeyine Göre Açık İşlerin Aranma Süresi 56
Tablo 42: Sektörlere Göre Açık İşlerin Aranma Süresi 56
Tablo 43: İşyeri Yaşına Göre Açık İşlerin Aranma Süresi 57
Tablo 44: Meslek Gruplarına Göre Açık İşlerin Aranma Süresi 57
Tablo 45: Teminde Güçlük Çekilen Mesleklerin Sektörel Dağılımı 59

Tablo 46: Meslek Gruplarına Göre Temininde Güçlük Çekilme ve Açık İş Sayısı 59
Tablo 47: Teminde Güçlük Çekilen Meslekler 61
Tablo 48: Meslekler Bazında Teminde Güçlük Çekilme Nedenleri* 67
Tablo 49: İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanma Durumuna Göre Eleman Temininde Güçlük Çekme Durumu 68
Tablo 50: Vardiyalı Çalışma Yapılan İşyerlerinin Sektörel Bazda Eleman Temininde Güçlük Çekme Durumu 69
Tablo 51: İhracat Yapan İşyerlerinin Sektörel Bazda Eleman Temininde Güçlük Çekme Durumu 71
Tablo 52: Part-Time Çalışanı Olan İşyerlerinin Eleman Temininde Güçlük Çekme Durumu 72
Tablo 53: İşyerlerinin Çalışma Biçimine Göre Net İstihdam Değişim Oranları 74
Tablo 54: Sektörler İtibariyle Net İstihdam Değişimi ve Oranları 75
Tablo 55: Meslek Grupları İtibariyle Net İstihdam Değişim Oranları 76
Tablo 56: Net İstihdam Artışı ve Azalışı Beklenen İlk 10 Meslek 77
Tablo 57: Özelliklerine Göre İşyerlerinin Net Artış Beklediği Meslekler 77
Tablo 58: Sektörlere Göre İstihdam Artış/Azalış Beklentisi 78
Tablo 59: İşyeri Özelliklerine Göre İstihdam Artış/Azalış Beklentisi 79

ŞEKİL LİSTESİ

Grafik 1: İl Düzeyinde Temel İşgücü Göstergeleri 7
Grafik 2: Kayıtlı İşsizlerin Cinsiyete Göre Dağılımı 8
Grafik 3: Yıllara Göre Açık İş 10
Grafik 4: Yıllar İtibari ile Cinsiyete Göre İşe Yerleştirme 12
Grafik 5: Sektörlere Göre Ortalama Çalışan Sayıları 21
Grafik 6: İşyerlerinin Yaş Grubuna Göre Dağılımı 22
Grafik 7: Meslek Grubu ve Cinsiyete Göre Çalışanlar 24
Grafik 8: İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanan İşyeri Sayısı Oranları 32
Grafik 9: İŞKUR Hizmetinden Faydalanan İşyerlerinin Yaşlarına Göre Dağılımı 33
Grafik 10: İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanma Sürelerinin Dağılımı 34
Grafik 11: Açık İşi Olan İşyerleri 36
Grafik 12: Cinsiyete Göre Açık İşlerin Dağılımları 38
Grafik 13: Açık İşi Olan İşyerlerinin Sektörlere Ve Yaş Grubuna Göre Dağılımı 39
Grafik 14: Açık İşlerin Aranma Kanallarına Göre Dağılımı 44
Grafik 15: Açık İşlerde Talep Edilen Eğitim Düzeyi 53
Grafik 16: İşyerlerinin Eleman Temininde Güçlük Çekme Durumu 58
Grafik 17: Meslek Gruplarına Göre Temininde Güçlük Çekme ve Açık İş Oranı 60
Grafik 18: Teminde Güçlük Çekilme Nedenleri 62
Grafik 19: Teminde Güçlük Çekilme Nedenleri 63
Grafik 20: Teminde Güçlük Çekilme Nedenleri* 65
Grafik 21: Vardiyalı Çalışma Yapılan İşyerlerinin Eleman Temininde Güçlük Çekme Nedenleri 70
Grafik 22: İhracat Yapan İşyerlerinin Eleman Temininde Güçlük Çekme Nedenleri 71
Grafik 23: Part-Time Çalışanı Olan İşyerlerinin Eleman Temininde Güçlük Çekme Nedenleri 73

KISALTMALAR

AB: Avrupa Birliği

ABD: Amerika Birleşik Devletleri

ADNKS: Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi

AİO: Açık iş Oranı

Bk.: Bakınız

EUROSTAT: Avrupa Birliği İstatistik Ofisi

ILO: International Labor Organization (Uluslararası Çalışma Örgütü)

ISCO: International Standard Classification of Occupations (Uluslararası Meslek Sınıflama Standardı)

İBBS: İstatistiki Bölge Birimleri Sınıflaması

İEP: İşbaşı Eğitim Programı

İO: İşsizlik oranı

İKO: İşgücüne katılma oranı

İŞKUR: Türkiye İş Kurumu

İPA: İşgücü Piyasası Analizi

NACE: European Classification of Economic Activities (Avrupa Birliği'nde Ekonomik Faaliyetlerin İstatistikî Sınıflaması)

NİDO: Net İstihdam Değişim Oranı

OECD: Organization for Economic Co-operation And Development (Ekonomik Kalkınma ve İşbirliği Örgütü)

TİPA: Türkiye İşgücü Piyasası Analizi

TMS: Türk Meslekler Sözlüğü

TÜİK: Türkiye İstatistik Kurumu

TYP: Toplum Yararına Program

YÖNETİCİ ÖZETİ

İşgücü piyasasında özellikle talep açısından ihtiyaç duyulan işgücünün eğitim ve becerilerini tespit etmek, işgücü arzı ve talebi arasındaki dengesizliğin giderilmesine yönelik politika ve önerilerin geliştirilmesine yardımcı olmak amacıyla 2015 yılı işgücü piyasası talep araştırması gerçekleştirilmiştir. Bu araştırmanın bulguları raporun veri sağlama kapasitesi ve ihtiyaçların tespitine yönelik katkı ve öneriler açısından değerlendirilmesi ve önümüzdeki süreçte işgücü piyasasının mevcut sorunlarını çözmede bu bulguların anahtar rol üstlenmesi arzu edilmektedir.

Iğdır ilinde istihdam ve işsizlik sorunlarının çözümüne yönelik işgücü yapısı ve sektörler bazında personel, eğitim, nitelik gibi ihtiyaçların belirlenmesine yönelik veri ve bilgi derlenmesini kolaylaştırıcı bir çalışma olmuştur. Özellikle il bazında işgücü piyasasına ilişkin verilerin az olması, Talep Araştırması'nın katkılarını daha kıymetli hale getirmektedir. Araştırma bulguları kurumumuzun ilerleyen dönemde istihdama yönelik planlamalarında rehber rol oynayacaktır.

16 Mart – 30 Nisan 2015 tarihleri arasında gerçekleştirilen İşgücü Piyasası Talep Araştırması Iğdır ili genelinde çalışan sayısı 10 ve üzerinde olan 238 işyeri üzerinde yapılmak üzere planlanmış, bu işyerlerinden 209 tane' sinin işvereni veya işveren temsilcisi ile yüz yüze yapılan görüşmelerle ile işyeri bilgi formu uygulanmıştır.

Iğdır ilinde 10 ve daha fazla kişi istihdam eden ve araştırma kapsamına giren farklı sektörlere ait işyerleri için veriler derlenmiştir. Toplam 209 işyerine bilgi formunun uygulandığı araştırmada, 14 sektöre ait işyerleri ziyaret edilmiştir. Araştırma kapsamında işyeri olmayan sektörler; Su Temini, Kanalizasyon, Atık Yönetimi ve İyileştirme sektörü, Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi ve Dağıtımı sektörü ve Kültür, Sanat Eğlence, Dinlence ve Spor sektörleridir.

Iğdır ilindeki işyerlerinin sektörlere göre dağılımı incelendiğinde en fazla işyerinin yüzde 33 ile Toptan ve Perakende Ticaret sektöründe olduğu görülmektedir. Yaklaşık olarak her 3 işyerinden biri Toptan ve Perakende Ticaret sektöründedir.

Iğdır ilinde en fazla çalışanın bulunduğu Ulaştırma ve Depolama sektörü ile Toptan ve Perakende Ticaret sektörlerinde çalışan toplamı içindeki kadın çalışan oranı, Türkiye genelinde bu sektörlerde çalışan kadın çalışan oranının altındadır.

Kadınların Iğdır ilinde çalışanlar içerisindeki oranının düşük olmasının önemli nedenlerinden biri Ulaştırma ve Depolama sektöründeki çalışan sayısının ağırlıklı olarak Tır şoförü mesleğinde olmasıdır. Tır şoförü mesleğinde daha çok erkek personel tercih edilmekte; bu meslek ayrıca daha çok

erkek iş arayanlar tarafından tercih edilmektedir. Çalışma koşulları ve işin doğası gereği kadınlar tarafından bu meslek tercih edilmemektedir.

Toplam çalışan sayısına bakıldığında Ulaştırma ve Depolama sektöründe erkek çalışan sayısı bin 557 kişi olduğu görülürken, kadın çalışan sayısı 82 kişi ile sınırlı kalmaktadır. Ulaştırma ve Depolama sektöründe çalışanların cinsiyet bazında dağılımına bakıldığında, kadın çalışan oranı yüzde 5 iken, erkek çalışan oranının ise yüzde 95 olduğu görülmektedir.

Iğdır ilinde kadın çalışan sayısının erkek çalışan sayısından fazla olduğu tek sektör İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet sektörüdür. Diğer bütün sektörlerde erkek çalışan oranı daha fazladır. Iğdır'da araştırma kapsamındaki işyerlerinde kadın çalışanların oranı Türkiye geneline göre çok düşüktür. Sektörler arasında da kısmen bir farklılaşma görülmektedir.

Iğdır ilinde kadınların işgücü piyasasında az olmasının nedenleri arasında kadının daha çok ücretsiz aile işçisi pozisyonunda bulunmasının da etkili olduğu düşünülmektedir. Bunun yanı sıra ilin coğrafi koşullarının Ulaştırma ve Depolama sektörüne ait işyeri sayısını etkilemesi ile birlikte, kadının bu sektörde çalışma alanının dar olması da etkilidir.

Erkeklerin en fazla çalıştığı sektörler ile toplam çalışan sayısının sektörel dağılımı incelendiğinde ilk iki sektörün aynı olduğu görülmektedir. Ancak ilde toplam çalışan sayısı bakımından İmalat sektörü 3. sırada yer alırken, il genelinde erkek çalışan sayısının en fazla olduğu sektörün ise İnşaat sektörü olduğu görülmektedir. İnşaat sektörü toplam çalışan sayısı bakımından 4. sırada yer almaktadır. Araştırma kapsamına giren inşaat sektöründeki işyeri sayısının imalat sektöründeki işyeri sayısının iki katı olmasına rağmen imalat sektöründeki çalışan sayısı inşaat sektöründeki çalışan sayısından fazladır. Bunun nedeni ise araştırmanın yapıldığı dönemin mevsimsel koşullarını etkili olduğu düşünülmektedir.

Kadınların en fazla çalıştığı sektörlere bakıldığında, ilk üç sektörün sırasıyla; İdari ve Destek Hizmeti, Toptan ve Perakende Ticaret ve İmalat sektörlerinin olduğu görülmektedir. En az çalışanı olan sektörler ayrıca en az işyeri sayısına sahip sektörler olduğu da görülmektedir.

Iğdır ilinde 10 ve daha fazla kişi istihdam eden işyerlerinde ortalama çalışan sayısı 25'tir. Türkiye genelinde ise bu sayı 35'tir. Iğdır'daki işyerleri Türkiye geneline göre daha küçük ölçekli işyerleridir. Yani Türkiye genelindeki her işyeri Iğdır'dan ortalama 10 işçi fazla çalıştırmaktadır.

Türkiye geneli verileri ile Iğdır il verileri karşılaştırıldığında İmalat, Ulaştırma ve Depolama, İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri ile İdari Destek Hizmeti Faaliyetindeki sektörlere ait işyeri çalışan ortalamasının Türkiye geneline çalışan sayısının üstünde olduğu görülmektedir.

Iğdır ilinde 10 ve daha fazla kişi istihdam eden her 10 işyerinden 4' ü 5-9 yıl aralığında faaliyet gösteren işyerleridir.

Iğdır ilinde işyerlerinin yaş grubuna göre dağılımı incelendiğinde yeni kurulan yani 0-4 yaş grubu işletmelerin hemen ardından gelen 5-9 yaş grubu işletmelerin oranında ani bir yükseliş olduğu görülmektedir. 5-9 yaş grubu işletmelerden sonra gelen işletmelerin oranında ise, yaşlar arttıkça düşüş görülmektedir. İşyerlerinin yüzde 70'inin Toptan ve Perakende Ticaret, İnşaat ve Ulaştırma Depolama sektörlerinde olduğu Iğdır ilinde, 20 yaş üstü işyeri oranının yüzde 12,1 ile sınırlı kaldığı görülmektedir. Yani uzun süreli faaliyet gösteren işyeri oranı oldukça azdır. Mevcut firmaların kurumsal firma olarak devamlılığının sağlanması için bölgesel teşviklerin uygulanması gerektiği düşünülmektedir.

Çalışanların meslek gruplarına göre dağılımı incelendiğinde; en fazla çalışanı olan meslek grubunun, Tesis Ve Makine Operatörleri Ve Montajcılar meslek grubu olduğu görülmektedir. Çalışanların yüzde 40,3'ü bu meslek grubundadır. Sektör olarak en fazla çalışanı olan sektörün Ulaştırma ve Depolama sektörüdür. Bu durum Iğdır ilinin coğrafi durumundan kaynaklı olduğu düşünülmektedir. Bu sektörde çalışanların büyük çoğunluğu tır şoförü mesleğindedir ve bu mesleğin ait olduğu meslek grubuna bakıldığında da Tesis Ve Makine Operatörleri Ve Montajcılar meslek grubu olduğu karşımıza çıkmaktadır.

Iğdır ilinde en fazla çalışanı olan mesleklere baktığımızda toplam çalışan sayısı olan 5 bin 231' inin bin 474' ünün Tır şoförü mesleğinde olduğu ve bunun yüzde 28,2' lik oranla en fazla çalışılan meslek olduğu görülmektedir. Dikkat çekici bir diğer nokta ise sadece erkek çalışanın olduğu Tır Şoförü mesleği, kadın çalışanın olduğu bütün mesleklerin 2 katı kadardır. İkinci sırada ise 274 kişinin çalıştığı Temizlik Görevlisi mesleği olduğu görülmektedir. Kadın, erkek ve genel toplamdaki dağılıma bakıldığında Temizlik Görevlisi mesleğinin en fazla çalışılan ikinci meslek olduğu görülmektedir. Kadınlar için Bilgi İşlem Destek Elemanı mesleği en fazla çalışılan meslek olarak karşımıza çıkmaktadır.

Erkeklerde en fazla çalışılan ilk beş meslek; Tır-Çekici Şoförü, Şoför-Yük Taşıma, Betonarme Demircisi, Yönetici (Ulaşım İşleri) ve Yönetici (İş Hizmetleri) meslekleridir. Kadınların en fazla çalıştığı ilk beş mesleğe bakıldığında ise; Bilgi İşlem Destek Elemanı, Model Makineci (Dokuma Hazır Giyim Ve Ev Tekstili), Ön Muhasebeci, Aşçı ve Çocuk Bakıcısı/Çocuk Bakım Elemanı meslekleri karşımıza çıkmaktadır. Tablo incelendiğinde kadınların ve erkeklerin yoğunlaştıkları mesleklerinin birbirinden farklı olduğu görülmektedir.

En fazla çalışılan ilk 20 meslek dikkate alındığında kadınların erkeklere göre daha fazla mesleki nitelik ve beceri gerektiren işlerde çalıştığı görülmektedir.

Iğdır ilinde İŞKUR hizmetlerinden yararlanan işyerlerinin yüzde 99'u 0-4 yıl arasında bir süredir bu hizmetlerden yararlandığı tespit edilmiştir. Iğdır ilinde sektörel bazda firmaların İŞKUR hizmetlerinden faydalanması en çok son dört yılda olmuştur. İŞKUR son dört yıl içerisinde büyük bir atılım yapmıştır. Türkiye verileri de göz önüne alındığında, İŞKUR'un personel sayısındaki artış, sunduğu hizmetlerdeki nitel hem de nicel iyileşme ile birlikte İŞKUR imajındaki değişim, kurumun hizmet sunma derecesinin yükseltmiştir.

Iğdır ilindeki işyerlerinin yüzde 8,8'i açık iş[1]i olduğunu belirtmiştir. Yani ilde her 10 işyerinin 1 tanesinde açık iş vardır. Türkiye genelinde ise bu oran yüzde 14,2'dir. Iğdır ile Türkiye'nin açık işi olan işyeri oranlarını karşılaştırdığımızda aradaki fark yüzde 5,4 gibi yüksek bir orandır. Iğdır açık işi olan işyerleri bakımından Türkiye genelinin çok altındadır. Ancak 2014 yılı İşgücü Piyasası Araştırmasında (Mayıs-Haziran) Iğdır ilinde açık işi olan işyeri oranı yüzde 13,7 olarak gerçekleşmiştir. Bu yıl çalışmanın yapıldığı dönemin (Mart-Nisan) etkisiyle oranın düşük olduğu düşünülmektedir.

Iğdır ilinde araştırma kapsamına giren toplam 209 işyerinden 18 işyeri toplam 71 kişilik açık iş vermiştir. Bu açık işlerin sektörel dağılımı ve sektörlere göre açık iş oranı Tablo 20'de gösterilmiştir.

Iğdır ilinde açık iş oranı yüzde 1,3 ile Türkiye geneli açık iş oranının yaklaşık 0,4 puan altındadır. Iğdır ilinde en fazla açık iş oranı[2] oransal olarak ilk sırayı yüzde 3,7 ile Eğitim sektöründe yer almaktadır. İkinci olarak yüzde 2,3 ile Ulaştırma ve Depolama sektörü, üçüncü olarak yüzde 1,4 ile Toptan ve Perakende Ticaret sektörü, dördüncü olarak yüzde 0,6 ile İnşaat sektöründe yer almaktadır. Bu dört sektörün dışında İlde açık iş veren sektör bulunmamaktadır. Tablo 8 incelendiğinde bu dört sektör toplam işyerlerinin yüzde 73,4' ünü oluşturmaktadır.

2014 ve 2015 yılları için açık işlerin mesleklere göre dağılımı incelendiğinde ortak olan meslekler; Tır-Çekici Şoförü, Direksiyon Eğitmeni, Ön Muhasebeci, Plastik Doğramacı /Pvc Doğrama-İmalat ve Montajcısı, Plastik Doğramacı /Pvc Doğrama-İmalat ve Montajcısı ve Satış Temsilcisi / Plasiyer' dir.

Türkiye genelinde açık iş sıralamasında ilk üçte Iğdır'dan farklı olarak birinci sırada Makineci (Dikiş), ikinci sırada Beden İşçisi (Genel) ve üçüncü sırada Garson (Servis Elemanı) yer almaktadır. Türkiye'de açık iş sıralamasında Iğdır'dan farklı olarak ilk on üç meslek içerisinde on bir farklı mesleğin Makineci (Dikiş), Beden İşçisi (Genel), Garson (Servis Elemanı), Satış Danışmanı, Temizlik Görevlisi, Gaz Altı Kaynakçısı, Güvenlik Görevlisi, Şoför-Yük Taşıma, Çağrı Merkezi Müşteri Temsilcisi, Kasiyer, Plastik Enjeksiyon Üretim Elemanı meslekleri olduğu görülmektedir.

---

[1] ***Açık İş:*** İşveren tarafından hemen veya yakın gelecekte doldurulmak istenen ve işverenin işyeri dışından uygun bir adayın bulunması için aktif adımları attığı yeni yaratılan, boş veya boşalacak iştir. (EUROSTAT) . Bu tanıma göre açık iş muhakkak işyeri dışına açılmalıdır. İşgücü Talep araştırması kapsamında derlenen açık işler bu kapsamdadır. Kuruma intikal eden iş istemidir.

[2] Açık İş Oranı: Açık işlerin, açık işler ile mevcut çalışanların sayısının toplamına bölünmesi ile elde edilen bir orandır. Temel olarak, işyerleri tarafından fiilen doldurulmak istenen ve bu doğrultuda gerekli girişimlerin yapıldığı pozisyonları göstermektedir. İşyerinde çalışanlar yardımıyla doldurulmayı bekleyen pozisyonlar ise açık iş kavramı kapsamında yer almamaktadır.

Iğdır'da 71 kişilik açık iş için istenen beceriler incelendiğinde; ilk sırada Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe becerisi sonrasında ise Fiziki ve Bedensel Yeterlilik gelmektedir. Daha sonra sırası ile İletişim ve İfade Yeteneği, Sorun Çözme ve İnisiyatif Alabilme, Takım Çalışmasına Uyum, Hesap Yapabilme, Bilgisayar Kullanımı ve Satış ve Pazarlama becerisi gelmektedir. Proje Tabanlı Çalışma ilindeki hiçbir açık işte tercih edilmemiştir. Türkiye genelinde ise Fiziki ve Bedensel Yeterlilik, Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe, Takım Çalışmasına Uyum ile İletişim ve İfade Yeteneği şeklinde sıralanmaktadır. En az tercih edilen beceri ise Yabancı Dil becerisidir. Tablo 25 incelendiğinde il genelinde aranan 13 meslek için ve bu meslekler arasında tır şoförünün yüzde 56 ile ilk sırada olması genel anlamda aranan becerinin Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe ve Fiziki ve Bedensel Yeterlilik olması beklenmektedir.

Hem Türkiye genelinde hem de Iğdır'da en yüksek oranda fark etmez seçeneğinin çıkması işverenlerin çalıştıracakları kişide aldığı eğitimden ziyade verdikleri işi yapıp yapamayacaklarına baktıkları ya da eğitim seviyesi ne olursa olsun "*bize eğitimli çalışan değil işi yapabilecek çalışan lazım*" mantığında olduklarını göstermektedir. Bazı mesleklerde belirli bir eğitim düzeyine sahip olmak gerekmektedir. Örneğin Öğretmen, Mühendis, Uzman gibi mesleklerde en az Lisans seviyesinde bir eğitime ihtiyaç vardır. Ancak Satış Danışmanı, Garson, Beden İşçisi gibi mesleklerde herhangi bir eğitim düzeyi aranmayabilir. Mesleklerin bu yapısı açık işlerdeki eğitim düzeyi talebini doğrudan etkilemektedir.

İşyerlerinin yüzde 60'ının aradığı elemanı bulmakta zorluk çekmesi Iğdır ili işgücü piyasasının arz ve talep yapısında bir uyumsuzluk olduğunu göstermektedir. İşverenler istedikleri elemanı bulurken zorluk çekmektedirler. Temininde güçlük çekilen mesleklerde güçlük çekilme nedenine ilişkin bilgilere çalışmanın ilerleyen kısımlarında değinilecektir.

Iğdır ilinde sektörel olarak eleman temininde güçlük çeken işyerlerinin durumu incelendiğinde; hem 2014 hem de 2015 yılı için sayı olarak eleman temininde en fazla güçlük çektiğini bildiren işyeri sayısı Toptan ve Perakende Ticaret sektöründedir. Bu sektörü sırası ile Ulaştırma ve Depolama ve İnşaat sektörleri izlemektedir. Bu sektörler ilde işyeri sayısı en fazla olan sektörlerdir.

Temininde güçlük çekilen kişi sayısı meslek grupları açısından incelendiğinde 311 kişi sayısıyla Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar meslek grubu neredeyse temininde güçlük çekilen toplam sayının yarısını oluşturduğu görülmektedir. Bunu 114 kişi ile Sanatkarlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar ve 79 kişi ile Hizmet ve Satış Elemanları meslek gruplarının takip ettiği görülmektedir.

Aynı tablonun açık iş eleman sayısı sütunu incelendiğinde, bu meslek gruplarından Sanatkarlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar meslek grubunun, temininde güçlük çekilen kişi sayısı bakımından diğer meslek grupları arasında ikinci sırada yer alırken, bildirdiği açık iş eleman sayısı bakımından da son sırada yer alması göze çarpmaktadır. Bu durum ilgili meslek grubunda personel çalıştıran işyerlerinin eleman teminine giderken oldukça zorluk çektiği; ancak çalışanlarını da daha

uzun süreli ve daimi çalıştırdığı sonucunu doğurmaktadır. Benzer durum Profesyonel Meslek Mensupları meslek grubunda hiç açık iş bildirilmemesi de aynı düşünceyi akla getirmektedir.

Nitelik Gerektirmeyen Meslekler meslek grubunda da hiç açık iş bildirilmediği görülmektedir. Iğdır ili kayıtlı işsiz profiline de bakıldığında, nitelik gerektirmeyen meslekte yeterince işgücü bulunduğu görülmektedir. Bu sebeple bu meslekte açık işin herhangi bir kanalla ve kısa bir zamanda kolay bir şekilde temin edilebildiği düşünülmektedir.

2015 İPA çalışması sonuçlarına göre Iğdır ilinde temininde güçlük çekilme oranları bakımından ilk sırada yüzde 17,1 ile Profesyonel Meslek Mensupları meslek grubunun yer aldığı görülmektedir. Bu meslek grubunu sırasıyla yüzde 16 ile Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar, yüzde 14,8 ile Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar, yüzde 14,7 ile Hizmet ve Satış Elemanları meslek gruplarının takip ettiği görülmektedir.

Açık iş oranı bakımından incelendiğinde ilk sırada yüzde 2,9 ile Hizmet ve Satış Elemanları meslek grubu yer alırken bunu yüzde 2,1 ile Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar, yüzde 1,6 ile Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar meslek gruplarının takip ettiği görülmektedir.

Ulaştırma ve Depolama sektörünün önemli yer tuttuğu Iğdır ilinde, eleman temininde en çok güçlük çekilen meslek yüzde 30,5 ile Tır Çekici Şoförü mesleğinin olduğu tabloda görülmektedir. Bu mesleği sırasıyla yüzde 7,6 ile Model makineci (Dokuma Hazır Giyim ve Ev Tekstili), yüzde 4,2 ile Ön Muhasebeci, yüzde 3,2 ile Kalorifer Ateşçisi (Katı ve Sıvı Yakıt), yüzde 3,1 ile Kasiyer mesleklerinin takip ettiği görülmektedir.

Tır-Çekici Şoförü mesleğinde, Iğdır ilinde eleman temininde güçlük çekilme oranın ilk sırada yer almasında hem işverenin hem de bu meslekte çalışanların etkisi bulunmaktadır. İşverenler bu meslekte eleman teminine giderken, kendilerine göre elemanın oldukça güvenilir olması gerektiğini düşünerek işe her başvuranı işe almamaktadır. Çalışan açısından bakıldığında, yeterince gerekli mesleki beceri/niteliğe sahip elemanın bulunamaması (Sürücü belgesi, SRC...vb.) bu mesleğin temininde güçlük çekilmesinde önemli bir sebeptir. Bununla birlikte çalışanların, çalışma zamanlarının büyük bir kısmını yolculukta, il dışında ve ailelerinden uzak geçirmek durumunda kalması, bir süre bu meslekte çalışsalar dahi sürekli olarak Tır-Çekici Şoförü mesleğinde çalışmaya devam etmemektedir.

Çalışma Ortam ve Koşullarının Beğenilmemesi, Vardiyalı Çalışma Olması, Önerilen Ücretin Az Bulunması gibi nedenler daha çok işverenlerin kontrolünde olan nedenlerdir. Bu nedenlerin Iğdır ilinde her iki sene içi diğer nedenlere göre işverenlerce daha düşük oranlarla sebep olarak gösterilmesi, genel olarak işverenlerin eleman temininde güçlük çekme nedenleri arasında kendilerinin kontrolündeki parametreleri neden olarak göstermekten kaçındıkları düşüncesini akla getirmektedir. İşgücü temininde güçlük çekme nedenleri Iğdır ve Türkiye genelinde değerlendirildiğinde ilk üç neden sıralamasının aynı olduğu görülmektedir. Bununla beraber Iğdır ilinde işverenlerin Türkiye geneli işverenlerinden oldukça daha yüksek oranlarla “Gerekli Mesleki

Beceriye/Niteliğe Sahip Eleman Bulunamaması" ve "Yeterli İş Tecrübesine Sahip Eleman Bulunamaması" nedenlerini sebep olarak gösterdiği görülmektedir. Diğer taraftan daha çok işverenlerin kontrolünde olan Çalışma Ortam ve Koşullarının Beğenilmemesi, Önerilen Ücretin Az Bulunması, Vardiyalı Çalışma Olması gibi nedenleri Türkiye geneli işverenlerin, Iğdır ili işverenlerinden daha yüksek oranda neden olrak gösterdikleri görülmektedir. Ancak bu oranlar yine de diğer nedenlere göre düşük kalmaktadır.

İlgili nedenler işgücü piyasasının arz tarafı olan işgücünü de doğrudan ilgilendirdiği unutulmamalıdır. Burada araştırması ve yorumlanması yapılmaya çalışılan nedenlerin dağılımı ise sadece işverenlerin görüşünü yansıtmaktadır.

Eleman Temininde güçlük çekme nedenleri sektörler bazında incelendiğinde; Toptan ve Perakende Ticaret; Motorlu Kara Taşıtlarının ve Motosikletlerinin Onarımı, Ulaştırma ve Depolama, İmalat, sektörlerinde "Yeterli İş Tecrübesine Sahip Eleman Bulunamaması" nedeni ilk sırada yer almaktadır. Bununla birlikte, Ulaştırma ve Depolama ve İnşaat sektörlerinde de ''Gerekli Mesleki Beceriye/Niteliğe Sahip Eleman Bulunamaması'' nedeninin ilk sırada yer aldığı görülmektedir. Bu iki neden genel olarak verilen beş sektör için de önemli bir neden olarak görülürken, İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri sektöründe ilk sırada "Bu Meslekte Başvurunun yapılmaması" nedeninin olması dikkat çekmektedir.

Eleman temininde güçlük çeken işyerlerinin yüzde 41 oranında İşbaşı Eğitim Programından faydalandığı; eleman temininde güçlük çekmeyen işyerlerinin aynı Programdan faydalanma oranının ise yüzde 26' da kaldığı tabloda göze çarpan bir diğer husustur. Eleman temininde güçlük çekme ve çekmeme durumlarına göre göze çarpan bu farklılaşma, işverenlerin çeşitli nedenlerle bulmakta güçlük çektikleri işgücünün, İŞKUR tarafından temin edilmesi ve işi başında öğrenme imkânının sunulması anlamına gelmektedir. Ayrıca, İşgücü temininde güçlük yaşayan işverenlerin, güçlük çekmeyen işverenlere göre Kurs hizmetinden daha fazla faydalandıkları ve daha yüksek oranla eleman talebinde bulunduğu da görülmektedir.

2015 İPA çalışmasına göre Iğdır ilinde Vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinde eleman temininde güçlük çekme oranı yüzde 65' tir. Bu oran Türkiye genelinde yüzde 39'dur.

Iğdır ilinde ihracat yapan işyerlerinden sadece Madencilik ve Taş Ocakçılığı sektöründe bulunanlar eleman temininde güçlük çekmez iken ihracat yapılan diğer sektörlerde eleman temininde güçlük çekilmektedir. İhracat yapan ve eğitim sektöründe bulunan işyerlerinin tamamı eleman temininde güçlük çekmektedir.

Iğdır da' mevcut istihdamın artması yönündeki beklentinin en yüksek ihracat yapılan işyerlerinde yüzde 48,6'lık oranla ile karşımıza çıkmaktadır. Diğer yandan, Part-time Çalışanı Olan İşyerlerinde istihdam artış beklentisi yüzde 25 iken, Vardiyalı Çalışan İşyerlerinde istihdam artış

beklentisi yüzde 0,4 ile sınırlı kalmaktadır. İhracat yapan işyerleri kapasitelerini yüzde 50'ye yakın oranda arttırma eğilimindedirler.

Türkiye genelindeki 10 ve daha fazla kişi istihdam eden işyerlerine baktığımızda Net İstihdam Değişim Oranı(NİDO), vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinde yüzde 2,9, İhracat yapan işyerlerinde yüzde 2,8 ve part-time çalışanı olan işyerlerinde yüzde 2,6'dır. Vardiyalı Çalışma Yapan İşyerlerinde Iğdır ili, Türkiye ortalamasının altında iken diğer göstergelerde ortalamanın oldukça üstündedir.

2016 yılının Mart-Nisan aylarında çalışmanın yapıldığı döneme göre Iğdır'da yüksek oranda istihdam artışı beklenmektedir. Bu istihdam artışı beklentisi doğru okunmalı ve ona göre tedbirler alınmalıdır. İPA çalışmasında Iğdır, işverenlerin aradıkları elemanı bulmada zorlandıkları bir il olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu nedenle istihdam artışı beklenen alanlarda işgücü piyasasının aradığı niteliklerde eleman yetiştirilmeye ve gerekli diğer tedbirler alınmaya başlanmalıdır.

Sektörlere göre Net İstihdam Değişimi incelendiğinde Iğdır ili için Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetler sektöründe yüzde 4,4, Finans ve Sigorta Faaliyetleri sektöründe ise yüzde 21,9 oranında istihdam azalışı beklenirken, diğer sektörlerde istihdam artışı beklendiği görülmektedir. Aynı tabloyu Türkiye geneli için incelediğimizde sadece eğitim sektöründe istihdam azalışı beklendiğini diğer sektörlerde ise istihdam artışı beklendiği görülmektedir.

Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı sektörü yüzde 45,9 oranında ve 606 kişilik mevcut istihdamda artış bekleyerek sektörler arasında en yüksek oranda artış bekleyen sektör olmuştur. Bu sektörü yüzde 41,2' lik oran ve 211 kişilik net istihdam artış beklentisiyle ile inşaat sektörü ikinci sırada takip ederken, Madencilik ve Taş Ocakçılığı sektörü ise yüzde 29,4' lük oranla ve 5 kişilik net istihdam artış beklentisi ile üçüncü sırada yerini aldığı görülmektedir.

Türkiye genelinde de ilk sırada İnşaat sektörü bulunurken daha sonra Bilgi ve İletişim ile Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetler sektörleri gelmektedir. Iğdır ilinde NİDO beklentisi Türkiye geneline göre daha yüksek olsa da artış beklentisi belirli sektörler üzerinde yoğunlaşmıştır.

Meslek gruplarına göre net istihdam değişimlerine baktığımızda Iğdır ilinde Yöneticiler dışında istihdam azalışı beklenen meslek grubu bulunmamaktadır. Türkiye genelinde tüm meslek gruplarında istihdam artışı beklenmektedir.

Iğdır İlinde meslek gruplarına göre net istihdam artışını değerlendirdiğimizde 295 kişilik istihdam artışı beklentisiyle Nitelik Gerektirmeyen Meslekler meslek grubu ilk sırada yerini almıştır. Bu meslek grubunu sırasıyla 318 kişi ile Sanatkarlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar, 157 kişi ile Hizmet ve Satış Elemanları meslek grupları takip etmektedir.

Meslek gruplarına net istihdam değişim oranları açısından baktığımızda yine sıralamanın değişmediği ve yüzde 70,2 oranında Nitelik Gerektirmeyen Meslekler meslek grubunun ilk sırada olduğu görülmektedir. Bu meslek grubunu da sırasıyla yüzde 38 ile Sanatkarlar ve İlgili İşlerde

Çalışanlar, yüzde 29,1 ile Hizmet ve Satış Elemanları, yüzde 15 ile Profesyonel Meslek Mensupları, yüzde 6,1 ile Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar meslek gruplarının takip ettiği görülmektedir. Diğer bir ifadeyle bu meslek gruplarında verilen oranlarla istihdam artışı beklenmektedir.

En düşük artışın beklendiği meslek grubu 18 kişilik artış ve yüzde 5,1 oranla Teknisyenler, ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları meslek grubu görülürken, Nitelikli Tarım, Ormancılık ve Su Ürünleri Çalışanları ile Hizmet ve Satış Elemanları meslek gruplarında ise hiçbir değişikliğin beklenmemesi gözden kaçmamaktadır.

İstihdam artışı beklenen mesleklerde Temizlik Görevlisinin ilk sırada yer alması dikkat çekicidir. Ayrıca, Tır-Çekici Şoförü mesleğinin ise hem istihdam artışı beklenen meslekler, hem de istihdam azalışı beklenen meslekler arasında ilk üç meslek arasında yer alması da göze çarpmaktadır. Bu durum Ulaştırma ve Depolama sektörünün önemli oranda ye tuttuğu Iğdır ilinde, Tır-Çekici Şoförü mesleğinde çalışanların önemli bir kısmının işyeri değiştirmek durumunda kalabileceği anlamı taşımaktadır.

Mesleklerdeki istihdam artışı veya azalışının olacağının bilinmesi işgücü piyasasının hareketliliğinin sağlanması açısından önemli bir analizdir. Bu çalışma ile doğru ve kalıcı istihdamın sağlanmasına ve kaynakların verimli kullanılmasına rehberlik ve veri kaynağı teşkil etmek amaçlanmaktadır.

Net istihdam artışı veya azalışı beklenen meslekler işyerlerinin özelliklerine göre değişiklik göstermektedir. Örneğin net istihdam artışı beklenen ilk meslek Temizlik Görevlisi olmasına rağmen, Vardiyalı Çalışma Yapılan işyerlerinde Kasiyer, Kısmi Zamanlı Çalışma yapılan işyerlerinde ise Yapı Yalıtımcısı meslekleri ön plana çıkmıştır. Ayrıca, Kısmi zamanlı Çalışma yapılan işyerlerinde net istihdam artışının beklendiği ilk sıralardaki mesleklerin ağırlıklı olarak İnşaat sektörüne ait meslekler olduğu görülmektedir.

Benzer şekilde net istihdam azalışı olan tüm meslekleri işyerleri özelliklerine göre sıralandığında vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinde, Fırıncı Ustası-Unlu Mamuller ile, Diğer Fırıncılar, Pastacılar ve Şekerleme İmalat İşçileri meslekleri; ihracat yapan işyerlerinde, Tır-Çekici Şoförü ile Satış Temsilcisi/Plasiyer meslekleri en çok istihdam azalışı beklenen meslekler olurken, Part-Time Çalışanı Olan işyerlerinde ise istihdam azalışı beklenen meslek bulunmamaktadır.

Bu çalışma bize işyerlerinin özelliklerine göre ihtiyaçları doğrultusunda istihdam artışı veya azalışı beklenen mesleklerin değişebileceğini diğer bir deyişle ihtiyacın mesleğe yansıyacağını göstermektedir.

Araştırma kapsamına giren Iğdır ilindeki işyerlerinin yaklaşık yüzde 34'ünün geleceğe ilişkin bir fikri veya öngörüsü bulunmamaktadır. Türkiye genelinde ise bu oran yaklaşık yüzde 42'dir. Yine

Iğdır ilindeki işyerlerinin yaklaşık yüzde 20'si istihdamının değişmeyeceğini belirtirken bu oran Türkiye genelinde yüzde 38,6'dır.

Iğdır ilinde her üç işyerinden biri geleceğe pozitif şekilde bakarak istihdamlarının artacağını tahmin ederken, yüzde 14,1'i istihdamlarında azalış beklentisi içindedir. Türkiye genelinde ise yüzde 16,4'ü istihdam artışı beklerken, yüzde 3,2'si istihdam azalışı beklemektedir. Iğdır ilinde istihdam artışı bekleme oranı Türkiye geneli oranından yüksek olduğu gibi, istihdam azalış beklenti oranı da Türkiye genelinden yüksektir.

Iğdır ilindeki işyerlerinden belirli özelliğe sahip olanların istihdam beklentilerine bakıldığında hepsinin birbirinden farklı özellikler içerdiği görülmektedir. İşyerlerinin hepsi istihdam artış/azalış beklentisine karşılık en fazla oranla belirli bir fikirlerin olmadığı ön plana çıkmaktadır. İşyerlerinin çoğu istihdam için fikirleri olmamakla birlikte istihdam artışı yönünde eğilimli oldukları da görülmektedir. Kısmi çalışma yapan işyerlerinde istihdam azalışı olmamakla birlikte tüm işyerleri içerisinde en fazla istihdam artışı bekleyen işyeri türüdür. İstihdamını en fazla korumak isteyen yüzde 26,9' luk oranla "Değişmeyecek" diyen vardiyalı çalışma yapan işyerleri olduğu, bunu ise ihracat yapan işyerlerinin takip ettiği görülmektedir.

GİRİŞ

Iğdır ili işgücü piyasası araştırma raporunun nihai hedefi illerde istihdam ve işsizlik sorununun çözümüne yönelik işgücü yapısı ile sektörler bazında personel, eğitim, nitelik gibi ihtiyaçların belirlenmesine yönelik güncel bilgi derlenmesini sağlamaktır.

İyi işleyen bir işgücü piyasasının oluşabilmesi, işgücü arz ve talebinin temel niteliklerinin incelenip bunlara uygun önlemlerin zamanında alınmasına bağlıdır. Birçok ülkede yüksek işsizlik oranlarına rağmen özellikle kısa dönemli işgücü talebinin hep yüksek olduğu da sık sık ifade edilmektedir. Birçok sektörde işgücü fazlalığı olmasına rağmen etkin eşleştirme eksikliği ve beceri uyumsuzlukları nedeniyle işgücü açığı karşılanmayabilmektedir. Açık işler, işgücünün mobilitesinin yetersizliği ve işverenin talep ettiği niteliklere sahip eleman olmayışı nedenlerinin yanı sıra bazı mesleklerde iş ortamı ve ücretin beğenilmemesi nedeniyle de zamanında doldurulamamaktadır.

İller bazında etkin bir işgücü piyasası analizi için, illerin arz ve talep yapısını aynı dönem itibariyle yansıtan arz ve talep verilerine ihtiyaç vardır. Bu ihtiyaç doğrultusunda ideal olan, il işgücü piyasasının her iki boyutunu ortaya koyan araştırmaların eşanlı yapılmasıdır. Böyle bir çalışmanın gerek işgücü gerekse mali açıdan yaratacağı büyük yük dikkate alındığında, pratik bir çözüm işgücü piyasası arz analizlerinde mevcut veri setlerinin kullanımıdır. İşgücü Piyasasının arz tarafına yönelik veriler ağırlıklı olarak Türkiye İstatistik Kurumu'nun (TÜİK) Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi (ADNKS) ile Hane halkı İşgücü Anketi (HİA) sonuçlarına dayanmaktadır.

İşgücü piyasası talep verileri Çalışma ve İş Kurumuna kayıtlı işverenler itibariyle idari kayıt olarak mevcuttur, ancak bu kayıtlar ilin genel talep yapısı hakkında yeterince fikir verememektedir. İşgücü talebinin illerdeki tüm işverenleri kapsayacak şekilde üretilmesi işgücü piyasasının doğru takibi açısından son derece önemlidir ve bu nedenle de özel bir talep araştırmasının periyodik olarak düzenlenmesi bir gerekliliktir.

İşgücü talep verilerinin elde edilmesine yönelik çalışmalar Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlükleri tarafından 2007 yılından beri sürdürülmektedir. Bu çalışmalarda değişik yöntemlerin kullanılması sonucu, hem illerin işgücü piyasalarının yıllar itibariyle değişimlerinin izlenmesinde hem de iller arası karşılaştırmalarda problemler yaşanmıştır. Problemlerin giderilmesi için tüm iller için standart bir talep araştırması uygulanması ve işgücü piyasası analiz raporunun yazımı olmuştur.

İhtiyaçlar doğrultusunda Iğdır ili için 16 Mart - 30 Nisan 2015 tarihleri arasında İşgücü Piyasası Talep Araştırması uygulanmış ve işgücü piyasasının arz ve talep boyutunu ele alan İşgücü Piyasası Analiz Raporu hazırlanmıştır.

Bu rapor iki bölüm olarak ele alınmıştır.

Birinci bölüm, ilin işgücü piyasasını etkileyen temel unsurlardan ekonomik veriler, nüfus ve eğitim göstergeleri ile işgücü göstergeleri birlikte ele alınarak, il işgücü piyasasının genel görünümü

analiz edilmiştir. Bu bölümde ayrıca İŞKUR verileri de ele alınarak ilin işgücü piyasası İŞKUR verileri ile analiz edilmiştir.

İkinci bölüm, İşgücü Talep Araştırması sonuçlarını analiz ederek Iğdır işgücü talep yapısını ortaya koymaktadır. İşgücü Talep verilerine yönelik veri setlerinin temini doğrultusunda uygulanan İşgücü Talep Araştırmasının amacı işverenlerin açık işlerini tespit etmek, işgücü piyasasında mevcut, geçmiş ve gelecek dönemde meydana gelen veya gelmesi beklenen mesleki değişim ve gelişimleri izlemektir.

Tüm iller ve Türkiye Geneli için ayrı ayrı hazırlanan İşgücü Piyasası Analizi Raporlarına www.iskur.gov.tr adresi üzerinden erişebilirsiniz.

BİRİNCİ BÖLÜM

İŞGÜCÜ PİYASASININ GENEL GÖRÜNÜMÜ

İŞGÜCÜ PİYASASINI ETKİLEYEN UNSURLAR: ARKA PLAN

İşgücü bir ülkedeki emek arzını insan sayısı yönünden ifade eden bir kavramdır. Bir ülkedeki nüfusun üretici durumda bulunan yani ekonomik faaliyete katılan kısmıdır. İşgücünün çalışma hayatıyla buluştuğu piyasa koşullarına ise işgücü piyasası denmektedir. İşgücü piyasasının etkilendiği birçok faktör bulunmaktadır. Bu nedenle işgücü piyasasını çok yönlü değerlendirmek gerektiğinden analizler zorlaşmaktadır. İşgücü piyasası; nüfus, ekonomik yapı, sosyal yapı, eğitim yapısı, işgücü göstergeleri, yatırımlar, teşvikler, göç durumu gibi birçok faktörden etkilenmektedir.

Bu faktörleri incelerken kullanılan veri setlerinin tümünü iller bazında elde etmek mümkün değildir. Bu veri setlerinin büyük bir kısmı bölgesel veri setleridir. Bölgeler mümkün oldukça illerin sosyo-ekonomik yapıları dikkate alınarak bir araya getirilmeye çalışılsa da iller arası gelişmişlik endeksi dikkate alındığında bölgelerin oluştuğu iller arasında farklılıklar ortaya çıkabilmektedir. Türkiye İstatistiki Bölge Birimleri Sınıflandırması (İBBS) çerçevesinde 26 bölgeden oluşmaktadır. İBBS'ye göre **TRA2** olarak sınıflandırılan iller Ağrı, Iğdır, Ardahan ve Kars'tır.

Bu bölümde özellikle işgücü piyasasının arz yönü üzerinde durulmaya çalışılacaktır. Yukarıda da anlatıldığı gibi işgücü piyasasını birçok faktör etkilemektedir. Bu çalışmada bu faktörlerin hepsine yer verilmesi mümkün değildir. Bu nedenle Iğdır ilinin işgücü piyasası hakkında bilgi sahibi olunabilecek temel veriler ile İŞKUR verilerine yer verilecektir.

Tablo 1'de Iğdır iline ait temel işgücü göstergeleri mevcuttur. 2008 yılından 2013 yılına kadar olan; işgücüne katılım oranı, istihdam oranı ve işsizlik oranı başlıkları altında oransal değerler ile Iğdır ilinin işgücü piyasası yorumlanmaya çalışılacaktır.

Tablo 1: İl Düzeyinde Temel İşgücü Göstergeleri[3]

	İşgücüne Katılım Oranı	İstihdam Oranı	İşsizlik Oranı
2008	48,9	45,7	6,7
2009	48,5	42,4	12,6
2010	51	45,3	11,1
2011	55,4	49,6	10,04
2012	56,4	52	7,8
2013	58,6	54,5	6,9

Kaynak: TÜİK

[3] TÜİK'in İl Düzeyinde açıkladığı Hanehalkı İşgücü Anketi Sonuçları eski veri setine aittir. 2014 yılı Şubat Döneminden beri yayınlanan yeni veri setine göre İl düzeyinde veri yayınlanmamıştır.

İşgücü piyasasının en önemli unsurlarından biri de istihdamdır. Bir ülkedeki istihdamı gösteren en önemli verilerden biri de istihdam oranıdır. İstihdam oranı, çalışanların çalışabilir yaştaki nüfusa oranıdır. Bu oran ülke ekonomisinin istihdam yaratma gücünü göstermekte iken; yaş, cinsiyet ve iktisadi faaliyetlere göre istihdam politikalarının oluşturulmasında da kilit unsurdur.

İstihdam oranındaki değere bakılarak ülke ekonomisini pozitif veya negatif yönde değerlendirilmek mümkün değildir. Bunun yanında istihdam oranları değerlendirilirken çalışma saatleri, kayıt dışı istidam ve ücret gibi unsurlar da etkilidir.

Grafik 1: İl Düzeyinde Temel İşgücü Göstergeleri

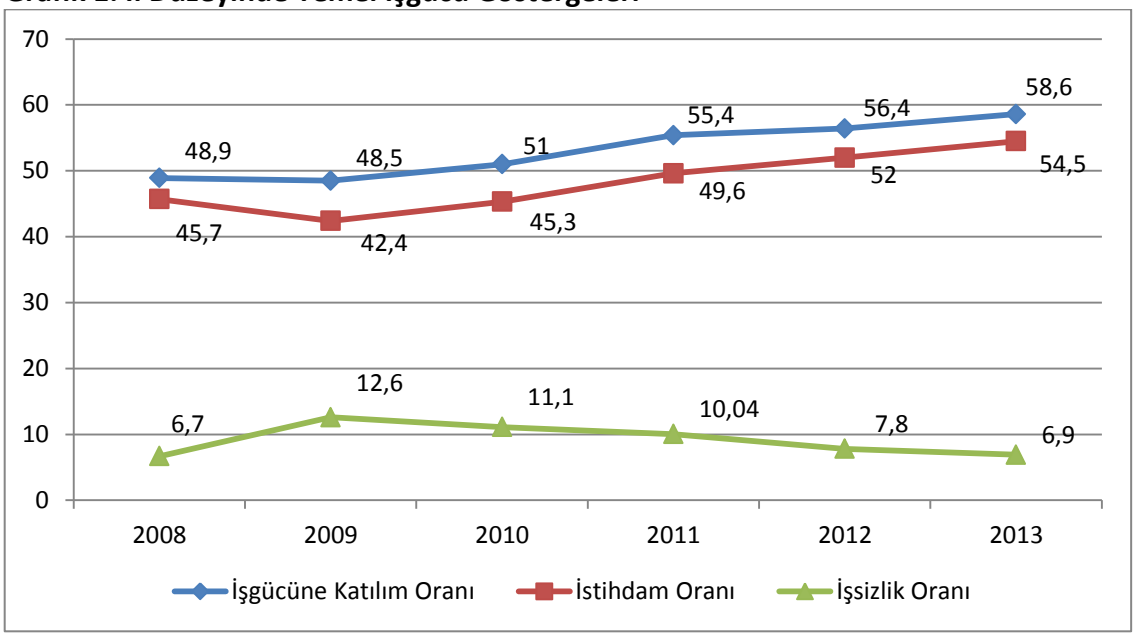

Kaynak: TÜİK

İl düzeyinde yıllara göre temel işgücü göstergelerinin yer aldığı Tablo 1 ile verilerin yıllara göre seyrini gösteren Grafik 1 incelendiğinde, işgücüne katılım oranı ile istihdam oranının en düşük değerlerinin, küresel ekonomik krizin yaşandığı 2009 yılına ait değerler olduğu göze çarpmaktadır. Ekonomik olarak aktif olan yani üreten nüfusun çalışabilir yaş aralığındaki toplam nüfusa oranını gösteren işgücüne katılım oranı söz konusu yılda %48,5 ile en düşük gözlenirken; çalışanların, çalışabilir yaştaki nüfusa oranını ifade eden İstihdam oranının da diğer yıllara göre %42,4 ile en düşük seviyede gözlenmektedir. Bununla birlikte aynı yıla ait işsizlik oranının ise %12,6 ile zirve yaptığı görülmektedir. 2009 yılından sonraki yıllarda ise işgücüne katılım oranı ile istihdam oranın düzenli olarak artış gösterdiği; işsizlik oranın ise düzenli olarak düşüşe geçtiği görülmektedir.

İŞKUR GÖSTERGELERİ

İŞKUR verileri işgücü piyasasının nabzının tutulması için önemli göstergelerdendir. Kuruma kayıtlı olanlar ile ilgili veriler olup oldukça detaylıdırlar.

KAYITLI İŞSİZ

Kayıtlı işsizler İŞKUR'a kayıt olup işsiz olduğunu bildiren kişilerdir. Bir kişi İŞKUR'a kayıt olduktan sonra 18 ay boyunca herhangi bir işlemde bulunmazsa kişinin kaydı aktif kayıtlardan kaldırılır. Grafik 2'de yıllar itibariyle Iğdır ili için İŞKUR'a kayıtlı işsizlerin cinsiyete göre dağılımı verilmiştir.

Grafik 2: Kayıtlı İşsizlerin Cinsiyete Göre Dağılımı

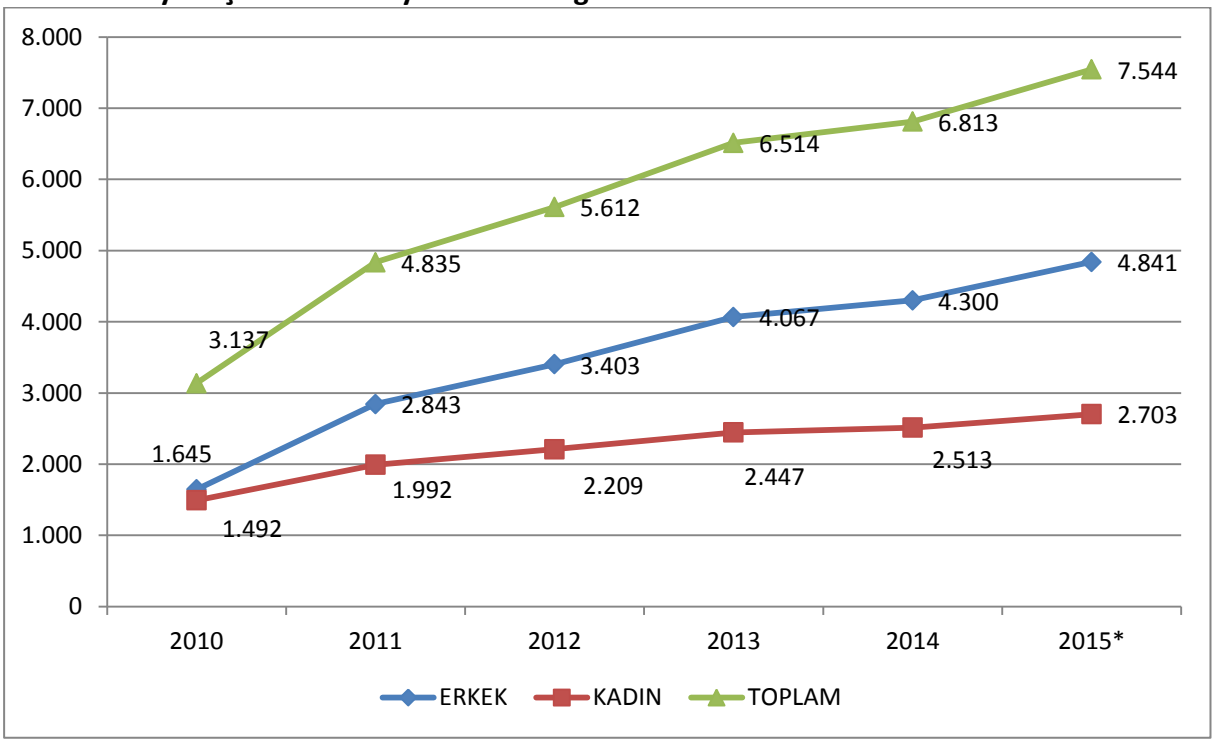

Kaynak: İŞKUR *2015 yılı HAZİRAN ayı sonu itibarıyla

Genel olarak aileyi geçindirme görevini erkeğin üstlendiği, kadınların önemli bir kısmının ev hanımı pozisyonunda olduğu ülke genelinde, çalışma ve iş bulma güdüsü ve arayışı erkeklerde daha fazla olmaktadır. Nitekim Iğdır ili için İŞKUR' a kayıtlı işsizlerin yıllara ve cinsiyete göre dağılımını veren grafik incelendiğinde, bütün yıllarda kayıtlı erkek sayısının kayıtlı kadın sayısından daha fazla olduğu ve benzer seyirle artış gösterdiği açıkça görülmektedir. Türkiye geneli verileri grafiğe döküldüğünde de Iğdır iline oldukça benzer bir grafik elde edilmektedir. Cinsiyete göre kayıtlı işsizlerin yıllara göre değişimi bakımından ülke geneli ile oldukça benzeyen Iğdır ili bu anlamda, kadının işgücüne katılımın arttırılmasına dönük yapılacak çalışmalarda, en az ülke geneli ortalaması kadar ihtiyacı olduğu söylenebilir.

2010 yılında Iğdır ilinde İŞKUR'a kayıtlı toplam kişi sayısı 3 bin 137 iken, 2015 yılı Haziran ayı sonu itibariyle bu sayı iki kattan fazla artarak 7 bin 544' e yükselmiştir.

Kurumun işgücü piyasasında aktif rol alması, 2012 yılı itibariyle kurum bünyesinde daha etkin bir şekilde yürütülmeye çalışılan İş ve Meslek Danışmanlığı hizmeti ile birlikte, iş arayan ve işverenler için kurumun tanınırlığının artması bu durumun oluşmasında önemli etkendir. Bununla birlikte uygulanan mesleki eğitim kursları ve diğer aktif işgücü programlarını gerek sayı ve çeşitlilik bakımından arttırma çalışmaları; gerekse katılımcılara sağlanan harçlıkların artması gibi faktörler, işverenler gibi iş arayanların da dikkatini kurumun üzerine çekmekte ve doğal olarak bu durum kayıtlı işsiz sayısının artmasında önemli etken olmaktadır.

Tablo 2: Kayıtlı İşsizlerin Mesleklere Göre Dağılımı

2015*	
Meslek	Kayıtlı İşsiz
Beden İşçisi (Genel)	3047
Büro Memuru (Genel)	347
Beden İşçisi (Temizlik)	259
Temizlik Görevlisi	252
Şoför-Yük Taşıma	191
Beden İşçisi (İnşaat)	179
Garson (Servis Elemanı)	112
Bilgisayar İşletmeni	104
Ön Muhasebeci	102
Büro İşçisi	100
Diğer Meslekler	2851
Toplam	**7544**

Kaynak: İŞKUR *HAZİRAN ayı sonu itibarıyla

İl bazında İŞKUR'a kayıtlı işsiz sayısı 2015 yılı Haziran ayı sonu itibari ile 7 bin 544'tür. Kayıtlı işsizlerin mesleklere göre dağılımı sıralamasında ilk mesleğin 3 bin 47 kişi ile Beden İşçisi (Genel) olduğu görülmektedir. Bunu takip eden üç mesleğin 347 kişi ile Büro Memuru (Genel), 259 kişi ile Beden İşçisi (Temizlik), 252 kişi ile Temizlik Görevlisi olduğu görülmektedir. Kayıtlı İşsiz sıralamasında ilk sıralarda nitelik gerektirmeyen bedensel işlerle ilgili mesleklerin ağır basmasında, işsizlik kaydı için müracaat edenlerin çoğunlukla eğitim düzeyi düşük ve niteliksiz iş beklentisindeki iş arayanlar etkilidir. Özellikle kurum bünyesinde açılan Toplum Yararına Program (TYP) kapsamında çalışma beklentisi bu durumun oluşmasında önemli etkendir.

AÇIK İŞLER

İşverenlerin İŞKUR'dan eleman talepleri açık iş olarak adlandırılmaktadır. Grafik 3'te görüleceği üzere 2010 yılında 610 kişi olan açık iş sayısı 2015 Haziran sonu itibariyle 673 olarak görülmektedir. 2015 yılı Haziran sonu itibariyle açık işlerin mesleklere göre dağılımına bakıldığında açık işin en fazla olduğu mesleğin Tır-Çekici Şoförü mesleğinde olduğu görülmektedir. Bu meslekte 121 olan açık iş sayısı, toplam açık iş sayısının yaklaşık beşte birini oluşturmaktadır.

Grafik 3: Yıllara Göre Açık İş

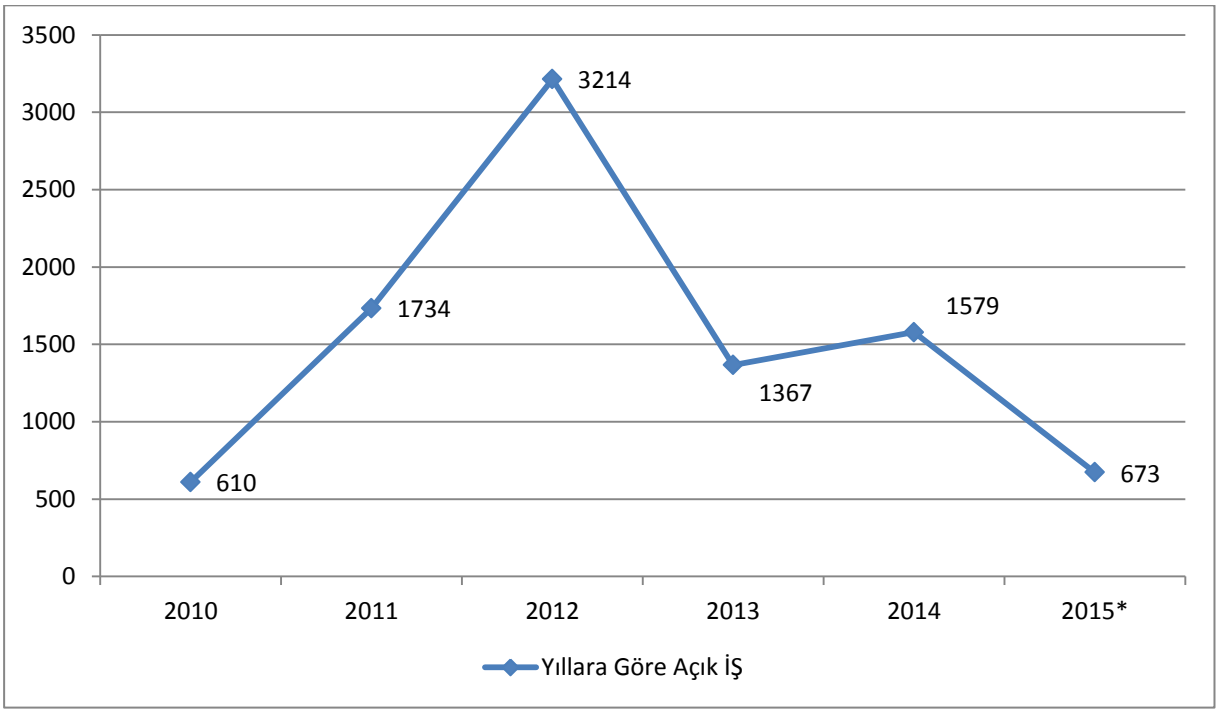

Kaynak: İŞKUR * 2015 yılı Ocak-HAZİRAN dönemini içermektedir.

Ulaştırma-depolama sektörünün önemli oranda faaliyet yürüttüğü Iğdır ilinde, bu sektör işverenin Tır-Çekici Şoförü mesleğinde eleman teminine giderken araçlarını kullanacak personelini akraba eş-dost kanalı ile karşılama yolunun kendisi için daha güvenilir olduğunu her fırsatta dile getirmektedir. Bu durum önemli oranda faaliyet gösteren bu sektörün diğer kanallar gibi İŞKUR kanalını kullanma isteksizliği İŞKUR' un açık iş sayısının düşük olmasında da etkili olmaktadır. Diğer yandan mesleklere göre açık iş sıralamasında 2013 ve 2014 yıllarında ilk sırada yer alan Model Makineci (Dokuma Hazır Giyim ve Ev Tekstili), Denim Kumaş Operatörü mesleklerinin, 2015 yılı mesleklere göre açık iş sıralamasında Tablo 3 incelendiğinde, ilk sırada meslek yer almadığı görülmektedir. Tekstil alanı üzerinde faaliyet gösteren önemli işyerlerinin 2015 yılında faaliyetlerinin durması/yavaşlaması Iğdır ilinin 2015 yılı İŞKUR açık iş ve işe yerleştirme sayısının düşmesine önemli ölçüde etki edeceği tahmin edilmektedir.

Tablo 2: Açık İşlerin Mesleklere Göre Dağılımı

2015*	
Meslek	Açık İş
Tır-Çekici Şoförü	121
Temizlik Görevlisi	75
Engelli Bakıcısı	54
Model Makineci (Dokuma Hazır Giyim ve Ev Tekstili)	36
Büro İşçisi	27
Tuğla İmal İşçisi	21
Kasiyer	20
Ön Muhasebeci	19
Garson (Servis Elemanı)	18
Beden İşçisi (İnşaat)	18
Diğer Meslekler	264
Toplam	673

Kaynak: İŞKUR *Ocak-Haziran dönemi

İŞE YERLEŞTİRMELER

Grafik 4'te yıllar itibariyle yer alan işe yerleştirme sayıları karşılaştırıldığında, 2010 yılında 585 olan işe yerleştirme sayısı 2012 ye kadar iyice artmış ve 2012' de 2 bin 901 sayısında zirve yapmıştır. 2013 yılında 556' ya inen sayı 2014 yılında 551' i gösterirken; 2015 Haziran sonu itibariyle de bu sayı 604' ü göstermektedir.

2015 Haziran sonu itibariyle 604 olarak görülen işe yerleştirme sayısının yılsonunda yükselerek önceki iki yıla göre daha iyi bir noktaya geleceği tahmin edilmektedir. Iğdır ilinde işe yerleştirme sayısının her sene erkeklerde, kadınlara göre daha fazla olduğu grafikte göze çarpan diğer bir husustur.

Grafik 4: Yıllar İtibari ile Cinsiyete Göre İşe Yerleştirme

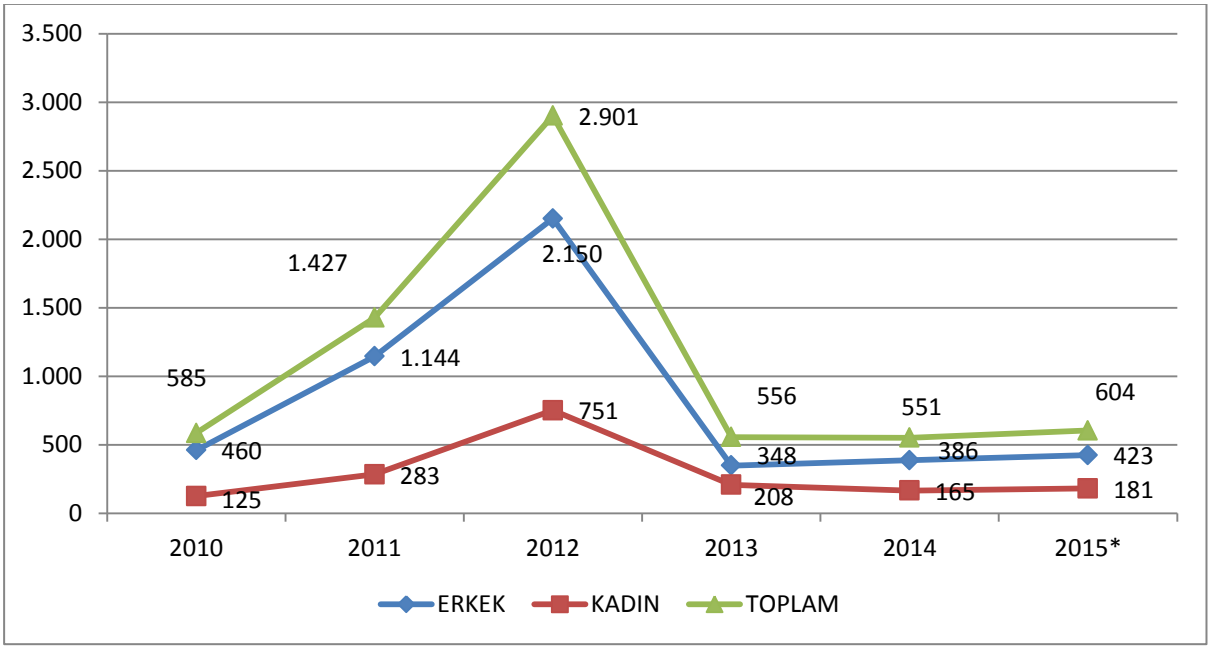

Kaynak: İŞKUR * 2015 yılı OCAK-HAZİRAN Dönemi

2015 yılının ilk altı ayında gerçekleşen işe yerleştirme sayılarına meslek bazında bakıldığında; ilk üç sırada Güvenlik Görevlisi (Silahsız),)Tır-Çekici Şoförü ile Engelli Bakıcısı mesleklerinin yer aldığı görülmektedir. Bu meslekleri sırasıyla Güvenlik Görevlisi (Silahlı),Model makineci (Dokuma Hazır Giyim Ev Tekstili), Hasta ve Yaşlı Bakım Elemanı, Tuğla İmal İşçisi mesleklerinin izlediği görülmektedir.

Özellikle bakım ve rehabilitasyon, güvenlik, inşaat alanlarında faaliyet gösteren bir kısım firmaların 2015 yılının başına yaklaşırken ve 2015 yılı başlarında açık iş taleplerinin kurum aracılığıyla alınarak karşılanması Engelli Bakıcısı, Güvenlik Görevlisi, Tuğla İmal İşçisi gibi mesleklerinin işe yerleştirme tablosunda ilk sıralara girmesinde etkili olmuştur.

Kayıtlı işsizlerin mesleklere göre dağılımı, açık işler ile işe yerleştirme tabloları birlikte değerlendirildiğinde genel olarak, kuruma kayıtlı işsizlerin daha çok nitelik gerektirmeyen mesleklerde olduğu; açık işlerin ve işe yerleştirmelerin ise farklı mesleklerde olduğu görülmektedir. Bu durum açık işlerin karşılanma oranını da etkilemektedir. Bu durumda nitelik gerektirmeyen mesleklerdeki kayıtlı işsizlerin, iş piyasasının ihtiyaç duyduğu ve kendilerinin de yapabileceği meslekleri edindirmeye dönük çalışmaların önem arz ettiği düşünülmektedir.

Tablo 3: İşe Yerleştirmelerin Mesleklere Göre Dağılımı

2015*	
Meslek	İşe Yerleştirme
Güvenlik Görevlisi (Silahsız)	71
Tır-Çekici Şoförü	57
Engelli Bakıcısı	53
Güvenlik Görevlisi (Silahlı)	37
Model makineci (Dokuma Hazır Giyim ve Ev Tekstili)	36
Hasta ve Yaşlı Bakım Elemanı	26
Tuğla İmal İşçisi	21
Garson (Servis Elemanı)	18
Beden İşçisi (İnşaat)	15
Diğer Meslekler	270
Genel Toplam	604

Kaynak: İŞKUR * HAZİRAN ayı sonu itibariyle

MESLEKİ EĞİTİM FAALİYETLERİ

Iğdır ilinde 2015 yılının ilk altı aylık bölümünde aktif işgücü programları kapsamında 254 adet program düzenlenmiş ve bu programlara toplam 889 kişi katılmıştır. Aynı yılın ilk yarısında Toplum düzenlenen

Toplum Yararına Program sayısı 43 iken bu programın katılımcı sayısı 1470 olarak görülmektedir.

İş piyasası tarafından oldukça rağbet gören, iş arayanlara iş tecrübesi ve meslek edindirme, onları iş piyasasına katma konularında etkili olması bakımından önemli olan İşbaşı Eğitim Programı

(İEP), ise 2015 yılının ilk altı aylık döneminde 211 adet düzenlendiği ve 249 kişinin bu programlardan faydalandığı görülmektedir. Iğdır ili bu program ve katılımcı sayısı, 2015 yılının ilk yarısında bile önceki yılın rakamlarını neredeyse ikiye katlayarak önemli bir düzeye gelmiştir.

Mesleki eğitim kurs sayısının 2015 yılının ilk yarısında 43 adet, bu kurslardan faydalanan kursiyer sayısının ise 640 kişi olduğu görülmektedir. Benzer şekilde bu programda da, program sayısı ve programdan faydalanan kişi sayısı bakımından 2015 yılının ilk yarısında, önceki yılın toplam rakamları aşılarak önemli bir noktaya gelinmiştir.

Son yıllarda Iğdır ilinde İŞKUR dışında başka kurum/kuruluşlarca da düzenlenen Girişimcilik Eğitimi Programının İŞKUR tarafından son üç yılda hiç düzenlenmediği tablodan gözden kaçmayan bir veri olarak karşımıza çıkmaktadır.

Genel olarak meslek eğitim faaliyetlerinde, Iğdır ili önceki yıllara göre düzenlediği program sayısı ve faydalandırdığı kursiyer sayısı bakımından sürekli çalışmalarını arttırarak sürdürdüğü tablodan açık bir şekilde gözlenmektedir.

Tablo 4:Kurs ve Kursiyer Göstergeleri (2015*)

Yıllar	Aktif İşgücü Programları								Toplum Yararına Programlar	
	Mesleki Eğitim Kurs Sayısı	Mesleki Eğitim Kursiyer Sayısı	İEP Program Sayısı	İEP Kursiyer Sayısı	Girişimcilik Eğitimi Program Sayısı	Girişimcilik Eğitimi Kursiyer Sayısı	Toplam Kurs Sayısı	Toplam Kursiyer Sayısı	TYP Program Sayısı	TYP Kursiyer Sayısı
2015*	43	640	211	249	_	_	254	889	43	1.470
2014	41	658	133	151	_	_	174	809	63	2.359
2013	22	515	83	100	_	_	105	615	48	2.469
2012	12	255	16	18	12	278	40	551	57	2.914
2011	7	105	1	5	12	300	20	410	17	511
2010	69	1.063	_	_	_	_	69	1.063	17	393

Kaynak: İŞKUR *Ocak-Haziran

İŞSİZLİK ÖDENEĞİ

İşsizlik sigortası, kişinin bir işyerinde çalışırken; çalışma istek, yetenek, sağlık ve yeterliliğinde olmasına rağmen, kendi istek ve kusuru dışında işini kaybetmesi halinde uğradıkları gelir kayıplarını kısmen de olsa karşılayabilmek için, sigortacılık tekniği ile faaliyet gösteren sigorta koludur.

Iğdır ilinde 2015 yılının ilk altı ayında toplam 284 kişinin işsizlik ödeneği almaya hak kazandığı görülmektedir. İşsizlik ödeneğine hak eden sayısının ise yıllar itibari ile sürekli arttığı tablodan açıkça görülmektedir. 2015 yılının sonlarına doğru işsizlik ödeneği hak eden sayısının da 2014 yılı rakamını geçeceği tahmin edilmektedir.

Tablo 5: Yıllar İtibariyle İşsizlik Ödeneğine Başvuran Sayısı (2015*)

Yıllar	İşsizlik Ödeneği Başvuran Sayısı
2015*	284
2014	480
2013	384
2012	194
2011	169
2010	117

Kaynak: İŞKUR *Ocak-Haziran

İŞKUR'un tanınırlığının ve işgücü piyasasındaki etkinliğinin artması, işsizlik sigortasından yararlanma şartlarında işsizin lehine yapılan değişikliklerle birlikte değerlendirildiğinde işsizlik ödeneğine başvuruların sayısı artmıştır.

Tablo 7: İşsizlik Ödeneğini Hak Edenlerin Mesleklere Göre Dağılımı (2015*)

Meslekler	İşsizlik Ödeneği Hakkeden Sayısı
Beden İşçisi (Genel)	66
Büro Memuru (Genel)	15
Beden İşçisi (Temizlik)	11
Şoför-Yük Taşıma	9
Model Makineci (Dokuma Hazır Giyim ve Ev Tekstili)	8
Güvenlik Görevlisi (Silahsız)	7
Güvenlik Görevlisi (Silahlı)	6
Temizlik Görevlisi	6
Kalorifer Ateşçisi (Katı ve Sıvı Yakıt)	6
Hasta ve Yaşlı Bakım Elemanı	5
Diğer Meslekler	145
Genel Toplam	284

Kaynak: İŞKUR *Ocak-Haziran

Tablo 7 incelendiğinde mesleklere göre işsizlik ödeneğini hak edenlerin en çok nitelik gerektirmeyen mesleklerde olduğu göze çarpmaktadır. Bu mesleklere ait sayılar ise, büyük oranda ilde düzenlenen Toplum Yararına Program (TYP) kapsamında çalışan kişilere aittir.

İlk üç mesleği takip eden diğer mesleklerde işsizlik ödeneğini hak edenlerin sayılarının daha düşük ve birbirlerine yakın değerlerde olduğu görülmektedir. Bu durum, nitelik gerektiren mesleklerde çalışan kişilerin daha az iş kaybına uğradıklarını, daha daimi çalıştıklarını, bu kişilerin çalıştıkları işlerden daha memnun olduklarını ifade etmektedir.

İKİNCİ BÖLÜM

İŞGÜCÜ PİYASASI TALEP ARAŞTIRMASI SONUÇLARI

AMAÇ VE YÖNTEM

İyi işleyen bir işgücü piyasasının oluşabilmesi, işgücü arz ve talebinin temel niteliklerinin incelenip bunlara uygun önlemlerin zamanında alınmasına bağlıdır. Birçok ülkede yüksek işsizlik oranlarına rağmen özellikle kısa dönemli işgücü talebinin hep yüksek olduğu da sık sık ifade edilmektedir. Birçok sektörde işgücü fazlalığı olmasına karşın etkin eşleştirme eksikliği ve beceri uyumsuzlukları nedeniyle de işgücü açığı karşılanmayabilmektedir. Açık işler, işgücünün mobilitesinin yetersizliği ve işverenin talep ettiği niteliklere sahip eleman olmayışı nedenlerinin yanı sıra bazı mesleklerde iş ortamı ve ücretin beğenilmemesi nedeniyle zamanında doldurulamamaktadır. İşgücü piyasasının talep boyutuyla ele alınıp mevcut durumda işgücü, mevcut açık iş ve gelecek dönemde işgücünün eğilimlerinin bilinmesi kısa dönemli işgücü yetiştirilmesi için temel verileri sağlamaktadır.

İşgücü piyasasında arz ve talebin etkin bir şekilde uyumlaştırılabilmesi için işgücü piyasası bilgileri oldukça önemlidir. İşgücü piyasasının arz tarafına yönelik veriler ağırlıklı olarak Türkiye İstatistik Kurumu'nun yapmış olduğu Sürekli Hanehalkı İşgücü Anketi sonuçlarından elde edilmektedir. Ancak işgücü piyasasının talep tarafına yönelik pek fazla veri bulunmamaktadır. Bu açığı da Türkiye İş Kurumu İşgücü Piyasası Araştırmaları ile doldurmaya çalışmaktadır. Arz tarafı ile ilgili verilerde il düzeyinde yeterli veri bulunmamaktadır. Talep tarafı ile ilgili yapılan araştırmalar ise henüz istenen düzeyde değildir.

4904 sayılı Kanunda Türkiye İş Kurumuna verilen görevlere istinaden işgücü piyasası ihtiyaçlarının tespit edilmesi amacıyla Türkiye İş Kurumunca 2007 yılından beri işgücü piyasası araştırmaları (İPA) periyodik olarak sürdürülmektedir. Değişik yöntemler kullanılarak 2007'den beri devam ettirilen araştırmalar 2009 yılından itibaren yılda iki defa yapılmıştır. İşgücü piyasası araştırmalarının EUROSTAT (Avrupa Birliği İstatistik Ofisi) normlarına uygun şekilde yürütülmesi ve Resmi İstatistik Programı (RİP) kapsamına alınmasına yönelik çalışmalar 2011 yılı ikinci yarısından itibaren Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) işbirliğiyle devam etmektedir.

Bu çalışmaların temel amaçları, işgücü piyasası ile ilgili periyodik bilgi elde etmek, işgücü piyasasında mevcut, geçmiş ve gelecek dönemde meydana gelen veya gelmesi beklenen mesleki değişim ve gelişmeleri izlemek, işgücü piyasasının talep yapısını ortaya koymak ve bu sonuçlar üzerinden aktif istihdam politikalarına veri kaynağı teşkil etmek şeklindedir. Bu çalışmalar dışında Türkiye için bir açık iş sayısına erişebilir olunmasına yönelik EUROSTAT'ın talep ettiği açık iş istatistikleri için veri toplanabilmiş olacaktır. Bu çalışmanın önemli amaçlarından biride İŞKUR dışında da diğer kurum ve kuruluşların işgücü talebi hakkında bilgi ihtiyacını karşılamaktır.

Türkiye İş Kurumu, 2015 Yılı Yerel Düzeyde İşgücü Piyasası Araştırması kapsamında 16 Mart – 30 Nisan 2015 tarihleri arasında Türkiye genelinde 132.034 işyerine yüze görüşme yöntemiyle anket uygulamıştır. TÜİK İşyeri Kayıtları Sistemi altlık kullanılarak sektörel kapsam dâhilinde yer alan ve 10 ve daha fazla çalışana sahip işyerleri, araştırmada örnekleme çerçevesi olarak kullanılmıştır. Araştırmanın kapsamında Türkiye genelinde Avrupa Topluluğu Ekonomik Faaliyetlerin İstatistiki Sınıflaması (NACE) Rev. 2 sınıflandırmasına göre Tarım, Kamu Yönetimi ve Savunma; Zorunlu Sosyal Güvenlik, Hane Halklarının İşverenler Olarak Faaliyetleri ve Uluslararası Örgütler ve Temsilciliklerinin Faaliyetleri dışındaki 17 alt sektörde yer alan, 2-9 arası kişi istihdam eden ile 10 ve daha fazla çalışana sahip işyerleri örnekleme çerçevesi olarak kabul edilmiştir. Örnekleme birimi işyeri olarak belirlenmiş ve 17 sektör bazında 10 ve daha fazla kişi istihdam eden işyerleri için il ve Türkiye, 2-9 arası kişi istihdam eden işyerleri için ise Türkiye geneli tahmini verilmiştir.

İşyerleriyle yüz yüze görüşme yöntemiyle (Araştırmanın saha çalışmasının tamamı İŞKUR personeli tarafından gerçekleştirilmiştir.) gerçekleştirilen "İl İşgücü Piyasası Talep Araştırması İşyeri Bilgi Formu" [4] kapsamında,

Temel işyeri bilgileri

Mevcut istihdam bilgileri (Cinsiyet, Meslek)

Açık iş (Meslek, Talep Edilen Eğitim ve Beceri düzeyleri, Karşılanma Yolları, Cinsiyet, Aranma Süresi)

Temininde güçlük çekilen meslekler (Meslek, Güçlük Nedeni)

30 Nisan 2016 tarihleri itibariyle artış/azalış olacağı düşünülen mesleklere ilişkin sorular sorulmuştur.

Talep Araştırması, bahsi geçen 17 sektörde işyeri bazında il ve Türkiye tahmini vermek üzere planlandığından mesleklere göre yapılan genellemelerin ihtiyatla karşılanması gerekmektedir. Çünkü mesleklere göre bir çerçeve olmadığı için, örneklem çekimine mesleki kırılımı dahil edilememiştir. Dolayısıyla rapordaki mesleklere ilişkin bilgiler detay olarak sunulmuştur.

[4] Soru Formu Ek 1'de verilmiştir.

İŞYERLERİ VE MEVCUT İSTİHDAM

Bu bölümde Iğdır ilinde gerçekleştirilen işgücü piyasası talep araştırması kapsamında bulunan işyerleri ile işyerlerinde çalışanlar üzerinde durulmaya çalışılacaktır. İşyerlerinin kuruluş yılı, İŞKUR hizmetlerinden yararlanıp yararlanmadığı, İŞKUR'un sunduğu hizmetlerden yararlananların hangi tür hizmetlerden yararlandığı, işyerlerinin vardiyalı çalışma yapma durumları, ihracat yapıp yapmama durumları ile part-time çalışanı olup olmama durumlarına ilişkin toplanan bilgilere yer verilecektir. Çalışma kapsamında Iğdır ilinde 209 işyeri için veri derlenmiştir. Bu işyerlerinde 800'ü kadın 4 bin 431'i erkek olmak üzere toplam 5 bin 231 çalışan tespit edilmiştir.

İŞYERİ VERİLERİ

Iğdır ilinde 10 ve daha fazla kişi istihdam eden ve araştırma kapsamına giren farklı sektörlere ait işyerleri için veriler derlenmiştir. Toplam 209 işyerine bilgi formunun uygulandığı araştırmada, 14 sektöre ait işyerleri ziyaret edilmiştir. Araştırma kapsamında işyeri olmayan sektörler; Su Temini, Kanalizasyon, Atık Yönetimi ve İyileştirme sektörü, Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi ve Dağıtımı sektörü ve Kültür, Sanat Eğlence, Dinlence ve Spor sektörleridir. İşyeri sayılarının sektörel dağılımı Tablo 8'de gösterilmiştir.

Tablo 8: Sektörlere Göre İşyerlerinin Dağılımı

Sektörler	10+	Dağılım
Toptan ve perakende ticaret	69	33,0%
Ulaştırma ve depolama	43	20,6%
İnşaat	31	14,8%
İmalat	14	6,7%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	11	5,3%
Eğitim	10	4,8%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	9	4,3%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	7	3,3%
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	5	2,4%
Diğer hizmet faaliyetleri	4	1,9%
Bilgi ve iletişim	2	1,0%
Finans ve sigorta faaliyetleri	2	1,0%
Madencilik ve taş ocakçılığı	1	0,5%
Gayrimenkul faaliyetleri	1	0,5%
Toplam	**209**	**100,0%**

Kaynak: İPA 2015

Iğdır ilindeki işyerlerinin sektörlere göre dağılımı incelendiğinde en fazla işyerinin yüzde 33 ile Toptan ve Perakende Ticaret sektöründe olduğu görülmektedir. Yaklaşık olarak her 3 işyerinden biri Toptan ve Perakende Ticaret sektöründedir. Bu sektörü sırasıyla yüzde 20,6 ile Ulaştırma ve Depolama yüzde 14,8 ile İnşaat sektörleri takip etmektedir. İlk üç sektöre ait işyerleri, toplam işyerlerinin yüzde 68,4'ünü oluşturmaktadır. Yani araştırma kapsamına giren her 10 işyerinden 7 tanesinin söz konusu sektörlere ait olduğu görülmektedir. Bu durum, araştırma konusu çalışanların

büyük büyük çoğunluğunun bu sektörlere ait olduğu anlamına da gelmektedir. Sektörlere göre çalışan sayısı müteakip tablolarda gösterilecektir.

Iğdır ilinde en az sayıdaki işyeri Gayrimenkul Faaliyetleri ile Madencilik ve taş ocakçılığı sektörlerine aittir. Türkiye genelinde en az işyerine sahip sektör Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi ve İyileştirme Faaliyetleri sektörüdür. Iğdır ilinde araştırma kapsamına giren işyerlerinde toplam 5 bin 231 kişi çalışmaktadır. Çalışanların yüzde 84,7'si erkek, yüzde 15,3'ü kadındır.

Iğdır ilinde en fazla çalışanın bulunduğu Ulaştırma ve Depolama sektörü ile Toptan ve Perakende Ticaret sektörlerinde çalışan toplamı içindeki kadın çalışan oranı, Türkiye genelinde bu sektörlerde çalışan kadın çalışan oranının altındadır.

Kadınların Iğdır ilinde çalışanlar içerisindeki oranının düşük olmasının önemli nedenlerinden biri Ulaştırma ve Depolama sektöründeki çalışan sayısının ağırlıklı olarak Tır şoförü mesleğinde olmasıdır. Tır şoförü mesleğinde daha çok erkek personel tercih edilmekte; bu meslek ayrıca daha çok erkek iş arayanlar tarafından tercih edilmektedir. Çalışma koşulları ve işin doğası gereği kadınlar tarafından bu meslek tercih edilmemektedir.

Toplam çalışan sayısına bakıldığında Ulaştırma ve Depolama sektöründe erkek çalışan sayısı bin 557 kişi olduğu görülürken, kadın çalışan sayısı 82 kişi ile sınırlı kalmaktadır. Ulaştırma ve Depolama sektöründe çalışanların cinsiyet bazında dağılımına bakıldığında, kadın çalışan oranı yüzde 5 iken, erkek çalışan oranının ise yüzde 95 olduğu görülmektedir.

Iğdır ilinde kadın çalışan sayısının erkek çalışan sayısından fazla olduğu tek sektör İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet sektörüdür. Diğer bütün sektörlerde erkek çalışan oranı daha fazladır. Iğdır'da araştırma kapsamındaki işyerlerinde kadın çalışanların oranı Türkiye geneline göre çok düşüktür. Sektörler arasında da kısmen bir farklılaşma görülmektedir.

Iğdır ilinde kadınların işgücü piyasasında az olmasının nedenleri arasında kadının daha çok ücretsiz aile işçisi pozisyonunda bulunmasının da etkili olduğu düşünülmektedir. Bunun yanı sıra ilin coğrafi koşullarının Ulaştırma ve Depolama sektörüne ait işyeri sayısını etkilemesi ile birlikte, kadının bu sektörde çalışma alanının dar olması da etkilidir.

Tablo 9: Çalışanların Sektörlere ve Cinsiyete Göre Dağılımı

Sektör	10+			10+ Dağılım		
	Kadın	Erkek	Toplam	Kadın	Erkek	Toplam
Ulaştırma ve depolama	82	1.557	1.639	10,2%	35,1%	31,3%
Toptan ve perakende ticaret	167	1.154	1.321	20,9%	26,0%	25,3%
İmalat	139	393	532	17,4%	8,9%	10,2%
İnşaat	16	496	512	2,0%	11,2%	9,8%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	177	276	453	22,1%	6,2%	8,7%
Eğitim	70	188	258	8,7%	4,2%	4,9%
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	117	91	208	14,6%	2,1%	4,0%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	9	126	135	1,1%	2,8%	2,6%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	7	61	68	0,9%	1,4%	1,3%
Diğer hizmet faaliyetleri	6	27	33	0,7%	0,6%	0,6%
Finans ve sigorta faaliyetleri	3	29	32	0,4%	0,7%	0,6%
Bilgi ve iletişim	6	14	20	0,7%	0,3%	0,4%
Madencilik ve taş ocakçılığı	0	17	17	0,0%	0,4%	0,3%
Gayrimenkul faaliyetleri	1	2	3	0,1%	0,0%	0,1%
Toplam	**800**	**4.431**	**5.231**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**

Kaynak: İPA 2015

Iğdır'da en fazla faaliyet gösteren ilk üç sektör sırasıyla; Ulaştırma ve depolama, Toptan ve Perakende Ticaret ve İmalat sektörleridir. Çalışanların yüzde 66,8'inin ve işyerlerinin yüzde 60,3'ünün bu sektörlere ait olduğu Tablo 9 verilerinden açıkça görülmektedir.

Erkeklerin en fazla çalıştığı sektörler ile toplam çalışan sayısının sektörel dağılımı incelendiğinde ilk iki sektörün aynı olduğu görülmektedir. Ancak ilde toplam çalışan sayısı bakımından İmalat sektörü 3. sırada yer alırken, il genelinde erkek çalışan sayısının en fazla olduğu sektörün ise İnşaat sektörü olduğu görülmektedir. İnşaat sektörü toplam çalışan sayısı bakımından 4. sırada yer almaktadır. Araştırma kapsamına giren inşaat sektöründeki işyeri sayısının imalat sektöründeki işyeri sayısının iki katı olmasına rağmen imalat sektöründeki çalışan sayısı inşaat sektöründeki çalışan sayısından fazladır. Bunun nedeni ise araştırmanın yapıldığı dönemin mevsimsel koşullarını etkili olduğu düşünülmektedir.

Kadınların en fazla çalıştığı sektörlere bakıldığında, ilk üç sektörün sırasıyla; İdari ve Destek Hizmeti, Toptan ve Perakende Ticaret ve İmalat sektörlerinin olduğu görülmektedir. En az çalışanı olan sektörler ayrıca en az işyeri sayısına sahip sektörler olduğu da görülmektedir.

Sektörlerdeki işyeri sayısı ve çalışan sayılarından ortalama bir işyerinin büyüklüğü bulunabilmektedir. Grafik 5'te sektörlerde bir işyerinde ortalama çalışan sayısına yer verilmiştir.

Grafik 5: Sektörlere Göre Ortalama Çalışan Sayıları

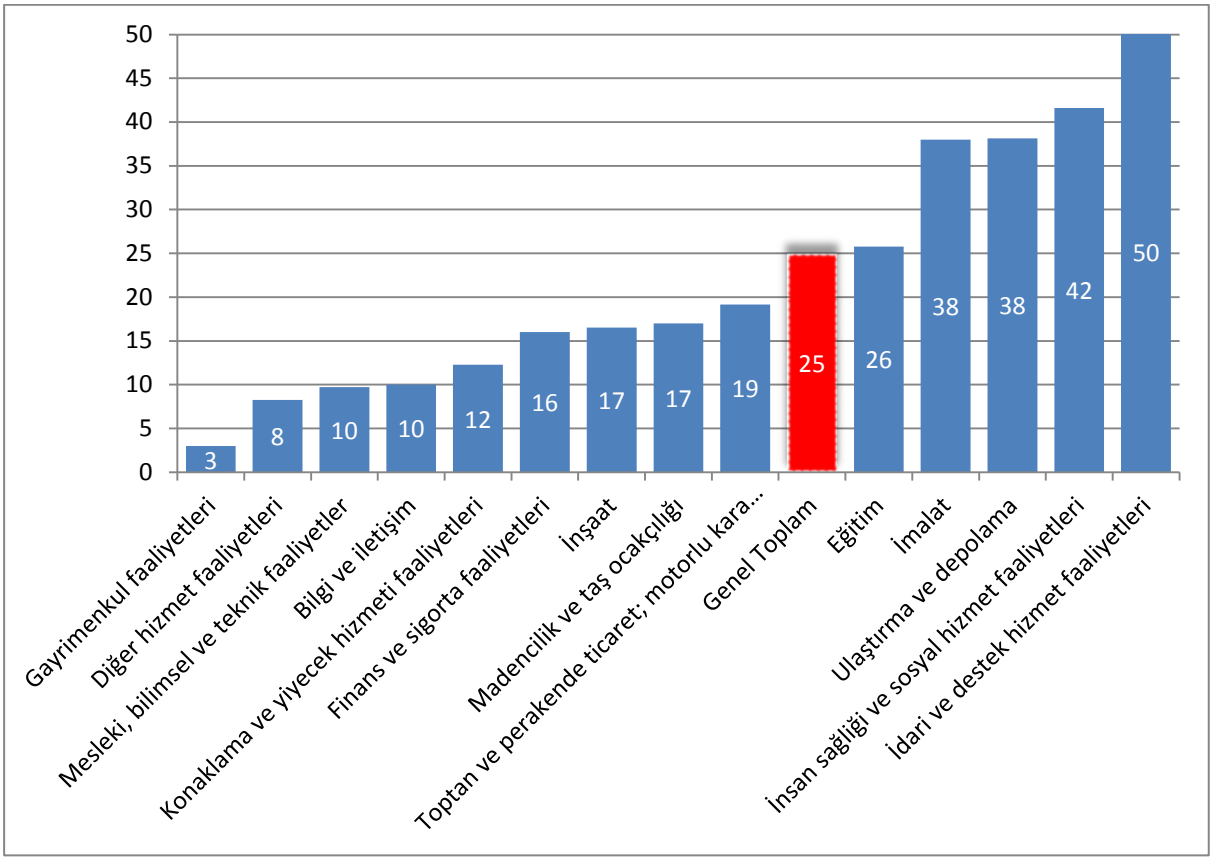

Kaynak: İPA 2015

Iğdır ilinde 10 ve daha fazla kişi istihdam eden işyerlerinde ortalama çalışan sayısı 25'tir. Türkiye genelinde ise bu sayı 35'tir. Iğdır'daki işyerleri Türkiye geneline göre daha küçük ölçekli işyerleridir. Yani Türkiye genelindeki her işyeri Iğdır'dan ortalama 10 işçi fazla çalıştırmaktadır.

Türkiye geneli verileri ile Iğdır il verileri karşılaştırıldığında İmalat, Ulaştırma ve Depolama, İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri ile İdari Destek Hizmeti Faaliyetindeki sektörlere ait işyeri çalışan ortalamasının Türkiye geneline çalışan sayısının üstünde olduğu görülmektedir.

Sektörler içerisinden Ulaştırma ve Depolama sektör büyüklüğüne bakıldığında ilde hem çalışan sayısı hem de işyeri sayısı bakımından ilk üç sektör arasında yer almaktadır. Bu sektörün il genelinde ortalama çalışan sayısı 38' dir. Türkiye geneli işyeri büyüklük sıralamasında son sıralarda yer alan söz konusu sektörün çalışan ortalaması 29' dur. Bu sayının Iğdır ilinde ise 25 olduğu görülmektedir.

Ulaştırma ve Depolama sektörü Türkiye genelinde ise ortalama çalışan sayısı bakımından son sıralarda olmasına rağmen, ortalama çalışan sayısı bakımından 29 olup Iğdır ortalamasının üzerindedir.

İstihdamda olan işçi sayısının fazlalığı, işyerlerinde çalışanların daha çok sirkülasyonuna sebep olduğunu ve bundan dolayı da işyerlerinde açık iş sayısının artışına neden olduğunu düşündürmektedir.

Iğdır genelinde en fazla işyeri ve çalışanı olan ilk dört sektörden İmalat ve Ulaştırma ve Depolama sektörleri ortalamanın üzerinde iken, Toptan ve Perakende Ticaret ile İnşaat sektörleri ortalamanın altındadır. Iğdır'da ortalama çalışan sayısı en yüksek olan sektörler, İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri ve İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri sektörleridir.

Grafik 6: İşyerlerinin Yaş Grubuna Göre Dağılımı

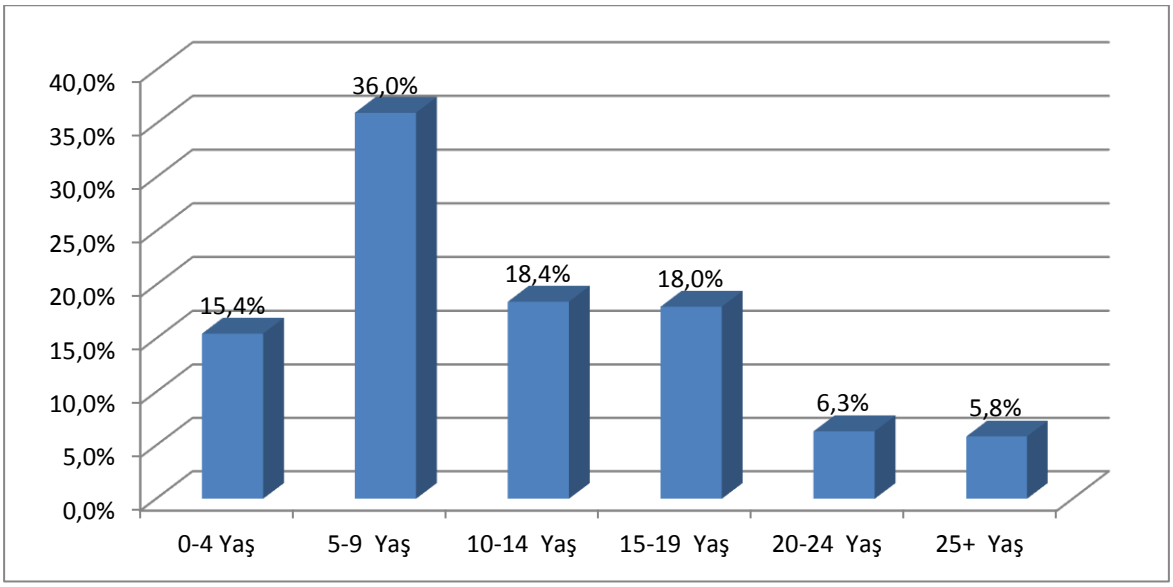

Kaynak: İPA 2015

Iğdır ilinde 10 ve daha fazla kişi istihdam eden her 10 işyerinden 4' ü 5-9 yıl aralığında faaliyet gösteren işyerleridir.

Iğdır ilinde işyerlerinin yaş grubuna göre dağılımı incelendiğinde yeni kurulan yani 0-4 yaş grubu işletmelerin hemen ardından gelen 5-9 yaş grubu işletmelerin oranında ani bir yükseliş olduğu görülmektedir. 5-9 yaş grubu işletmelerden sonra gelen işletmelerin oranında ise, yaşlar arttıkça düşüş görülmektedir. İşyerlerinin yüzde 70'inin Toptan ve Perakende Ticaret, İnşaat ve Ulaştırma Depolama sektörlerinde olduğu Iğdır ilinde, 20 yaş üstü işyeri oranının yüzde 12,1 ile sınırlı kaldığı görülmektedir. Yani uzun süreli faaliyet gösteren işyeri oranı oldukça azdır. Mevcut firmaların kurumsal firma olarak devamlılığının sağlanması için bölgesel teşviklerin uygulanması gerektiği düşünülmektedir.

Çalışanların meslek gruplarına göre dağılımı incelendiğinde; en fazla çalışanı olan meslek grubunun, Tesis Ve Makine Operatörleri Ve Montajcılar meslek grubu olduğu görülmektedir.

Çalışanların yüzde 40,3'ü bu meslek grubundadır. Sektör olarak en fazla çalışanı olan sektörün Ulaştırma ve Depolama sektörüdür. Bu durum Iğdır ilinin coğrafi durumundan kaynaklı olduğu düşünülmektedir. Bu sektörde çalışanların büyük çoğunluğu tır şoförü mesleğindedir ve bu mesleğin ait olduğu meslek grubuna bakıldığında da Tesis Ve Makine Operatörleri Ve Montajcılar meslek grubu olduğu karşımıza çıkmaktadır.

Tablo 10: Çalışanların Meslek Gruplarına ve Cinsiyete Göre Dağılımı

Meslek Grupları	Kadın	Erkek	Toplam
Tesis Ve Makine Operatörleri Ve Montajcılar	10,6%	45,6%	40,3%
Sanatkarlar Ve İlgili İşlerde Çalışanlar	2,2%	18,5%	16,0%
Hizmet Ve Satış Elemanları	22,7%	8,1%	10,3%
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	15,6%	6,7%	8,0%
Yöneticiler	2,4%	7,7%	6,9%
Teknisyenler, Teknikerler Ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	17,9%	4,8%	6,8%
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	15,0%	4,3%	5,9%
Profesyonel Meslek Mensupları	13,4%	4,3%	5,7%
Nitelikli Tarım, Ormancılık Ve Su Ürünleri Çalışanları	0,0%	0,1%	0,1%
Genel Toplam	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**

Kaynak: İPA 2015

Iğdır ilinde çalışanların yüzde 40'ı Tesis Ve Makine Operatörleri Ve Montajcılar meslek grubunda çalışmaktadır. Bunun yanı sıra erkeklerin yüzde 45,6' sı Tesis Ve Makine Operatörleri Ve Montajcılar meslek grubunda çalışmaktadır. Çünkü ilde en fazla çalışılan Tır Şoförü mesleğidir. Tır Şoförü mesleği Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar meslek grubu içerisindedir. Bu meslek grubunu takiben Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar meslek grubu, yüzde 16 ile ikinci sırada almaktadır. Bu meslek grubu aynı zamanda erkeklerinde en fazla çalıştığı ve ikinci sırada yer alan meslek grubudur. Kadınların en fazla çalıştığı meslek gruplarının ise, ilk sırada yüzde 22,7 ile Hizmet ve Satış Elemanları; ikinci sırada yüzde 17,9 ile Teknisyenler, Teknikerler ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları meslek gruplarının olduğu görülmektedir..

Kadınların en fazla çalıştığı meslek grupları daha fazla nitelik gerektiren meslek gruplarıdır. Ama erkeklerin çalıştığı meslek türleri ve meslek gruplarına bakıldığında ise Fiziksel ve Bedensel Yeterliliğinin yanında Mesleki Teknik Bilgi ve Tecrübeyi gerektirdiği görülmektedir. Kadınların en fazla çalıştığı meslek gruplarının yüksek eğitim ve öğretim düzeyi gerektirdiği de gözden kaçmamaktadır.

Grafik 7: Meslek Grubu ve Cinsiyete Göre Çalışanlar

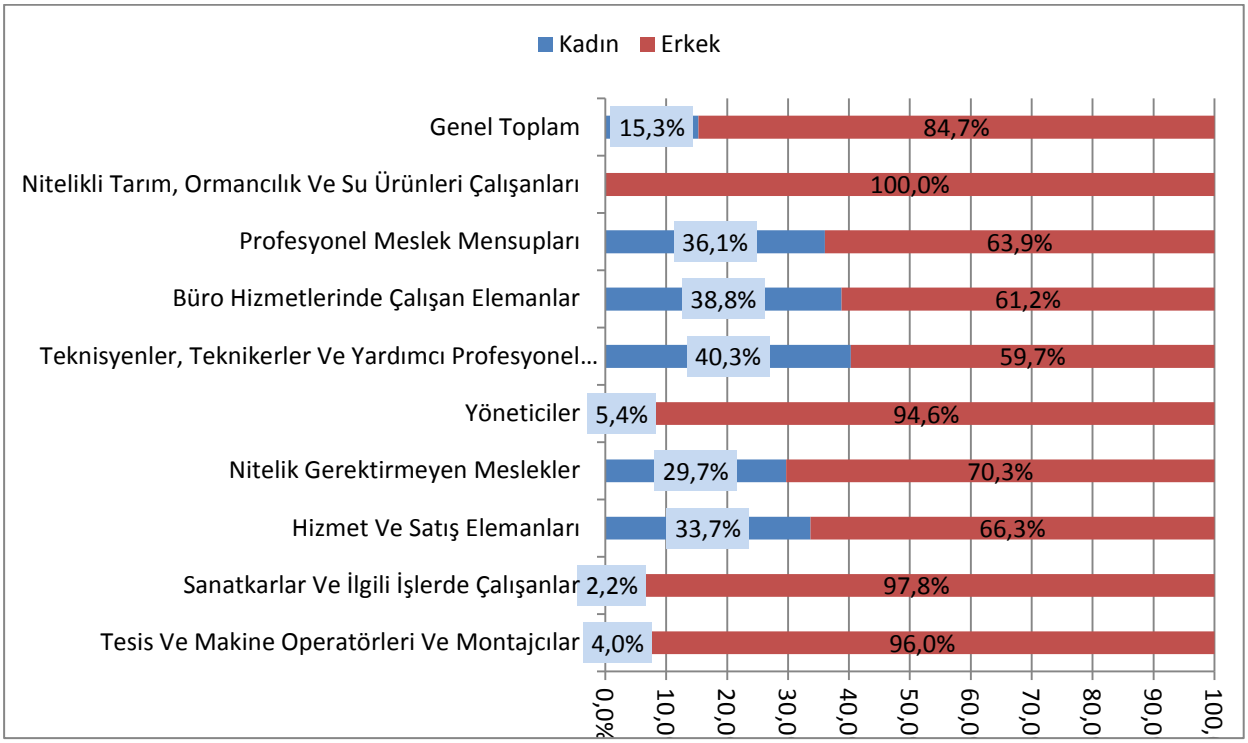

Kaynak: İPA 2015

Iğdır'da çalışanların cinsiyet dağılımı incelendiğinde çalışanların yüzde 15,3' ünün kadın ve yüzde 84,7' sinin erkek olduğu görülmektedir. Yani her 10 çalışandan 9'u erkek 1'i kadındır. Bu veriler ışığında erkeklerin işgücü piyasasında ağırlıklı bir şekilde yer aldığını göstermektedir. Bunların temel nedenleri arasında, Iğdır ilinde kadınların ücretsiz aile işçisi pozisyonunda yer alması ve ilk üç sektörün çalışma ortam ve koşulları bakımından kadın işgücüne yeterince uygun olmadığı düşünülmektedir.

İlde bütün meslek gruplarında ve cinsiyete göre çalışanlar incelendiğinde erkek çalışan sayısı dağılımı yüzde 60 ve üzerindedir. Erkek çalışan oranının yüzde 95 ve üzerinde olduğu meslek gruplarına bakıldığında, bu meslek gruplarının Nitelikli Tarım, Ormancılık ve Su Ürünleri Çalışanları, Sanatkarlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar, Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar ve Yöneticiler meslek grupları olduğu görülmektedir. Yani bu meslek gruplarının çalışanlarının hemen hemen tamamının erkek olduğu göze çarpmaktadır.

Tablo 11: Çalışan Sayısı En Fazla Olan Meslekler

10+		
Erkek	**Kadın**	**Toplam**
Tır-Çekici Şoförü	Bilgi İşlem Destek Elemanı	Tır-Çekici Şoförü
Temizlik Görevlisi	Temizlik Görevlisi	Temizlik Görevlisi
Şoför-Yük Taşıma	Model Makineci (Dokuma Hazır Giyim Ve Ev Tekstili)	Ön Muhasebeci
Betonarme Demircisi	Ön Muhasebeci	Model Makineci (Dokuma Hazır Giyim Ve Ev Tekstili)
Yönetici (Ulaşım İşleri)	Aşçı	Bilgi İşlem Destek Elemanı
Yönetici (İş Hizmetleri)	Çocuk Bakıcısı/Çocuk Bakım Elemanı	Şoför-Yük Taşıma
Beton Ve Betonarme Kalıpçısı	Satış Temsilcisi / Plasiyer	Betonarme Demircisi
İnşaat Elemanları Kalıpçısı (Elle)	Sekreter	Yönetici (Ulaşım İşleri)
Ön Muhasebeci	Hasta Ve Yaşlı Bakım Elemanı	Yönetici (İş Hizmetleri)
Oto Bakım-Onarımcısı (Oto Mekanikeri)	Satış Danışmanı	Beton Ve Betonarme Kalıpçısı
Yönetici (İnşaat)	Çaycı	İnşaat Elemanları Kalıpçısı (Elle)
Model Makineci (Dokuma Hazır Giyim Ve Ev Tekstili)	Kasiyer	Aşçı
Şoför (Yolcu Taşıma)	Muhasebeci	Oto Bakım-Onarımcısı (Oto Mekanikeri)
Sıvacı	Hemşire	Satış Temsilcisi / Plasiyer
Garson (Servis Elemanı)	Kalite Kontrolörü-Kumaş	Yönetici (İnşaat)
Alçı Sıva Uygulayıcısı	Acil Tıp Teknisyeni	Çocuk Bakıcısı/Çocuk Bakım Elemanı
Pazarlamacı	Engelli Bakım Elemanı	Şoför (Yolcu Taşıma)
Bekçi	Zihinsel Engelliler Öğretmeni-Özel Eğitim	Sıvacı
Ağır Kamyon Şoförü	Okul Öncesi Öğretmeni	Garson (Servis Elemanı)
Lojistik Operasyon Sorumlusu	Lojistik Operasyon Sorumlusu	Muhasebeci

Kaynak: İPA 2015

Iğdır ilinde en fazla çalışanı olan mesleklere baktığımızda toplam çalışan sayısı olan 5 bin 231' inin bin 474' ünün Tır şoförü mesleğinde olduğu ve bunun yüzde 28,2' lik oranla en fazla çalışılan meslek olduğu görülmektedir. Dikkat çekici bir diğer nokta ise sadece erkek çalışanın olduğu Tır Şoförü mesleği, kadın çalışanın olduğu bütün mesleklerin 2 katı kadardır. İkinci sırada ise 274 kişinin çalıştığı Temizlik Görevlisi mesleği olduğu görülmektedir. Kadın, erkek ve genel toplamdaki dağılıma bakıldığında Temizlik Görevlisi mesleğinin en fazla çalışılan ikinci meslek olduğu görülmektedir. Kadınlar için Bilgi İşlem Destek Elemanı mesleği en fazla çalışılan meslek olarak karşımıza çıkmaktadır.

Erkeklerde en fazla çalışılan ilk beş meslek; Tır-Çekici Şoförü, Şoför-Yük Taşıma, Betonarme Demircisi, Yönetici (Ulaşım İşleri) ve Yönetici (İş Hizmetleri) meslekleridir. Kadınların en fazla çalıştığı ilk beş mesleğe bakıldığında ise; Bilgi İşlem Destek Elemanı, Model Makineci (Dokuma Hazır Giyim Ve Ev Tekstili), Ön Muhasebeci, Aşçı ve Çocuk Bakıcısı/Çocuk Bakım Elemanı meslekleri karşımıza

çıkmaktadır. Tablo incelendiğinde kadınların ve erkeklerin yoğunlaştıkları mesleklerinin birbirinden farklı olduğu görülmektedir.

En fazla çalışılan ilk 20 meslek dikkate alındığında kadınların erkeklere göre daha fazla mesleki nitelik ve beceri gerektiren işlerde çalıştığı görülmektedir.

Tablo 12: İŞKUR Hizmetinden Faydalanan İşyerleri Oranları

Hizmetlerden Yararlanma	İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanma Oranı	İŞKUR hizmetinden faydalananların kendi içinde dağılımı
Madencilik ve taş ocakçılığı	100,0%	0,5%
İmalat	92,9%	6,5%
İnşaat	90,3%	13,9%
Toptan ve perakende ticaret	100,0%	34,3%
Ulaştırma ve depolama	97,6%	20,9%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	81,8%	4,5%
Bilgi ve iletişim	100,0%	1,0%
Finans ve sigorta faaliyetleri	100,0%	1,0%
Gayrimenkul faaliyetleri	100,0%	0,5%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	85,7%	3,0%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	100,0%	4,5%
Eğitim	100,0%	5,0%
İnsan sağliği ve sosyal hizmet faaliyetleri	100,0%	2,5%
Diğer hizmet faaliyetleri	100,0%	2,0%
Genel Toplam	**96,2%**	**100,0%**

Kaynak: İPA 2015

İşgücü Piyasası Araştırması İşyeri Bilgi Formu incelendiğinde işverene sorulan soru; İŞKUR' un hizmetlerinden faydalanıp faydalanmadığını belirtiniz. Eğer cevap evet ise alınan hizmetin ne olduğu aşağıda maddeler halinde sıralanıp birden fazla işaretlenebileceğidir.

- Eleman Talebi
- İşbaşı Eğitim Programı
- Çalışanlara Yönelik Eğitim
- İşbirliği İle Mesleki Eğitim (Kurs)
- Kısa Çalışma Ödeneği
- Mevzuat Danışmanlığı
- İşveren Danışmanlığı

Araştırma kapsamında işverenler yapılan ziyaret neticesinde çoğunlukla İşveren Danışmanlığı ve Mevzuat Danışmanlığı kapsamında bilgi verildiği görülmektedir.

Türkiye genelinde işyerlerinin yüzde 41,9'u İŞKUR hizmetlerinden faydalandığını belirtmiş iken bu oran Iğdır ilinde yüzde 96,2'dir. Iğdır Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü Iğdır'daki 10 ve daha fazla kişi istihdam eden bütün işyerlerine hizmet sunmuştur. Türkiye geneline göre alanında daha geniş kitlelere hizmet sunmuştur. Yani ilde bütün işyerlerinin tamamına yakını İŞKUR hizmetinden faydalanmıştır.

İŞKUR hizmetinden faydalanan işyerlerinin sektörel olarak kendi içindeki dağılımı incelendiğinde, ildeki bütün işyerleri kurum hizmetinden faydalandığı görülmektedir. İşyeri sayısı fazla olan sektörün ise kurum hizmetlerinden en fazla yararlanan sektör olarak istatistiklere yansıdığı görülmektedir.

Tablo 13: Part-Time Çalışanı Olan İşyerleri ve Çalışanlar

Sektör	İşyeri Oran	Kadın Çalışan Sayısı	Erkek Çalışan Sayısı	Toplam Çalışan Sayısı
İnşaat	9,7%	6	131	137
Toptan ve perakende ticaret	5,9%	21	148	169
Ulaştırma ve depolama	7,1%	3	169	172
Finans ve sigorta faaliyetleri	50,0%	0	15	15
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	11,1%	100	65	165
Eğitim	55,6%	51	117	168
Genel Toplam	**8,5%**	**181**	**645**	**826**

Kaynak: İPA 2015

Iğdır ilinde 17 ana sektörden 14' ü araştırma kapsamına girmiştir. Araştırma kapsamına giren 14 sektörden 6'ünün part-time çalışanı bulunmaktadır. Iğdır'daki 209 işyerinden 18 ' inde part-time çalışma yapılmaktadır. Bu sayıya oran olarak bakıldığında ise toplam işyerlerinin yüzde 8,5'i oluşturduğu görülmektedir. Part-time çalışma yapılma oranı Türkiye geneli için yüzde 8,6'dır. Dağılım incelendiğinde Türkiye ile Iğdır ilinde part-time çalışma yapan sektör oranının birbirine yakın değerlere sahip olduğu görülmektedir.

İlde en fazla part-time işyerlerinin olduğu sektörler Eğitim ve Finans ve Sigorta Faaliyetleridir. Çalışan sayısı olarak incelendiğinde ise Toptan ve Perakende Ticaret ve Ulaştırma ve Depolama sektörlerinin ön plana çıktığı görülmektedir.

Iğdır ilinde çalışanların yüzde 15,8'i Part-Time çalışanı olan işyerlerinde istihdam edilmektedir. Türkiye genelinde ise bu oran yüzde 20,8'dir. Türkiye genelinde part-time çalıştırma Iğdır geneline göre daha yaygın görülmektedir.

Part-Time çalışanı olan işyerlerinde en fazla çalışılan meslekler Tablo 14'te gösterilmiştir. Tabi ki bu tablo yorumlanırken bu mesleklerde çalışanların part-time olarak çalışmıyor olabilecekleri de dikkate alınmalıdır. Çünkü araştırma kapsamındaki işyerlerine part-time çalışanlarının olup olmadığı sorulmuş; ancak part-time çalışanların hangi mesleklerde çalıştığı bilgisi sorulmamıştır.

Tablo 14: Part-Time Çalışanı Olan İşyerlerinde En Fazla Çalışılan Meslekler

10+		
Kadın	**Erkek**	**Toplam**
Bilgi İşlem Destek Elemanı	Tır-Çekici Şoförü	Tır-Çekici Şoförü
Çocuk Bakıcısı/Çocuk Bakım Elemanı	Alçı Sıva Uygulayıcısı	Bilgi İşlem Destek Elemanı
Satış Temsilcisi / Plasiyer	Yapı Yalıtımcısı	Çocuk Bakıcısı/Çocuk Bakım Elemanı
Temizlik Görevlisi	Bilgi İşlem Destek Elemanı	Temizlik Görevlisi
İngilizce Öğretmeni	Şoför-Yük Taşıma	Alçı Sıva Uygulayıcısı
Sınıf Öğretmeni	Temizlik Görevlisi	Yapı Yalıtımcısı
Kasiyer	İnşaat Elemanları Kalıpçısı (Elle)	Şoför-Yük Taşıma
Okul Öncesi Öğretmeni	Servis Şoförü (Okul)	İnşaat Elemanları Kalıpçısı (Elle)
Büro İşçisi	Çocuk Bakıcısı/Çocuk Bakım Elemanı	Servis Şoförü (Okul)
Çocuk Gelişimi Meslek Elemanı	Direksiyon Eğitmeni	Direksiyon Eğitmeni
Türk Dili Ve Edebiyat Öğretmeni-Ortaöğretim	Beton Ve Betonarme Kalıpçısı	Satış Temsilcisi / Plasiyer
Aşçı	Betonarme Demircisi	Beton Ve Betonarme Kalıpçısı
Türkçe Öğretmeni	Matematik Öğretmeni-Ortaöğretim	Betonarme Demircisi
Sosyal Bilgiler Öğretmeni (İlköğretim)	Diğer Sıhhi Tesisat İşçileri Ve Boru Tesisatçıları	Matematik Öğretmeni-Ortaöğretim
Muhasebeci	Topoğraf Yardımcı Elemanı	Diğer Sıhhi Tesisat İşçileri Ve Boru Tesisatçıları

Kaynak: İPA 2015

Part-Time çalışma olan işyerlerinde çalışanların meslekleri incelendiğinde özellikle kadınların Eğitim sektörü ile İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri sektöründe daha fazla istihdamda olduğu ön plana çıkmaktadır. Kadınların istihdamda olduğu meslekler incelendiğinde ise daha çok eğitim düzeyinin yüksek olan meslekler karşımıza çıkmaktadır. Part-Time çalışma yapan işyerlerinde erkek istihdamı incelendiğinde ise daha çok Bedensel ve Fiziki anlamda güç gerektiren mesleklerin yanında bazen Teknik Bilgi ve Tecrübeyi gerektiren meslekler de karşımıza çıkmaktadır.

Part-time çalışmanın olduğu işyerlerinde en fazla çalışanın meslekler; Tır-Çekici Şoförü, Bilgi İşlem Destek Elemanı, Çocuk Bakıcısı/Çocuk Bakım Elemanı, Temizlik Görevlisi, Alçı Sıva Uygulayıcısı meslekleridir. Hem kadının hem de erkek için part-time çalışma yapılan işyerlerinde ortak olan meslekler; Bilgi İşlem Destek Elemanı, Çocuk Bakıcısı/Çocuk Bakım Elemanı ve Temizlik Görevlisi meslekleri olduğu görülmektedir.

Tablo 15: Vardiyalı Çalışanı Olan İşyerleri ve Çalışanlar

	İşyeri	Çalışan Sayısı		
Sektör	**Oran**	**Kadın**	**Erkek**	**Toplam**
İmalat	28,6%	5	145	150
İnşaat	3,2%	1	31	32
Toptan ve perakende ticaret	11,8%	49	122	170
Ulaştırma ve depolama	2,4%	9	56	66
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	63,6%	7	74	81
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	33,3%	43	64	107
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	40,0%	87	58	145
Genel Toplam	**12,5%**	**201**	**550**	**751**

Kaynak: İPA 2015

Iğdır ilinde araştırma kapsamındaki işyerlerinin yüzde 12,5'i Vardiyalı Çalışma yapmaktadır. Bu oran Türkiye'de yüzde 17,7 olarak gerçekleşmiştir. Iğdır ilinde Vardiyalı Çalışma yapan işyeri oranı genel olarak Türkiye ortalamasının altındadır.

İlde en fazla Vardiyalı Çalışma yapan ilk üç sektör; Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri yüzde 63,6, İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri yüzde 40 ve İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri yüzde 33,3 oranları ile karşımıza çıkmaktadır. Ortalamanın altında kalan sektörler; Toptan ve Perakende Ticaret, İmalat ve İnşaat sektörleridir. Bu üç sektör Tablo 8 ve tablo 9 incelendiğinde ilde en fazla işyeri olan ve en fazla istihdam yapan işyeri olduğu göze çarpmaktadır. Türkiye genelinde ise sektörel olarak en yüksek Vardiyalı Çalışma oran oran olarak yüzde 47,2 ile Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri sektöründe olmuştur.

İlde toplam çalışan sayısı ve Vardiyalı Çalışan sayısı karşılaştırılması yaptığımızda yüzde 14,4'ü vardiyalı çalışandır. Cinsiyet kırınımında incelediğimizde ise her dört kadından biri vardiyalı çalışmaktadır.

Part-time ve Vardiyalı Çalışma yapan işyerlerini sektörel anlamda karşılaştırdığımızda sadece Vardiyalı çalışılan sektörler, İmalat, Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri ve İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet faaliyetleri görülürken; sadece tart-time yapılan sektörler ise Eğitim ve Finans sektörleri olduğu görülmektedir.

Tablo 16: Vardiyalı Çalışma Yapılan İşyerlerinde Cinsiyete Göre En fazla Çalışılan Meslekler

Kadın	Erkek	Toplam
Temizlik Görevlisi	Ağır Kamyon Şoförü	Temizlik Görevlisi
Bilgi İşlem Destek Elemanı	Temizlik Görevlisi	Ağır Kamyon Şoförü
Hasta Ve Yaşlı Bakım Elemanı	Garson (Servis Elemanı)	Satış Danışmanı
Satış Danışmanı	Hamurkar	Garson (Servis Elemanı)
Hemşire	Güvenlik Görevlisi	Engelli Bakım Elemanı
Kasiyer	Engelli Bakım Elemanı	Hamurkar
Acil Tıp Teknisyeni	Otobüs Kaptanı (Şoförü)	Bilgi İşlem Destek Elemanı
Engelli Bakım Elemanı	Diğer Fırıncılar, Pastacılar	Hasta Ve Yaşlı Bakım Elemanı
Ön Muhasebeci	Beton Ve Betonarme Kalıpçısı	Güvenlik Görevlisi
Aşçı	Yönetici (İş Hizmetleri)	Ön Muhasebeci
Reyon Görevlisi	Şoför-Yük Taşıma	Hemşire
İletişim Danışmanı	Ön Muhasebeci	Otobüs Kaptanı (Şoförü)
Sekreter	Kalorifer Ateşçisi (Katı Ve Sıvı Yakıt)	Diğer Fırıncılar, Pastacılar
Kat Hizmetleri Elemanı/Kat Görevi.	Resepsiyon Görevlisi (Ön Büro Eleman	Aşçı
Baş Laborant/Kimya Laboratuarı So	Otobüs Muavini	Yönetici (İş Hizmetleri)

Kaynak: İPA 2015

Iğdır ilinde Vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinde çalışan sayısı mesleğe ve cinsiyete göre sıralandığında; kadınlarda ilk üç sırada Temizlik Görevlisi, Bilgi İşlem Destek Elemanı ile Hasta Ve Yaşlı Bakım Elemanı mesleklerinin yer aldığı görülmektedir. Türkiye genelinde ise bu sıralama Temizlik Görevlisi, Beden İşçisi (Genel) ve Makineci (Dikiş) mesleklerinde görülmektedir. Iğdır ilinde erkeklerde Ağır Kamyon Şoförü, Temizlik Görevlisi ve Garson (Servis Elemanı) ilk üç meslek iken, Türkiye genelinde, Beden İşçisi (Genel), Güvenlik Görevlisi ve Temizlik Görevlisi meslekleri olduğu görülmektedir. Vardiyalı çalışma yapan işyerlerinde kadının ve erkeğin çalıştığı ortak meslekler; Temizlik Görevlisi, Engelli Bakım Elemanı, Ön Muhasebeci, Reyon Görevlisi meslekleridir.

Vardiyalı ve part time çalışma yapılan işyerlerinde sadece kadınların ve sadece erkeklerin çalıştığı meslekler incelendiğinde, her iki işyeri türünde de sadece kadınların çalıştığı meslekler; Bilgi İşlem Destek Elemanı, Temizlik Görevlisi, Kasiyer, Aşçı meslekleri iken sadece erkeklerin çalıştığı mesleklerin; Şoför-Yük Taşıma, Temizlik Görevlisi ve Beton ve Betonarme Kalıpçısı mesleklerinin olduğu görülmektedir.

Tablo 17: İhracat Yapan İşyerlerinin Sektörel ve Çalışan Olarak Dağılımı

	İşyeri	Çalışan Sayısı		
Sektör	**Oran**	**Kadın**	**Erkek**	**Toplam**
Madencilik ve taş ocakçılığı	100,0%	0	17	17
İmalat	28,6%	115	132	247
İnşaat	9,7%	0	10	10
Toptan ve perakende ticaret	23,5%	33	320	353
Ulaştırma ve depolama	26,2%	25	391	416
Eğitim	11,1%	3	7	10
Genel Toplam	**17,5%**	**176**	**877**	**1053**

Kaynak: İPA 2015

İlde 10 ve daha fazla kişi istihdam eden işyerlerinin yüzde 17,5'i ihracat yapmaktadır. Türkiye genelindeki işyerlerinin ise yüzde 17,4'ü ihracat yapmaktadır. İhracat yapan işyerlerinin dağılımı incelendiğinde Türkiye ile Iğdır ili oranlarının birbirine çok yakın olduğu görülmektedir.

İlde 6 sektörde ihracat yapılmaktadır. Çalışanların yüzde 20,1'i ihracat yapan işyerlerinde istihdam edilmektedir.

Maden sektöründe 1 işyeri araştırma kapsama girmiş ve o işyeri de ihracat firması olduğundan dolayı ilk sırada yer almaktadır. Bu sektörü sırayla yüzde 28,6 ile İmalat ve yüzde 26,2 ile Ulaştırma ve Depolama sektörleri takip etmektedir. Bu sektörlerin istihdamı incelendiğinde ise ilk üç sektör sırasıyla Ulaştırma ve Depolama, Toptan ve Perakende Ticaret ve İmalat sektörleri olduğu görülmektedir. Iğdır ilinde İhracat yapan işyerlerinde çalışanların büyük çoğunluğu erkeklerden oluşmaktadır.

Tablo 18: İhracat Yapan İşyerlerinde Cinsiyete Göre Çalışan Sayısı En Fazla Olan Meslekler

Kadın	Erkek	Toplam
Model Makineci (Dokuma Hazır Giyim Ve Ev Tekstili)	Tır-Çekici Şoförü	Tır-Çekici Şoförü
Ön Muhasebeci	Model Makineci (Dokuma Hazır Giyim Ve Ev Tekstili)	Model Makineci (Dokuma Hazır Giyim Ve Ev Tekstili)
Kalite Kontrolörü-Kumaş	Yönetici (Ulaşım İşleri)	Yönetici (Ulaşım İşleri)
Aşçı	Oto Bakım-Onarımcısı (Oto Mekanikeri)	Ön Muhasebeci
Sekreter	Ön Muhasebeci	Kalite Kontrolörü-Kumaş
Muhasebeci	Lojistik Operasyon Sorumlusu	Oto Bakım-Onarımcısı (Oto Mekanikeri)
Denim Kumaş Operatörü	Yönetici (İş Hizmetleri)	Lojistik Operasyon Sorumlusu
Satış Temsilcisi / Plasiyer	Kamyonet Şoförü	Muhasebeci
Çaycı	Depo Hamalı	Denim Kumaş Operatörü
Büro İşçisi	Temizlik Görevlisi	Temizlik Görevlisi
Unlu Mamüller Paketleme İşçisi	Oto Yedek Parça Satış Elemanı	Yönetici (İş Hizmetleri)
Kesim Teknisyeni (Tekstil Konfeksiyon)	Tuz İmal İşçisi	Kamyonet Şoförü
Temizlik Görevlisi	Kalite Kontrolörü-Kumaş	Depo Hamalı
Lojistik Operasyon Sorumlusu	Tuz Paketleme İşçisi	Aşçı
Resepsiyon Görevlisi (Ön Büro Elema	Şoför-Yük Taşıma	Kesim Teknisyeni (Tekstil Konfeksiyo

Kaynak: İPA 2015

İlde ihracat yapılan işyerlerinde en fazla çalışılan mesleklere baktığımızda Tır-Çekici Şoförü, Model Makineci (Dokuma Hazır Giyim Ve Ev Tekstili), Yönetici (Ulaşım İşleri), Ön Muhasebeci, Kalite Kontrolörü-Kumaş, Oto Bakım-Onarımcısı (Oto Mekanikeri) gibi meslekler ön plana çıkmaktadır.

İhracat yapan işyerlerinde cinsiyete göre çalışan sayısı en çok olan mesleklere bakıldığında kadınlarda ilk üç sırayı Model Makineci (Dokuma Hazır Giyim Ve Ev Tekstili), Ön Muhasebeci ve Kalite Kontrolörü-Kumaş oluştururken, erkeklerde ise Tır-Çekici Şoförü, Model Makineci (Dokuma Hazır Giyim Ve Ev Tekstili) ve Yönetici (Ulaşım İşleri) mesleklerinin oluşturduğu görülmektedir.

İhracat yapan işyerlerinde erkek ve kadınların ortak çalıştığı meslekler, Model Makineci (Dokuma Hazır Giyim Ve Ev Tekstili), Kalite Kontrolörü-Kumaş ve Temizlik Görevlisi meslekleridir.

Grafik 8: İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanan İşyeri Sayısı Oranları

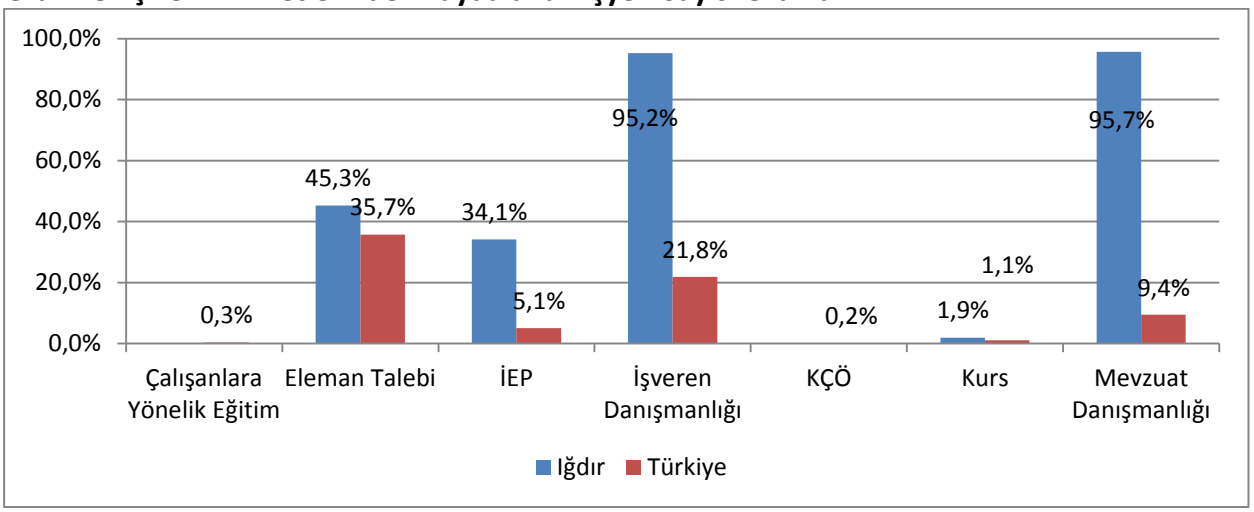

Kaynak: İPA 2015

İŞKUR hizmetlerinden faydalanma durumu incelendiğinde; Iğdır'daki işyerlerinin yüzde 96,2'si, Türkiye genelinde ise yüzde 41,9'u İŞKUR hizmetlerinden faydalanmıştır. Grafik 8'den anlaşılacağı üzere Iğdır ortalamasının Türkiye ortalamasının üzerinde olmasının en büyük nedeni İşveren Danışmanlığı ve Mevzuat Danışmalığında Türkiye genelinin çok çok üstünde olmasından kaynaklıdır.

Iğdır ilinde İŞKUR hizmetlerinden faydalanan firmalar İŞKUR'dan hizmet olarak Mevzuat Danışmanlığı yüzde 95,7 ve İşveren Danışmanlığı yüzde 95,2 ile işverenlerin tamamına yakını bu iki hizmetten faydalanmıştır. Mevzuat Danışmanlığı ve İşveren Danışmanlığında daha çok engelli çalıştırma ile ilgili mevzuat, aktif işgücü hizmetleri yönetmeliği, iş sağlığı ve güvenliğine yönelik tespit ve öneri defterlerinin onaylanması, iş kanunu, işyeri ziyareti gibi konular hakkında bilgilendirmeler yapılmıştır. Bu hizmetler neticesinde kurum hizmetlerinden eleman talebinde olan işyeri oranı yüzde 45,3 olarak karşımıza çıkmaktadır. Türkiye'de ise eleman talebi olan işveren oranı yüzde 35,7 ile Iğdır ili ortalamasının altında kalmaktadır.

Kurum hizmetlerinden oldukça önemli olduğu düşünülen İşbaşı Eğitim Programı (İEP) il genelinde yüzde 34,1 oranına sahip iken, Türkiye genelinde bu oran yüzde 5,1 de kaldığı görülmektedir. Bu konuda il oranının Türkiye ortalamasının yaklaşık 7 katıdır. İlde faydalanılmayan hizmetler; Çalışanlara Yönelik Eğitim ve Kısa Çalışma Ödeneğidir.

Grafik 9: İŞKUR Hizmetinden Faydalanan İşyerlerinin Yaşlarına Göre Dağılımı

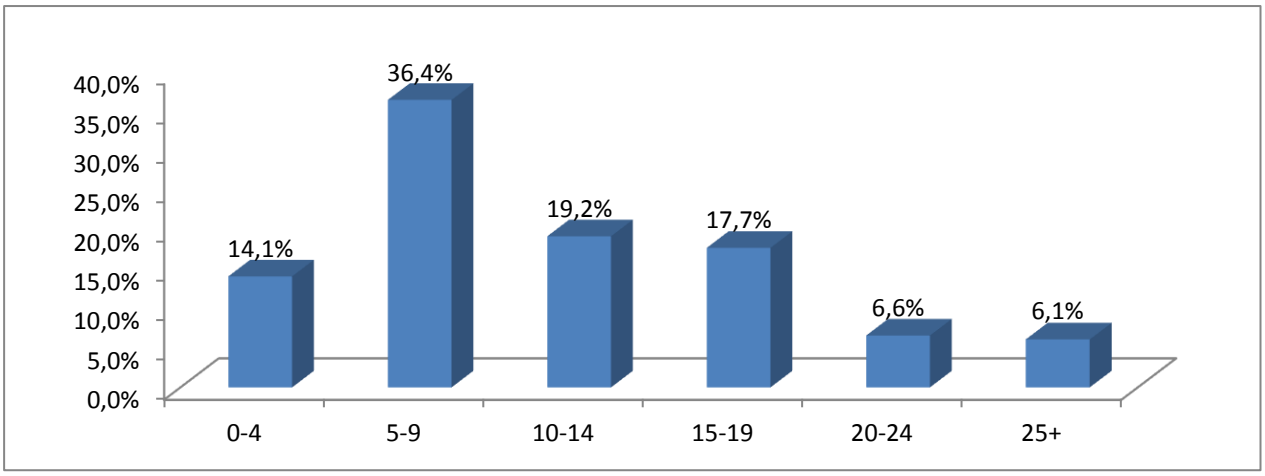

Kaynak: İPA 2015

Grafik 6 ve Grafik 9 incelendiğinde grafiklerin benzerliği dikkat çekmektedir. Yani işveren sayısının faaliyet süresine göre fazla olması, işverenin ait olduğu yaş grubunda İŞKUR hizmetinden yararlanmasındaki artışı sağlamıştır.

En fazla hizmeti alan yüzde 36,4 ile 5-9 yaş grubu işyerleridir. Bu yaş aralığından sonra düzenli bir azalma göze çarpmaktadır**.**

Araştırma kapsamında İŞKUR hizmetlerinden faydalanan işyerlerine bu hizmetlerden ne kadar süredir faydalandığı sorulmuştur.

Grafik 10: İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanma Sürelerinin Dağılımı

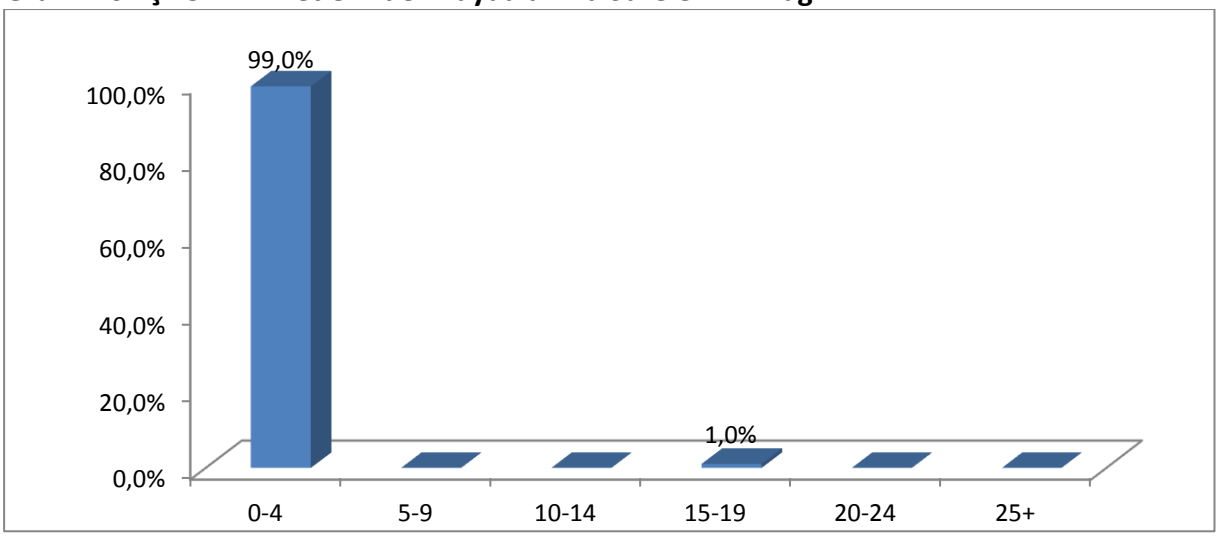

Kaynak: İPA 2015

Iğdır ilinde İŞKUR hizmetlerinden yararlanan işyerlerinin yüzde 99'u 0-4 yıl arasında bir süredir bu hizmetlerden yararlandığı tespit edilmiştir. Iğdır ilinde sektörel bazda firmaların İŞKUR hizmetlerinden faydalanması en çok son dört yılda olmuştur. İŞKUR son dört yıl içerisinde büyük bir atılım yapmıştır. Türkiye verileri de göz önüne alındığında, İŞKUR'un personel sayısındaki artış, sunduğu hizmetlerdeki nitel hem de nicel iyileşme ile birlikte İŞKUR imajındaki değişim, kurumun hizmet sunma derecesinin yükseltmiştir.

Sektörlere göre İŞKUR hizmetlerinden faydalanan işyerlerinin yararlandıkları hizmet türlerine ilişkin verilere Tablo 19'da yer verilmiştir.

Tablo 19: Sektörlere Göre İŞKUR'dan Faydalanılan Hizmetlerin Dağılımı

Sektör	Eleman Talebi	İEP	İşveren Danışmanlığı	Kurs	Mevzuat Danışmanlığı
Madencilik ve taş ocakçılığı	0,0%	0,0%	100,0%	0,0%	100,0%
İmalat	69,2%	15,4%	100,0%	7,7%	100,0%
İnşaat	28,6%	17,9%	96,4%	0,0%	100,0%
Toptan ve perakende ticaret;	57,4%	44,1%	100,0%	1,5%	100,0%
Ulaştırma ve depolama	48,8%	34,2%	100,0%	0,0%	97,6%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliye	33,3%	11,1%	88,9%	0,0%	100,0%
Bilgi ve iletişim	0,0%	0,0%	100,0%	0,0%	100,0%
Finans ve sigorta faaliyetleri	0,0%	0,0%	100,0%	0,0%	100,0%
Gayrimenkul faaliyetleri	0,0%	0,0%	100,0%	0,0%	100,0%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	0,0%	83,3%	100,0%	16,7%	100,0%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	44,4%	44,4%	100,0%	0,0%	100,0%
Eğitim	55,6%	55,6%	100,0%	0,0%	100,0%
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyet	60,0%	80,0%	100,0%	20,0%	100,0%
Diğer hizmet faaliyetleri	50,0%	0,0%	100,0%	0,0%	100,0%
Genel Toplam	**47,1%**	**35,5%**	**99,0%**	**2,0%**	**99,5%**

Kaynak: 2015 İPA

Iğdır ilinde hemen hemen bütün sektörlerde en fazla yararlanılan İŞKUR hizmeti İşveren Danışmanlığı ve Mevzuat Danışmanlığı olmuştur. Kurslardan faydalanan sektörler ise İmalat, Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetler, İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri ve Toptan ve Perakende Ticaret sektörleridir. İşbaşı eğitim programından en fazla faydalanan sektör yüzde 83,3 ile Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetler sektörü ile bunu takip eden yüzde 80 oranı ile İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri sektörüdür. Bu iki sektörün İEP' ten faydalanma oranının bu kadar yüksek olmasının temel nedeninin; sektörlerin araştırma kapsamına giren işyeri sayısının azlığı ve her iki sektörün eğitim ve öğretim düzeyi yüksek personel ile çalışmak durumunda olduğu düşünülmektedir.

İŞKUR hizmetlerinden yararlanan bütün işyerlerinin İşveren ve Mevzuat Danışmanlığı hizmetlerinden yararlanması, sunulan diğer hizmetler hakkında bilgi alması İŞKUR'un etkinliği açısından dikkate değer bir durumdur.

Iğdır ilinde part-time çalışanı olan, vardiyalı çalışma yapılan ve ihracat yapan işyerleri İŞKUR hizmetlerinden Çalışanlara Yönelik Eğitim ve Kısa Çalışma Ödeneği hizmetlerinden faydalanmamıştır. Ancak Mevzuat Danışmanlığı ve işveren danışmanlığından hepsi faydalanmıştır. Kısmi çalışma yapılan işyerlerinde kurs düzenlenmemiştir. Part-time, vardiyalı ve ihracat yapan işyerlerinin İŞKUR hizmetlerinden faydalanma oranları benzerlik göstermektedir.

AÇIK İŞLER

Açık işlere ilişkin veriler işgücü piyasasının talep yönünü ifade eden verilerdir. Araştırma kapsamında 16 Mart - 30 Nisan 2015 tarihleri arasında işyerlerine ziyaret esnasında açık işlerinin bulunup bulunmadığı sorulmuştur. Bir anlamda ziyaret edilen tarihler arasında işyerlerinin eleman ihtiyaçları tespit edilmeye çalışılmıştır. Bu çalışmada referans tarihi veya döneminin olmayışı, ziyaret sırasındaki mevcut durumun sorulması çalışmanın istatistiksel olarak sınırlılığını ortaya koymaktadır. Çalışma kapsamında işyerlerine açık iş bulunan mesleklerin yanında, bu meslekte cinsiyet tercihlerinin olup olmadığı, açık iş olan meslekler için talep edilen asgari eğitim düzeyi, aranan beceriler, açık işleri hangi kanallar ile aradıkları ve aranma süresi de sorulmuştur. Bu kapsamda toplanan verilere bu bölümde detaylı bir şekilde yer verilecektir.

Grafik 11: Açık İşi Olan İşyerleri

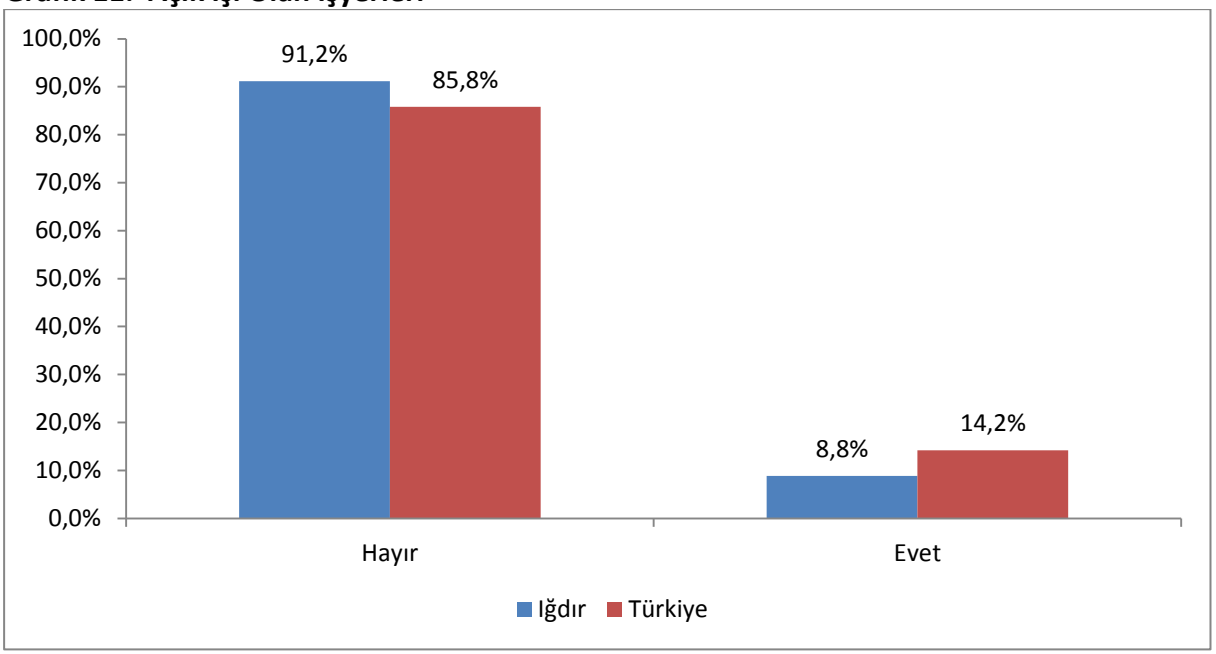

Kaynak: İPA 2015

Iğdır ilindeki işyerlerinin yüzde 8,8'i açık iş[5]i olduğunu belirtmiştir. Yani ilde her 10 işyerinin 1 tanesinde açık iş vardır. Türkiye genelinde ise bu oran yüzde 14,2'dir. Iğdır ile Türkiye'nin açık işi olan

[5] ***Açık İş:*** İşveren tarafından hemen veya yakın gelecekte doldurulmak istenen ve işverenin işyeri dışından uygun bir adayın bulunması için aktif adımları attığı yeni yaratılan, boş veya boşalacak iştir. (EUROSTAT) . Bu tanıma göre açık iş muhakkak işyeri dışına açılmalıdır. İşgücü Talep araştırması kapsamında derlenen açık işler bu kapsamdadır. Kuruma intikal eden iş istemidir.

işyeri oranlarını karşılaştırdığımızda aradaki fark yüzde 5,4 gibi yüksek bir orandır. Iğdır açık işi olan işyerleri bakımından Türkiye genelinin çok altındadır. Ancak 2014 yılı İşgücü Piyasası Araştırmasında (Mayıs-Haziran) Iğdır ilinde açık işi olan işyeri oranı yüzde 13,7 olarak gerçekleşmiştir. Bu yıl çalışmanın yapıldığı dönemin (Mart-Nisan) etkisiyle oranın düşük olduğu düşünülmektedir.

Tablo 19 incelendiğinde İşveren Danışmanlığı ve Mevzuat Danışmanlığı yüzde 100'e yakın olmasına rağmen eleman talebi olan işveren dağılımı yüzde 45,3' de kalmaktadır. Eleman talebi olmayan işyerinin olması, açık iş veren işyeri oranın da düşük olmasına neden olmuştur.

Tablo 20: Sektörlere Göre Açık İşlerin Dağılımları

	Iğdır			Türkiye	
Sektörlere Göre Açık İş Dağılımları	**Toplam Açık İş Sayısı**	**Açık İş Dağılımı**	**Açık İş Oranı**	**Açık İş Dağılımı**	**Açık İş Oranı**
Madencilik ve taş ocakçılığı	0	0,0%	0,0%	0,60%	1,0%
İmalat	0	0,0%	0,0%	44,60%	2,0%
İnşaat	3	4,2%	0,6%	7,80%	1,4
Toptan ve perakende ticaret	19	27,1%	1,4%	17,10%	1,8%
Ulaştırma ve depolama	39	54,7%	2,3%	3,70%	1,4%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	0	0,0%	0,0%	8,80%	2,1%
Bilgi ve iletişim	0	0,0%	0,0%	1,00%	1,2%
Finans ve sigorta faaliyetleri	0	0,0%	0,0%	0,80%	0,4%
Gayrimenkul faaliyetleri	0	0,0%	0,0%	0,60%	1,6%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	0	0,0%	0,0%	3,40%	2,1%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	0	0,0%	0,0%	6,10%	1,5%
Eğitim	10	14,0%	3,7%	1,10%	0,7%
İnsan sağliği ve sosyal hizmet faaliyetleri	0	0,0%	0,0%	2,00%	1,1%
Diğer hizmet faaliyetleri	0	0,0%	0,0%	1,80%	2,7%
Genel Toplam	**71**	**100,0%**	**1,3%**	**100,00%**	**1,7%**

Kaynak: İPA 2015

Iğdır ilinde araştırma kapsamına giren toplam 209 işyerinden 18 işyeri toplam 71 kişilik açık iş vermiştir. Bu açık işlerin sektörel dağılımı ve sektörlere göre açık iş oranı Tablo 20'de gösterilmiştir.

Iğdır ilinde açık iş oranı yüzde 1,3 ile Türkiye geneli açık iş oranının yaklaşık 0,4 puan altındadır. Iğdır ilinde en fazla açık iş oranı[6] oransal olarak ilk sırayı yüzde 3,7 ile Eğitim sektöründe yer almaktadır. İkinci olarak yüzde 2,3 ile Ulaştırma ve Depolama sektörü, üçüncü olarak yüzde 1,4 ile Toptan ve Perakende Ticaret sektörü, dördüncü olarak yüzde 0,6 ile İnşaat sektöründe yer almaktadır. Bu dört sektörün dışında İlde açık iş veren sektör bulunmamaktadır. Tablo 8 incelendiğinde bu dört sektör toplam işyerlerinin yüzde 73,4' ünü oluşturmaktadır.

[6] Açık İş Oranı: Açık işlerin, açık işler ile mevcut çalışanların sayısının toplamına bölünmesi ile elde edilen bir orandır. Temel olarak, işyerleri tarafından fiilen doldurulmak istenen ve bu doğrultuda gerekli girişimlerin yapıldığı pozisyonları göstermektedir. İşyerinde çalışanlar yardımıyla doldurulmayı bekleyen pozisyonlar ise açık iş kavramı kapsamında yer almamaktadır.

İlde açık iş oranı en fazla yüzde 3,7 eğitim sektöründedir. Eğitim sektörünün en fazla olmasının nedenleri arasında; özel okul açan işverenlere teşvik sunulması ve dershanelerin kademeli bir şekilde kapatma yoluna gidilmesi yer almaktadır. Bundan dolayı dershanelerde çalışan öğretmenlerin mağdur olmamaları için belirli şartları gerçekleştirmeleri halinde kamuda öğretmen olmalarını sağlayan 5580 sayılı kanun[7] üzerinde çalışmanın yapılacağı medya kanalıyla bilgilendirmeler yapılmaktadır.

Araştırmanın yapıldığı dönemde mevsim şartlarının henüz iyileşmemesi İnşaat sektöründeki açık iş oranının beklenenden düşük çıkmasına neden olmuştur

Iğdır ilinde sektörel bazda açık iş dağılımında ilk sırada yüzde 54,7 ile Ulaştırma ve Depolama sektörü, ikinci sırada yüzde 27,1 ile Toptan ve Perakende Ticaret sektörü üçüncü sırada yüzde 14 ile Eğitim sektörü, dördüncü sırada ise yüzde 4,2 ile İnşaat sektörü yer almaktadır.

En fazla açık İş Veren Ulaştırma ve Depolama sektörüdür. Bu sektörün en fazla açık iş vermesinin temel nedeni Tır Şoförü mesleğinde iş gücüne ihtiyaç duyulmasından ve söz konusu meslekte çalışanların bu meslekte çalışmaya devam etmemesinden kaynaklanmaktadır. Bunun yanı sıra sektörel yapıdan kaynaklı işverenin ürünü zamanında yetiştirmek için her zaman personel fazlası ya da yedek personel çalıştırma ihtiyacı duyması da önemli etken olmaktadır.

Grafik 12: Cinsiyete Göre Açık İşlerin Dağılımları

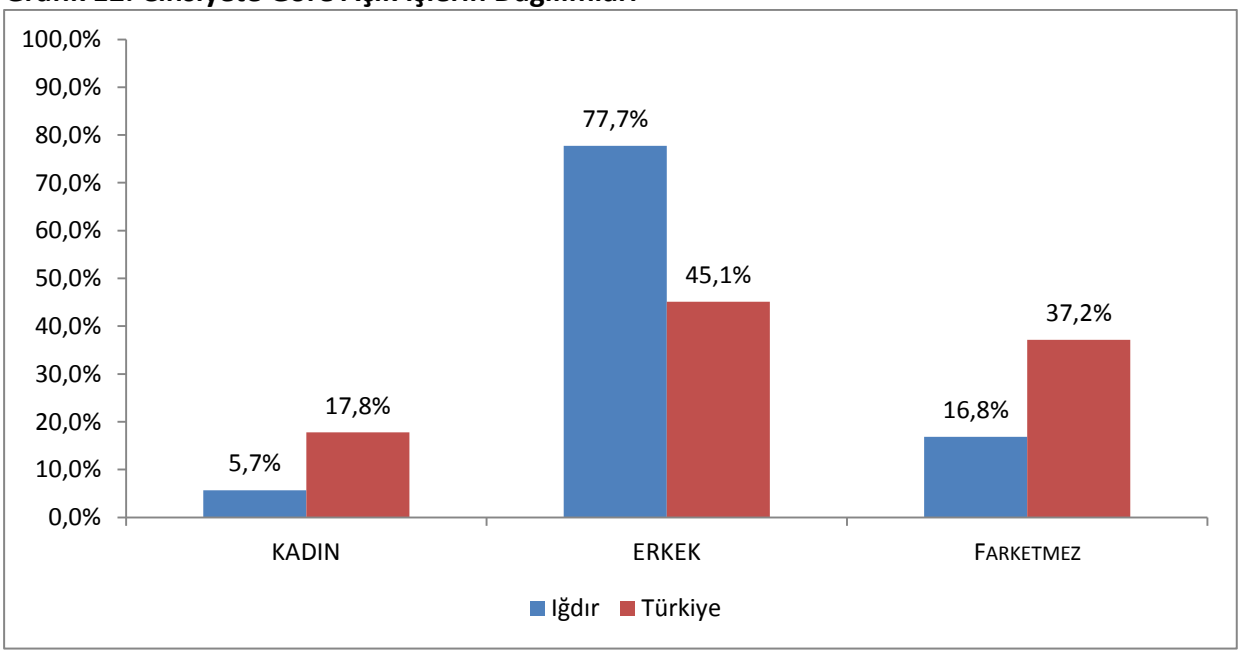

Kaynak: İPA 2015

Açık işlerde cinsiyet tercihi sorulmuştur. Grafik 12'den açık işlerde cinsiyet bakımından farklılaşmanın olduğu görülmektedir.

[7] 5580 sayılı Özel Öğretim Kurumları Kanunu Ek-1. Maddesi

Iğdır' da toplam açık işlerin yüzde 5,7' si sadece kadın talep ederken, Türkiye'de ise açık işlerin yüzde 17,8' i sadece kadın talep etmiştir. Türkiye'deki açık işte sadece kadın talep eden açık iş sayısı Iğdır ili için sadece kadın talep eden açık iş sayısının yaklaşık 3 katıdır.

Erkeklerde açık iş talebi ise yüzde 77,7 ile Türkiye geneli erkekler açık iş talebinin çok çok üstündedir. Açık işi olan firmaların talep ettikleri açık işteki farketmez seçeneği yüzde 16,8 iken, Türkiye genelinde yüzde 37,2'dir. Iğdır'daki açık işlerin çoğu için erkekler talep edilirken, Türkiye genelinde bu oran bu kadar yüksek olmamıştır. Iğdır ve Türkiye genelinde de açık işlerde cinsiyet farklılaşması görülmektedir. Ancak bu farklılaşma Iğdır' da daha keskindir.

Tablo 21: Sektörlere Göre Açık İşi Olan İşyerlerinin Dağılımları

Sektör	Açık İş Verme Oranı
İnşaat	6,5%
Toptan ve perakende ticaret;	10,3%
Ulaştırma ve depolama	16,7%
Eğitim	22,2%
Genel Toplam	**8,8%**

Kaynak: İPA 2015

Iğdır ilinde toplamda açık işi olan işyeri sayısı oranı yüzde 8,8 iken, Türkiye genelinde bu oran yüzde 14,2 olarak gerçekleşmiştir. Iğdır'da sektörel bazda en fazla açık iş verme oranı yüzde 22,2 ile Eğitim sektöründeyken, Türkiye'de yüzde 20 ile İmalat sektöründedir. Iğdır'da ikinci sırada yüzde 16,7 ile Ulaştırma ve Depolama sektörü yer alırken, üçüncü sırada yüzde 10,3 ile Toptan ve Perakende Ticaret sektörü bulunmaktadır. Türkiye'de sektörel bazda ikinci sırada yüzde 19,7 ile Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri sektörü, üçüncü sırada ise yüzde 18,1 ile İnsan Sağlığı Ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri sektörü yer almaktadır.

Iğdır ilinde toplam 17 sektörden sadece 4 sektörde açık iş talebi var iken diğer 13 sektörde açık iş talebi bulunmamaktadır.

Grafik 13: Açık İşi Olan İşyerlerinin Sektörlere ve Yaş Grubuna Göre Dağılımı

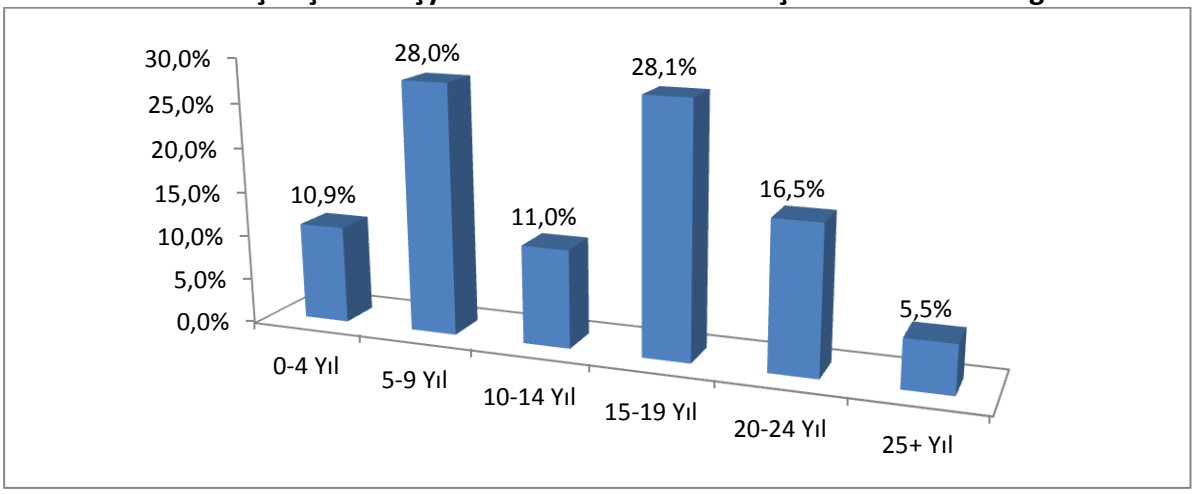

Kaynak: İPA 2015

Açık işi olan işyerlerinin yaş gruplarına göre dağılımına baktığımızda; en fazla açık işi olan işyerlerinin 15-19 yaş grubunda olduğunu görülmektedir. Daha sonra sırası ile 5-9 yaş grubu ile 20-24 yaş grubu işyerleri gelmektedir. Diğer yaş gruplarındaki işyerlerinin ise açık iş verme oranları birbirine yakındır.

Tablo 22: Açık İşlerin Sektörlere Ve Cinsiyete Göre Dağılımı

Sektör	Kadın	Erkek	Farketmez
İnşaat	33,3%	66,7%	0,0%
Toptan ve perakende ticaret	15,8%	84,2%	0,0%
Ulaştırma ve depolama	0,0%	92,1%	7,9%
Eğitim	0,0%	11,1%	88,9%
Genel Toplam	**5,7%**	**77,5%**	**16,8%**

Kaynak: İPA 2015

Açık işlerin sektörlere ve cinsiyete göre dağılımına bakıldığında Iğdır ilinde açık işlerde erkeklerin daha fazla talep edildiği görülmektedir.

Eğitim sektöründe açık işlerde yüzde 88,9 ile cinsiyet olarak farketmez olması ön plana çıkmaktadır. Eğitim sektöründe iş gücünün daha çok bilgi açısından donanımlı olmasının yeterli olduğu düşünülmektedir.

Ulaştırma ve depolama sektöründe ise yüzde 92,1 ile erkek cinsiyet tercih edilmiştir. Bunun sebebi bu sektörde ağırlıklı olarak Tır-çekici Şoförü tercih edildiği ve bu meslekte daha çok fiziksel ve teknik anlamda yeterlilik olmasından kaynaklandığı düşünülmektedir.

Tablo 23: Açık İşlerin Meslek Gruplarına Göre Dağılımı

Meslek Grupları	Iğdır			Türkiye	
	Açık İş Sayısı	Açık İş Dağılımı	Açık İş Oranı	Açık İş Dağılımı	Açık İş Oranı
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	5	7,2%	1,6%	7,5%	1,1%
Hizmet Ve Satış Elemanları	16	22,6%	2,9%	16,7%	2,2%
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	0	0,0%	0,0%	14,9%	1,5%
Nitelikli Tarım, Ormancılık Ve Su Ürünleri Çalışanları	0	0,0%	0,0%	0,4%	1,9%
Profesyonel Meslek Mensupları	0	0,0%	0,0%	7,8%	1,3%
Sanatkarlar Ve İlgili İşlerde Çalışanlar	1	1,4%	0,1%	21,5%	2,2%
Teknisyenler, Teknikerler Ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	4	5,7%	1,1%	8,1%	1,5%
Tesis Ve Makine Operatörleri Ve Montajcılar	45	63,1%	2,1%	22,4%	2,1%
Yöneticiler	0	0,0%	0,0%	0,6%	0,3%
Genel Toplam	**71**	**100,0%**	**1,3%**	**100,0%**	**1,7%**

Kaynak: İPA 2015

Iğdır ilinde nitelik gerektirmeyen meslekler, Nitelikli Tarım, ormancılık ve su ürünleri çalışanları, Profesyonel Meslek Mensupları ve Yöneticiler meslek gruplarında açık işleri olmadığı için açık iş oranı ve açık iş dağılımı yüzde 0 olarak değer aldığı görülmektedir.

İlde ve Türkiye' de açık iş oranının en fazla olduğu meslek grubu, Tesis ve Makine Operatörleri Ve Montajcılar meslek grubu olduğu görülmektedir. Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar meslek grubunun il ve Türkiye dağılımı karşılaştırıldığında il ortalaması Türkiye geneli oranının yaklaşık 3 katıdır. İlde en fazla aranan işgücü Tır-Çekici Şoförü mesleği olduğundan dolayı bu meslek grubunun açık iş dağılımını etkilediği görülmektedir.

Dağılım incelendiğinde İlde mesleki beceri ve nitelik aranmaktadır. Çünkü nitelik gerektirmeyen meslek gruplarında açık iş bulunmamaktadır.

Açık işlerin meslek gruplarına göre dağılımı ele alındığında; en yoğun talep Tesis Ve Makine Operatörleri ve Montajcılar meslek grubunda görülmektedir. İkinci sırada Hizmet ve Satış Elemanları meslek grubu yer almaktadır. Iğdır ilinde son dönemlerde kafe, restoran, lokanta ve mağaza vb. türünde birçok işyeri açılmıştır. Dolayısıyla söz konusu piyasada açık iş talepleri de oluşmuştur.

Türkiye genelinde Iğdır ilinde olduğu gibi açık iş dağılımında birinci sırada Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar meslek grubunun yer aldığı görülmektedir. İkinci sırada ise Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar meslek grubu yer almaktadır. Üçüncü sırada Hizmet ve Satış Elemanları meslek grubu yer almaktadır.

Açık iş oranı sıralamasında açık iş dağılımından farklı bir durum söz konusudur. Iğdır'da açık iş dağılımında birinci sırada yer alan Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar meslek grubu, açık iş oranında ikinci sırada yer almaktadır. Açık iş dağılımında ikinci sırada yer alan Hizmet ve Satış Elemanları meslek grubu ise açık iş oranında birinci sırada yer almaktadır. Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar grubu ise hem açık dağılımı hem de açık iş oranında üçüncü sırada yer almaktadır.

Türkiye'de ise açık iş dağılımındaki ilk üç meslek grubunun kendi aralarında yer değiştirerek sırasıyla Hizmet ve Satış Elemanları, Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar ve Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar meslek gruplarının geldiği görülmektedir.

Tablo 24: Açık İşlerin Meslek Gruplarına ve Cinsiyete Göre Dağılımı

Meslek Grup	Iğdır			Türkiye		
	Kadın	Erkek	Fark etmez	Kadın	Erkek	Fark etmez
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	19,9%	19,9%	60,2%	25,5%	25,0%	49,5%
Profesyonel Meslek Mensupları	0,0%	0,0%	0,0%	17,6%	19,3%	63,2%
Tesis Ve Makine Operatörleri Ve Montajcılar	4,5%	95,5%	0,0%	17,0%	46,5%	36,4%
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	0,0%	0,0%	0,0%	23,7%	41,7%	34,6%
Hizmet Ve Satış Elemanları	6,2%	38,7%	55,1%	21,3%	27,5%	51,2%
Teknisyenler, Teknikerler Ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	0,0%	100,0%	0,0%	12,6%	51,1%	36,3%
Sanatkârlar Ve İlgili İşlerde Çalışanlar	0,0%	100,0%	0,0%	11,0%	73,9%	15,1%
Nitelikli Tarım, Ormancılık Ve Su Ürünleri Çalışanları	0,0%	0,0%	0,0%	18,6%	61,3%	20,2%
Yönetici	0,0%	0,0%	0,0%	16,7%	22,3%	61,0%
Genel Toplam	**5,7%**	**77,5%**	**16,8%**	**17,8%**	**45,1%**	**37,2%**

Kaynak: İPA 2015

Daha önce de ifade edildiği üzere Iğdır ilinin açık işlerinde erkeklerin ön planda ve Türkiye ortalamasının üzerinde görülmektedir.

Açık işlerin meslek gruplarına ve cinsiyete göre dağılımında kadınların en fazla talep edildiği meslek grubu Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar meslek grubudur. Türkiye genelinde ise bu oran yüzde 25,5' tir. Bu meslek grubu hem Türkiye genelinde hem de Iğdır ilinde kadınların en fazla talep edildiği meslek grubudur. Iğdır ve Türkiye genelinde hiçbir meslek grubunun açık işinde cinsiyet olarak, kadın işgücü talebi erkek işgücü talebinden fazla olmamaktadır. Kadın talebinin erkek talebine en yakın olduğu meslek grupları Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar meslek grubudur. Tesis Ve Makine Operatörleri Ve Montajcılar, Teknisyenler, Teknikerler Ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları, Sanatkârlar Ve İlgili İşlerde Çalışanların olduğu meslek gruplarında cinsiyet farklılaşmasının fazla olduğu görülmektedir.

Tablo 25: Açık İşlerin Mesleklere Göre Dağılımı

2015		2014	
Meslekler	**Oran**	**Meslekler**	**Oran**
Tır-Çekici Şoförü	56%	Tır-Çekici Şoförü	17%
Direksiyon Eğitmeni	11%	Satış Temsilcisi / Plasiyer	9%
Otobüs Muavini	7%	Ön Muhasebeci	8%
Ön Muhasebeci	4%	Garson (Servis Elemanı)	7%
Pazarlamacı	4%	Direksiyon Eğitmeni	6%
Aşçı	3%	Oto Bakım-Onarımcısı (Oto Mekanikeri)	5%
Lojistik Operasyon Sorumlusu	3%	Kasiyer	3%
Dikiş Makinesi Operatörü-Kumaş	3%	Reyon Görevlisi	3%
Plastik Doğramacı /Pvc Doğrama-İmalat Ve Montajcısı	3%	Temizlik Görevlisi	3%
İlk Yardım Eğitmeni (Sürücü Kursu)	2%	Alüminyum Doğramacı	2%
Motor Yenileştirmeci	1%	Bulaşıkçı (Stevard)	2%
Lastik-Cant Montaj İşçisi	1%	Et Ve Et Ürünleri Satış Elemanı	2%
Satış Temsilcisi / Plasiyer	1%	Diğer Meslekler	33%
Toplam	**100%**	**Toplam**	**100%**

Kaynak: İPA 2015

Iğdır ilinde araştırma kapsamına giren işyerlerinden sadece Tablo 25' te olan 13 meslekte işverenlerden açık iş alınmıştır. İlde açık işlerin mesleklere göre dağılımı incelendiğinde 2014 ve 2015 yıllarında Tır-Çekici Şoförü mesleği ayrıca en fazla aranan meslek olarak ilk sırada yerini almaktadır. 2015 yılında açık işlerin mesleklere göre dağılımı incelendiğinde Tır-Çekici Şoförü yüzde 56 iken 2014 yılında ise bu oran yüzde 17 çıkmaktadır. Tır şoförü mesleği için 2015 yılından 2014 yılına nazaran üç kattan fazla gibi ciddi bir artış göze çarpmaktadır. İlde en fazla aranan meslek olmasının yanında istihdamdaki meslekler arasında da ilk sıralardadır.

2014 ve 2015 yılları için açık işlerin mesleklere göre dağılımı incelendiğinde ortak olan meslekler; Tır-Çekici Şoförü, Direksiyon Eğitmeni, Ön Muhasebeci, Plastik Doğramacı /Pvc Doğrama-

İmalat ve Montajcısı, Plastik Doğramacı /Pvc Doğrama-İmalat ve Montajcısı ve Satış Temsilcisi / Plasiyer' dir.

Türkiye genelinde açık iş sıralamasında ilk üçte Iğdır'dan farklı olarak birinci sırada Makineci (Dikiş), ikinci sırada Beden İşçisi (Genel) ve üçüncü sırada Garson (Servis Elemanı) yer almaktadır. Türkiye'de açık iş sıralamasında Iğdır'dan farklı olarak ilk on üç meslek içerisinde on bir farklı mesleğin Makineci (Dikiş), Beden İşçisi (Genel), Garson (Servis Elemanı), Satış Danışmanı, Temizlik Görevlisi, Gaz Altı Kaynakçısı, Güvenlik Görevlisi, Şoför-Yük Taşıma, Çağrı Merkezi Müşteri Temsilcisi, Kasiyer, Plastik Enjeksiyon Üretim Elemanı meslekleri olduğu görülmektedir.

Tablo 26: Açık İşlerin Mesleklere Ve Cinsiyete Göre Dağılımı

Erkek	Kadın	Farketmez
Tır-Çekici Şoförü	Dikiş Makinesi Operatörü-Kumaş	Direksiyon Eğitmeni
Otobüs Muavini	Ön Muhasebeci	Lojistik Operasyon Sorumlusu
Pazarlamacı	Aşçı	İlk Yardım Eğitmeni (Sürücü Kursu)
Plastik Doğramacı /Pvc Doğrama-İmalat Ve Montajcısı		Ön Muhasebeci
Aşçı		
Motor Yenileştirmeci		
Ön Muhasebeci		
Satış Temsilcisi / Plasiyer		
Lastik-Cant Montaj İşçisi		

Kaynak: İPA 2015

İl genelinde açık işlerin mesleklere ve cinsiyete göre dağılımı incelendiğinde açık işleri için sadece erkek işçi arıyorum denilen meslekler; Tır-Çekici Şoförü, Otobüs Muavini, Pazarlamacı, Plastik Doğramacı /Pvc Doğrama-İmalat Ve Montajcısı, Aşçı, Motor Yenileştirmeci, Ön Muhasebeci, Satış Temsilcisi / Plasiyer, Lastik-Cant Montaj İşçisi meslekleridir. Sadece kadın işçi arıyorum denilen meslekler ise Dikiş Makinesi Operatörü-Kumaş, Ön Muhasebeci ve Aşçı mesleğidir. Açık işleri için cinsiyeti farketmez denilen meslekler ise Direksiyon Eğitmeni, Lojistik Operasyon Sorumlusu, İlk Yardım Eğitmeni (Sürücü Kursu) ve Ön Muhasebeci meslekleridir. Ön muhasebeci mesleği cinsiyet talebi anlamında ortak olan tek meslektir.

Burada araştırma kapsamına giren bazı işyerlerinden alınan bilgiler açık işler için sadece erkek, sadece kadın veya farketmez şeklindedir. Sadece erkek ya da sadece kadın arıyorum diyen işyerlerinde ortak olan meslekler ön muhasebeci ve aşçı mesleğidir.

Türkiye genelinde kadınlarda açık iş talebinin ilk üç sırasında Makineci (Dikiş), Satış Danışmanı ve Beden İşçisi (Genel) yer almaktadır. Türkiye genelinde erkeklerde Beden İşçisi (Genel), Gaz Altı Kaynakçısı ve Şoför-Yük Taşıma meslekleri yer almaktadır. Açık işlerde fark etmez seçeneğinde ise ilk üç meslek Makineci (Dikiş), Garson (Servis Elemanı) ve Satış Danışmanı meslekleridir.

Grafik 14: Açık İşlerin Aranma Kanallarına Göre Dağılımı

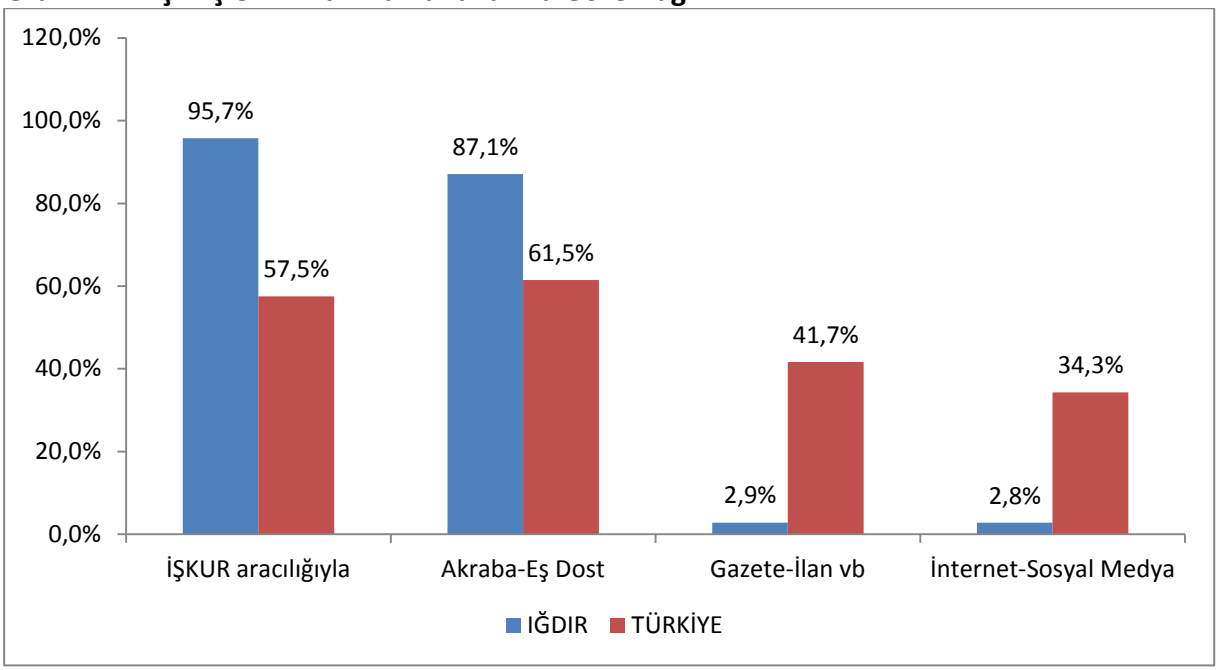

Kaynak: İPA 2015

İlde açık işlerin aranma kanalına göre dağılımı incelendiğinde İŞKUR kanalının yüzde 95,7 ile ilk sırada yer aldığı görülmektedir. İŞKUR'un ilde bu kadar yüksek bir oranla tercih edilebilir olmasının nedenleri arasında; aranan meslekler için hem nitelik ve beceri gerektiren meslekler olması, İEP programı gibi teşviklerin olması, İŞKUR'un kendini yenileyerek işgücü piyasasına hakim olma isteği ve İŞKUR'un profesyonel iş arama kanalı olmasından kaynaklandığı düşünülmektedir. İlde akraba-eş dost kanalı yüzde 87,1 ile ikinci sırada yer almaktadır.

Arama kanalı olarak İŞKUR ve Akraba-Eş-Dost kanallarının işverenlerce tercih edilme oranı Iğdır ili için, Türkiye ortalamasının çok üstündedir. İlde özel istihdam bürosu yoktur. İlde, iarama kanalları olarak pek tercih edilmeyen kanallar gazete-ilan ve internet-sosyal medya kanallarıdır. Bu iki arama kanalı Türkiye ortalamasının çok altındadır.

2014 yılı ve 2015 yılları karşılaştırıldığında, 2014 yılı için gazete-ilan yüzde 20,8 iken 2015 yılı için yüzde 2,9'a düşmüştür. Aynı şekilde 2014 yılı için internet sosyal medya kanalı yüzde 11,5 iken 2015 yılı için yüzde 2,8'e düşmüştür. Düşen bu oranların İŞKUR ve akraba-eş dost kanallarının oranını arttırdığı düşünülmektedir.

Tablo 27: Sektörlere Göre Açık İşlerin Aranma Kanalları

Sektör	Akraba-Eş Dost	Gazete-İlan vb	İnternet-Sosyal Medya	İŞKUR aracılığıyla
İnşaat	100,0%	0,0%	66,7%	100,0%
Toptan ve perakende ticaret	100,0%	10,5%	0,0%	89,5%
Ulaştırma ve depolama	76,3%	0,0%	0,0%	97,4%
Eğitim	100,0%	0,0%	0,0%	100,0%
Genel Toplam	**87,1%**	**2,9%**	**2,8%**	**95,7%**

Kaynak: İPA 2015

Iğdır'da eğitim sektörü ve İnşaat sektörü açık işlerini karşılarken İŞKUR ve Akraba-Eş-Dost kanallarını yüzde 100 oranında kullanmaktadır. Ancak İnşaat sektörü personel temini için yüzde 66,7 oranında internet-sosyal medya kanallarını kullanmaktadır. Ulaştırma ve Depolama sektöründe ise; yüzde 97,4 oranında İŞKUR, yüzde 76,3 oranında akraba-eş-dost kanalları kullanılmaktadır. Bu sektörde daha çok Tır- Çekici Şoförü mesleği aranmaktadır. Gazete-ilan kanalı sadece Toptan ve Perakende Ticaret sektöründe kullanılan bir kanal olarak karşımıza çıkmaktadır.

Tablo 28: Meslek Gruplarına Göre Açık İşlerin Aranma Kanalları

Meslek Grupları	Akraba-Eş Dost	Gazete-İlan Vb	İnternet-Sosyal Medya	İŞKUR Aracılığıyla
Tesis Ve Makine Operatörleri Ve Montajcılar	90,9%	0,0%	4,5%	97,7%
Hizmet Ve Satış Elemanları	68,2%	0,0%	0,0%	100,0%
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	100,0%	19,9%	0,0%	79,9%
Teknisyenler, Teknikerler Ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	100,0%	25,0%	0,0%	75,0%
Sanatkarlar Ve İlgili İşlerde Çalışanlar	100,0%	0,0%	0,0%	100,0%
Genel Toplam	**87,1%**	**2,9%**	**2,8%**	**95,7%**

Kaynak: İPA 2015

Iğdır ilinde Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar, Teknisyenler, Teknikerler ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları ve Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışan Meslek Grupları açık işlerin hepsini karşılamak için akraba-eş dost arama kanalını kullanmaktadır. Hizmet ve Satış Elemanları, Sanatkarlar ve İlgili İşlerde Çalışan meslek gruplarında açık işlerin tamamı için İŞKUR'u kullanmaktadırlar.

Meslek gruplarına göre açık işlerin aranma kanallarından, gazete-ilan vb. ve internet-sosyal medya yüzde 4,5 ile yüzde 25 aralığında yer alarak çok düşük değerde görülmektedir. Tesis Ve Makine Operatörleri ve Montajcılar, Hizmet ve Satış Elemanları ve Sanatkarlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar Gazete-İlan vb. kanalları açık işlerin karşılanması için kullanılmamaktadır. Hizmet ve Satış Elemanları, Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar, Teknisyenler, Teknikerler ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları ve Sanatkarlar ve İlgili İşlerde Çalışan Meslek Grupları meslek grubu internet-sosyal medya kanalını kullanmamaktadır.

Tablo 29: En Çok Açık İş Olan Mesleklerin Aranma Kanalları

Meslekler	Akraba-Eş Dost	Gazete-İlan Vb	İnternet-Sosyal Medya	İŞKUR Aracılığıyla
Tır-Çekici Şoförü	89,7%	0,0%	0,0%	100,0%
Direksiyon Eğitmeni	100,0%	0,0%	0,0%	100,0%
Otobüs Muavini	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%
Ön Muhasebeci	100,0%	33,2%	0,0%	66,5%
Pazarlamacı	100,0%	33,3%	0,0%	100,0%
Aşçı	100,0%	0,0%	0,0%	100,0%
Lojistik Operasyon Sorumlusu	100,0%	0,0%	0,0%	100,0%
Dikiş Makinesi Operatörü-Kumaş	100,0%	0,0%	0,0%	100,0%
Plastik Doğramacı /Pvc Doğrama-İmalat Ve Montajcısı	100,0%	0,0%	100,0%	100,0%
İlk Yardım Eğitmeni (Sürücü Kursu)	100,0%	0,0%	0,0%	100,0%
Motor Yenileştirmeci	100,0%	0,0%	0,0%	100,0%
Satış Temsilcisi / Plasiyer	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Lastik-Cant Montaj İşçisi	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Genel Toplam	**87,1%**	**2,9%**	**2,8%**	**95,7%**

Kaynak: İPA 2015

Araştırma kapsamına giren işyerlerinden alınan bilgilere; Tır-Çekici Şoförü, Direksiyon Eğitmeni, Otobüs Muavini, Pazarlamacı, Aşçı, Lojistik Operasyon Sorumlusu, Dikiş Makinesi Operatörü-Kumaş, Plastik Doğramacı /Pvc Doğrama-İmalat Ve Montajcısı, İlk Yardım Eğitmeni (Sürücü Kursu), Motor Yenileştirmeci mesleklerinde eleman aranırken İŞKUR'un arama kanalı olarak kullanılma oranının yüzde 100 olduğu görülmektedir. Aşçı ve Garson (Servis Elemanı) mesleklerinde eleman aranırken de en fazla arama kanalı olarak İŞKUR kullanılmıştır.

Ön muhasebeci mesleğinde eleman aranırken; akraba-eş-dost yüzde 100, gazete-ilan vb. yüzde 33,2, İŞKUR kanalı yüzde 66,5 oranında kullanılmıştır. Pazarlamacı mesleğinde ise İŞKUR ve akraba-eş-dost yüzde 100, Gazete-İlan vb. yüzde 33,3 oranında kullanılmıştır. İl genelinde toplam 13 farklı meslekte açık iş alınmış olup sadece Plastik Doğramacı /Pvc Doğrama-İmalat ve Montajcısı için internet ve sosyal medya yüzde 100 oranında kullanılmıştır. Özel istihdam büroları ilde olmadığı için işverenler tarafından kullanılmamıştır.

Tablo 30: Yaş Gruplarına Göre İşyerlerinin Açık İşlerini Arama Kanalları

Arama Kanalı	0-4	5-9	10-14	15-19	20-24	25+
Akraba-Eş Dost	1,6%	19,3%	4,9%	47,9%	24,7%	1,6%
Gazete-İlan Vb	0,0%	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
İnternet-Sosyal Medya	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%	0,0%
İŞKUR Aracılığıyla	7,5%	23,5%	3,0%	43,5%	22,5%	0,0%
Genel Toplam	**7,2%**	**24,0%**	**4,3%**	**41,7%**	**21,5%**	**1,4%**

Kaynak: İPA 2015

Iğdır'da açık iş arama kanalı olarak İŞKUR'u öncelikli olarak tercih eden firmaların yaş gruplarına bakıldığında ilk sırada 15-19 yaş arası firmalar, ikinci sırada 5-9 yaş arası firmalar, üçüncü sırada ise 20-24 yaş arası firmaların yer aldığı görülmektedir. Türkiye genelinde ise açık işlerini İŞKUR'dan arayan firmalar içerisinde en fazla 5-9 yaş grubu, ikinci sırada 0-4 yaş grubu firmalar ve üçüncü sırada ise 25+ yaş firmaların yer aldığı görülmektedir.

Açık iş arama kanalı olarak Akraba-Eş Dost'u tercih eden firmalar arasında en yüksek oran 15-19 yaş firmalardadır. Açık iş arama kanalı olarak sadece internet-sosyal medya kanalını tercih eden 20-24 yaş arası firmalar ve sadece gazete-ilan tercih eden 5-9 yaş arası firmalardır.

Açık işlerin en fazla olduğu firmanın yaş grubu yüzde 41,7 ile 15-19 yaş grubu iken En az olan ise yüzde 1,4 ile 25+ yaş grubuna aittir. Firmalarda yaş grubuna göre açık işlerin dağılımı belirli bir standartta değildir. Ancak grafik 6 incelendiğinde işyeri sayısında belirli bir düzenin olduğu göze çarpmaktadır. En fazla işyeri 5-9 yaş aralığında olmasına rağmen yaklaşık 15-19 yaş arasının 2 kat ve daha fazladır. Tam tersi bir durum açık iş sayısında karşımıza çıkmaktadır. 15-19 yaş aralığındaki açık iş sayısı 5-9 yaş aralığının iki katına yakındır.

Tablo 31: Arama Kanalına Göre Açık İşlerin Aranma Süresi

Arama Kanalı	Iğdır			Türkiye		
	0-30 Gün	31-89 Gün	90+ Gün	0-30 Gün	31-89 Gün	90 + Gün
Akraba-Eş Dost	62,0%	8,1%	29,8%	65,20%	13,30%	21,50%
Gazete-İlan vb	0,0%	50,0%	50,0%	63,10%	12,30%	24,60%
İnternet-Sosyal Medya	0,0%	100,0%	0,0%	65,40%	15,10%	19,50%
İŞKUR aracılığıyla	70,0%	4,4%	25,6%	70,40%	12,30%	17,30%
Genel Toplam	**67,0%**	**7,1%**	**26,0%**	**67,50%**	**12,50%**	**19,90%**

Kaynak: İPA 2015

Arama kanalına göre açık işlerin arama süresindeki sıralamada Türkiye ve Iğdır ili benzerlik göstermektedir.

Hem Türkiye genelinde hem de Iğdır'da Arama kanallarının tamamında 0-30 gün arası sürede aranan açık işler ilk sırada yer almaktadır. İŞKUR'un 90 gün ve daha uzun süredir aranan açık işlerdeki oranı diğer arama kanallarına göre daha düşüktür. İŞKUR'a intikal eden açık iş taleplerinin diğer arama kanallarına göre daha kısa sürede sonuçlandırıldığı görülmektedir.

Iğdır'da açık iş talebini İnternet ve sosyal medya aracılığıyla 31-89 gün içerisinde yüzde 100 karşılandığı görülmekte olup bu oran Türkiye geneli için yüzde 15,1 de kaldığı görülmektedir.

Tablo 32: İşyerlerinin Açık İşlerde Arama Kanalına Göre Cinsiyet Dağılımı

Arama Kanalı	Iğdır			Türkiye		
	Kadın	Erkek	Farketmez	Kadın	Erkek	Farketmez
Akraba-Eş Dost	6,5%	74,2%	19,3%	19,1%	46,4%	34,4%
Gazete-İlan vb	50,0%	50,0%	0,0%	16,0%	44,0%	40,0%
İnternet-Sosyal Medya	0,0%	100,0%	0,0%	14,6%	38,6%	46,8%
İŞKUR aracılığıyla	5,9%	78,0%	16,0%	16,5%	48,1%	35,4%
Özel İstihdam Büroları	0,0%	0,0%	0,0%	13,4%	28,2%	58,4%
Genel Toplam	**5,7%**	**77,5%**	**16,8%**	**17,8%**	**45,1%**	**37,2%**

Kaynak: İPA 2015

Iğdır ve Türkiye geneli toplamını Açık İşlerde Arama Kanalına Göre Cinsiyet Dağılımı karşılaştırıldığında cinsiyet sıralaması benzerlik göstermektedir. Erkek cinsiyeti için oranlamayı karşılaştırdığımızda Iğdır, Türkiye ortalamasının 30 puan üstünde iken kadın cinsiyeti için Iğdır, Türkiye ortalamasının 12 puan altta kalmaktadır. Iğdır ve Türkiye için arama kanallarının dağılımında en fazla erkek cinsiyeti için kullanılmakta ve Iğdır'da bu oran Türkiye ortalamasının 30 puan üstündedir.

Iğdır' da arama kanalları çeşitlerine bakıldığında erkek eleman bulmak için İnternet ve Sosyal Medya yüzde 100, İŞKUR aracılığıyla yüzde 78, Akraba-Eş Dost yüzde 74,2 ve gazete ilan vb yüzde 50'dir. Iğdır' da kadın eleman bulmak için en fazla kullanılan arama kanalı yüzde 50 ile Gazete-İlan'dır. Özel İstihdam Büroları vasıtasıyla eleman aranmamaktadır.

Tablo 33: Vardiyalı Çalışma Yapılan İşyerlerinin Açık İşlerde Arama Kanalına Göre Cinsiyet Dağılımı

Arama Kanalı	Akraba-Eş Dost	Gazete-İlan vb	İŞKUR aracılığıyla	Toplam
Kadın	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
Genel Toplam	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Kaynak: İPA 2015

Iğdır genelinde Vardiyalı Çalışma Yapılan İşyerlerinde sadece 1 tane kadın eleman aranmakta olup kadın elemanı bulmak için İnternet- Sosyal Medya ve Özel İstihdam Büroları hariç diğer aranma kanallarında yüzde 100 aranmıştır. Vardiyalı çalışma yapan işyeri sayısı 26 olup toplam işyerleri arasındaki oran yüzde 12,5' tir.

Tablo 34: Part-Time Çalışanı Olan İşyerlerinin Açık İşlerde Arama Kanalına Göre Cinsiyet Dağılımı

Arama Kanalı	Akraba-Eş Dost	İŞKUR aracılığıyla	Genel Toplam
Erkek	100,0%	100,0%	100,0%
Farketmez	100,0%	100,0%	100,0%
Toplam	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**

Kaynak: İPA 2015

Iğdır' da Part-Time Çalışanı Olan İşyerlerinin Açık İşlerde Arama Kanalına Göre erkek ve farketmez cinsiyetinde yüzde 100 oranıyla akraba-eş dost ve İŞKUR aracılığıyla eleman aranmaktadır. Part-time çalışanı olan işyerlerinde kadın çalışan aranmamaktadır.

Türkiye genelinde part-time çalışanı olan işyerleri açık işleri için ağırlıklı olarak Akraba eş Dost arama kanalını kullanırken, diğer arama kanalları birbirine yakın oranda seyretmektedir.

Tablo 35: İhracat Yapan İşyerlerinde Açık İşlerin Aranma Kanalına Göre Cinsiyet Dağılımı

Arama Kanalı	Erkek	Farketmez	Toplam
Akraba-Eş Dost	100,0%	100,0%	100,0%
İŞKUR aracılığıyla	97,1%	66,7%	94,6%
Genel Toplam	100,0%	100,0%	100,0%

Kaynak: İPA 2015

Tablo 17 incelendiğinde Iğdır' da ihracat yapan işyeri yüzde 17,5 ve toplam çalışanları ise yüzde 20,1'dir. Iğdır'daki açık işlerin yüzde 53,5'i ihracat yapan işyerlerindedir. Yani ihracat yapan işyerlerinin eleman ihtiyacının daha fazla olduğunu istatistikler göstermektedir.

Iğdır'da İhracat Yapan İşyerlerinde Açık İşlerin Aranma Kanalına Göre Cinsiyet Dağılımı incelendiğinde yüzde 100 Akraba-Eş-Dost, yüzde 94,6 İŞKUR aracılığıyladır. Iğdır'da ihracat yapan firmaların erkek eleman bulmak için Akraba-Eş-Dost yöntemi yüzde 100 iken İŞKUR aracılığıyla yüzde 97,1'dir. İhracat yapan firmalarda kadın eleman aranmamaktadır. Farketmez ve erkek cinsiyetinde eleman arayan işyerleri; özel istihdam bürosu, gazete-ilan vb. ve internet-sosyal medya arama kanallarını kullanmamışlardır.

Tablo 36: İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanan İşyerlerinin Açık İşlerde Arama Kanalına Göre Cinsiyet Ayrımlı Dağılımı

Arama Kanalı	Hizmetlerden Faydalanan			
	Kadın	Erkek	Farketmez	Toplam
Akraba-Eş Dost	100%	83%	100%	87%
Gazete-İlan vb	25%	2%	0%	3%
İnternet-Sosyal Medya	0%	4%	0%	3%
İŞKUR aracılığıyla	100%	96%	91%	96%
Genel Toplam	100%	100%	100%	100%

Kaynak: İPA 2015

Iğdır ilinde Araştırma kapsamına giren ve açık iş veren bütün işyerleri İŞKUR hizmetinden faydalanmıştır. Tablo 12'deki veriler incelendiğinde özellikle mevzuat danışmanlığı ve işveren danışmanlığı kapsamında bütün işyerlerimize hizmet verilmiştir. Bundan yola çıkılarak ilk sırayı yüzde 96 ile İŞKUR, ikinci sırayı yüzde 87 ile akraba-eş-dost, üçüncü sırayı ise yüzde 3 ile gazete-ilan ve internet-sosyal medya almaktadır.

İŞKUR hizmetlerinden faydalanan işyerlerinin açık işlerde arama kanalına göre cinsiyet ayrımlı dağılımı inceleyelim. Kadınlar için yüzde 100 ile Akraba-Eş Dost ve İŞKUR aracılığıyla, yüzde 25 ile

gazete-ilan vb kullanılmaktadır. Erkekler için yüzde 96 İŞKUR aracılığıyla ilk sırayı, yüzde 83 Akraba-Eş Dost ikinci sırayı, yüzde 4 internet-Sosyal Medya üçüncü sırayı ve yüzde 2 ile dördüncü sırayı Gazete-İlan vb almaktadır. Farketmez için yüzde 100 Akraba-Eş Dost ve yüzde 91 İŞKUR aracılığıyla ilk iki arama kanalı kullanılmaktadır.

Daha önce İŞKUR hizmetlerinden yararlanmayan işyerleri çalışma sırasında var olan açık işlerini İŞKUR vasıtası ile aramaya başlayabilir. Bu işyerleri ilk sorularda İŞKUR hizmetlerinden faydalanma sorusuna "evet" cevabı verip daha sonra açık işlerinin olduğu tespit edildiğinde İŞKUR ile çalışmaya başlamaktadır.

Açık İşlerde Aranan Beceriler

Çalışma kapsamında işverenlerden açık işlerde istedikleri becerileri önem sırasına göre ve her meslek için en fazla üç tane seçmesi istenmiştir. Kullanılan yöntemden dolayı geçen yıllarda olduğu gibi beceriler ile ilgili tablolar olmayacaktır. Tablolar yerine açıklamalarda bulunulacaktır.

Iğdır'da 71 kişilik açık iş için istenen beceriler incelendiğinde; ilk sırada Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe becerisi sonrasında ise Fiziki ve Bedensel Yeterlilik gelmektedir. Daha sonra sırası ile İletişim ve İfade Yeteneği, Sorun Çözme ve İnisiyatif Alabilme, Takım Çalışmasına Uyum, Hesap Yapabilme, Bilgisayar Kullanımı ve Satış ve Pazarlama becerisi gelmektedir. Proje Tabanlı Çalışma ilindeki hiçbir açık işte tercih edilmemiştir. Türkiye genelinde ise Fiziki ve Bedensel Yeterlilik, Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe, Takım Çalışmasına Uyum ile İletişim ve İfade Yeteneği şeklinde sıralanmaktadır. En az tercih edilen beceri ise Yabancı Dil becerisidir. Tablo 25 incelendiğinde il genelinde aranan 13 meslek için ve bu meslekler arasında tır şoförünün yüzde 56 ile ilk sırada olması genel anlamda aranan becerinin Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe ve Fiziki ve Bedensel Yeterlilik olması beklenmektedir.

Açık işlerde cinsiyet ile beceri arasındaki ilişkiye baktığımızda; hem kadın hem erkek eleman açık işleri için öncelikli beceri talebi Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe iken farketmez için İletişim ve İfade Yeteneği en fazla aranan beceridir. Açık İşler için ikinci öncelikli beceri olan Fiziki ve Bedensel Yeterlilik farketmez ve erkek eleman için önemliyken kadın açık işler için o kadarda önemli değildir. Kadın açık işler için aranan becerilerde ikinci öncelik olan Sorun Çözme ve İnisiyatif Alabilme ve İletişim ve İfade Yeteneği ön plana çıkmaktadır. Kadınlarda aranan meslekler incelendiğinde Dikiş Makinesi Operatörü-Kumaş, Ön Muhasebeci ve Aşçı meslekleri için aranan beceriler önem sırasının gerekliliği yerinde olduğu düşünülmektedir. Kadın açık işler için aranmayan beceriler; Yabancı Dil, Proje Tabanlı Çalışma, Satış ve Pazarlama Becerilerdir. Erkekler için tercih edilmeyen beceri sadece bilgisayar kullanımıdır. Kadınlar ile erkeklerde tercih edilen beceriler kısmen farklılaşmaktadır. Kadınlarda İletişim ve İfade Yeteneği, Hesap Yapabilme ile Bilgisayar Kullanımı erkeklere göre daha ön sıralarda istenen becerilerdir. Erkeklerde ise Takım Çalışmasına Uyum ile Problem Çözme ön sıralarda bulunmaktadır.

İlde sadece dört sektörde açık iş vardır. Bu sektörler Ulaştırma ve depolama, Toptan ve perakende Ticaret, Eğitim ve İnşaat sektörleridir. Bu sektörler için açık işlerde en fazla talep edilen ortak beceri Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübedir.

İlde açık işler için aranan becerilerde ikinci sırada yer alan fiziksel ve bedensel yeterlilik eğitim sektöründe en düşük orana sahiptir. Eğitim sektöründeki açık işler için aranmayan beceriler; Bilgisayar kullanımı, Hesap Yapabilme (Analitik Beceri), Satış ve Pazarlama Becerisi, Sorun Çözme ve İnisiyatif Alabilme, Yabancı Dil gibi becerilerdir. Eğitim sektöründe açık işler için en fazla aranan beceriler ise Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe, Takım Çalışması ve İletişim ve İfade Yeteneğidir.

Ulaştırma ve Depolama sektöründe açık işleri için aranmayan beceriler; Proje Tabanlı Çalışma, Yabancı Dil ve Satış ve Pazarlama Becerisidir. Bu sektör için çok düşük oranda olan beceriler ise Bilgisayar kullanımı ve Hesap Yapabilme (Analitik Beceri) becerileridir. Toptan ve perakende Ticaret sektöründeki açık işler için ise proje tabanlı çalışma becerisi hariç diğer tüm beceriler aranmaktadır. Bu sektörde çok düşük oranda olan beceriler ise Bilgisayar kullanımı, Hesap Yapabilme (Analitik Beceri), Satış ve Pazarlama Becerisi, Yabancı Dil ve Takım Çalışmasıdır.

İnşaat sektöründeki açık işlerin tamamı için Fiziki ve Bedensel Yeterlilik ve Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe becerileri istenmektedir. Bu sektörde açık işler için aranan diğer iki beceri ise Sorun Çözme ve İnisiyatif Alabilme ve Takım Çalışması olmakla birlikte diğer beceriler aranmamaktadır. İlde açık iş veren dört sektörde de proje tabanlı çalışma becerisi aranmamaktadır.

Meslek gruplarına göre açık işlerde istenen beceriler incelendiğinde; büro hizmetlerinde çalışan elemanlar ve teknisyenler, teknikerler ve yardımcı profesyonel meslek mensupları meslek gruplarındaki açık işlerden öncelikli olarak istenen beceriler sırasıyla Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe ve Fiziki ve Bedensel Yeterliliktir. Hizmet ve Satış Elemanları açık işlerden öncelikli olarak istenen beceriler sırasıyla İletişim ve İfade Yeteneği, Takım Çalışması ve Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübedir. Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar meslek grubundaki açık işlerin tamamında Sorun Çözme ve İnisiyatif Alabilme, Takım Çalışması ve Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe becerisidir. Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar meslek grubundaki açık işlerden öncelikli olarak istenen beceriler sırasıyla Bilgisayar kullanımı ve Hesap Yapabilme (Analitik Beceri) Yeteneğidir. Yabancı Dil Becerisi sadece bu meslek grubunda aranan yetenektir.

Iğdır ilinde toplamda 13 farklı meslekte açık iş vardır. Açık işte talep edilen beceriler incelendiğinde genel olarak öncelikli talep edilen beceriler sırasıyla Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe ve Fiziki ve Bedensel Yeterlilik olmuştur. 13 mesleğin 9' unda ilk öncelik Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe, 4 meslekte Fiziki ve Bedensel Yeterlilik, 6 meslekte İletişim ve İfade Yeteneği, 1 meslekte Satış ve Pazarlama Becerisi, 1 meslekte Bilgisayar kullanımı 5 meslekte Takım Çalışması ilk tercih olarak bildirilmiştir.

En fazla açık iş olan Tır-Çekici Şoförü mesleğinde sırasıyla Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe, Fiziki ve Bedensel Yeterlilik, Takım Çalışması; Otobüs Muavini mesleğinde İletişim ve İfade Yeteneği, Fiziki ve Bedensel Yeterlilik ile Sorun Çözme ve İnisiyatif Alabilme; Direksiyon Eğitmeninde ise Takım Çalışması, Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe, İletişim ve İfade Yeteneğinde en fazla aranan beceriler olmuştur. Çalışma kapsamında açık iş olan tüm meslekler için işverenler tarafından ne tür beceriler talep edildiği tespit edilmiştir.

Arama kanalı ile beceriler karşılaştırıldığında bütün arama kanallarında istenen becerilerde ufak tefek farklılıklar hariç aynı beceri türleri istenmektedir. Iğdır genelinde açık işlerde en fazla talep edilen beceri "Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe" ikinci sırada "Fiziki ve Bedensel Yeterlilik" tir. Akraba-Eş Dost, İnternet-Sosyal Medya, İŞKUR aracılığıyla aranan elemanların kendi içinde oransal sıralamasında ilk üç sıradaki beceriler Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe, Fiziki ve Bedensel Yeterlilik olup Türkiye genelinde istenen becerilerle paralel özellik göstermektedir. Gazete-İlan vb. arama kanalında öne çıkan becerileri ise Bilgisayar kullanımı ve Hesap yapabilme becerisidir.

Beceriler ile açık işlerin aranma süresi karşılaştırıldığında açık işlerin yüzde 67'sinin 0-30 günlük bir sürede arandığı görülmektedir. Iğdır ilindeki açık işlerin karşılanma süresi ile talep edilen beceriler arasında bir ilişki olmadığı tespit edilmiştir. 0-30 günlük arama süresindeki becerilerde ilk beceri talebi takım çalışması olurken, 31-89 günlük arama süresindeki becerilerde ilk beceri talebi Satış ve Pazarlama Becerisi ve 90+ günlük aranan elemanlarda talep edilen becerilerdeki ilk tercih Yabancı Dil'dir.

Açık işlerde istenen beceriler ile açık iş olan meslekler ve bu mesleklerdeki çalışma koşulları yakından ilgilidir. Her meslek için belirlenmiş beceriler üzerinden analiz yapılabilmektedir. Meslekler için talep edilen genel beceriler tespit edilmekte, her meslek için o mesleğe özgü beceri tespiti yapılamamaktadır.

Açık iş olan mesleklerde talep edilen asgari eğitim düzeyi tespit edilmeye çalışılmıştır. Hem Türkiye genelinde hem de Iğdır'da açık işler için en fazla talep edilen eğitim düzeyi farketmez olmuştur.

Grafik 15: Açık İşlerde Talep Edilen Eğitim Düzeyi

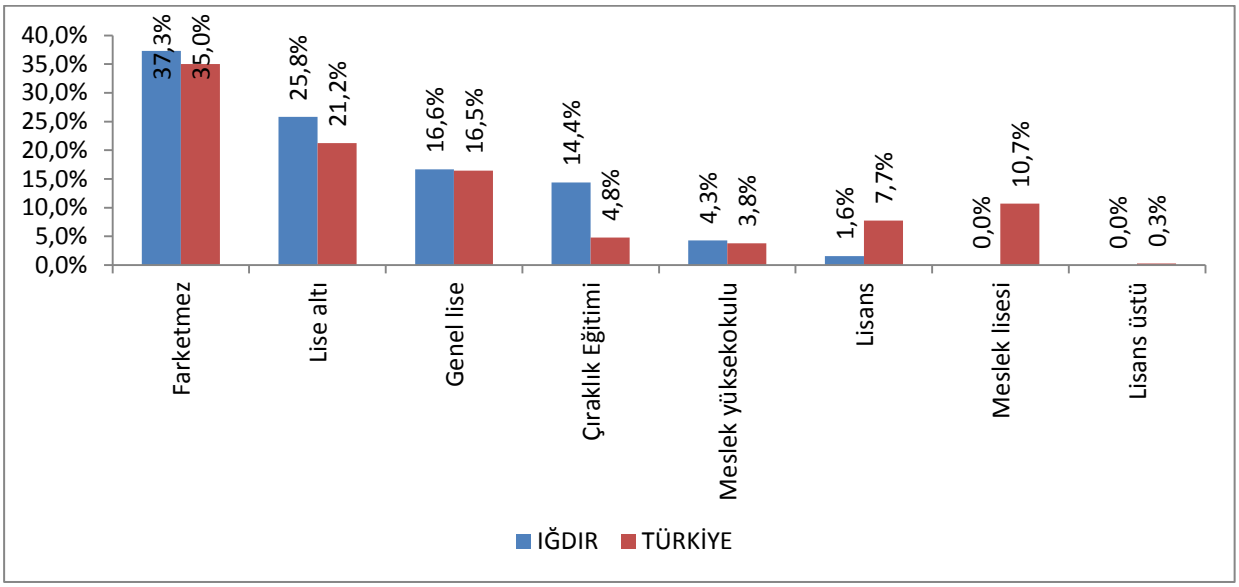

Kaynak: İPA 2015

Iğdır ile Türkiye genelinin açık işlerde istenen eğitim düzeylerinde en fazla talep edilen ilk üç eğitim düzeyi fark etmez, lise altı ve genel lise şeklinde aynıdır. Bu sıralamadan sonra farklılaşma olmaktadır. Türkiye genelinde Meslek Lisesi, Lisans, Çıraklık Eğitim ve MYO şeklinde devam ederken Iğdır'da ise Çıraklık Eğitim, MYO, Lisans, Meslek Lisesi ve şeklinde gerçekleşmiştir. Iğdır ilindeki açık işlerde talep edilen eğitim düzeyi Türkiye Geneline göre düşüktür.

Hem Türkiye genelinde hem de Iğdır'da en yüksek oranda fark etmez seçeneğinin çıkması işverenlerin çalıştıracakları kişide aldığı eğitimden ziyade verdikleri işi yapıp yapamayacaklarına baktıkları ya da eğitim seviyesi ne olursa olsun "*bize eğitimli çalışan değil işi yapabilecek çalışan lazım*" mantığında olduklarını göstermektedir. Bazı mesleklerde belirli bir eğitim düzeyine sahip olmak gerekmektedir. Örneğin Öğretmen, Mühendis, Uzman gibi mesleklerde en az Lisans seviyesinde bir eğitime ihtiyaç vardır. Ancak Satış Danışmanı, Garson, Beden İşçisi gibi mesleklerde herhangi bir eğitim düzeyi aranmayabilir. Mesleklerin bu yapısı açık işlerdeki eğitim düzeyi talebini doğrudan etkilemektedir.

Tablo 37: Açık İşlerde Cinsiyete Göre Talep Edilen Eğitim Düzeyi

Eğitim Seviyesi	Kadın	Erkek	Farketmez	Toplam
Çıraklık Eğitimi	0,0%	18,6%	0,0%	14,4%
Lise altı	0,0%	33,3%	0,0%	25,8%
Genel lise	25,1%	3,7%	73,6%	16,6%
Meslek yüksekokulu	0,0%	1,8%	17,1%	4,3%
Lisans	0,0%	0,0%	9,3%	1,6%
Farketmez	74,9%	42,6%	0,0%	37,3%
Genel Toplam	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Kaynak: İPA 2015

Iğdır'da eğitim düzeyi ile açık işlerde talep edilen cinsiyet durumu incelendiğinde; en fazla açık iş cinsiyeti erkeklerde iken, eğitim düzeyi de fark etmezdir. Bu açık iş talebi tüm taleplerin yüzde 77'sini temsil etmektedir. Cinsiyet tercihi kadın olan açık işlerde en çok talep edilen eğitim düzeyi yüzde 74,9 ile fark etmez, bunu takiben yüzde 25,1 ile genel lise olmuştur. Diğer eğitim düzeylerinde açık işleri yoktur. Cinsiyet tercihi erkek olan açık işlerde eğitim düzeyi farketmez olarak yüzde 42,6 ve bunu takiben yüzde 33,3 ile lise altı eğitimli talep edilmektedir. Kadınlarda talep edilen açık işlerde istenen eğitim düzeyi, erkeklerde istenen eğitim düzeyine göre daha yüksektir. Sadece kadın eleman talep edilen açık işlerde genel lise ve farketmez seçeneği talep edilirken, erkeklerde ise lise altı ve farketmez eğitim seviyeleri baskın çıkmaktadır.

Tablo 38: Sektörlere Göre Açık İşlerde Talep Edilen Asgari Eğitim Düzeyi

Talep Edilen Eğitim	Ulaştırma ve depolama	Toptan ve perakende ticaret	Eğitim	İnşaat	Toplam
Çıraklık Eğitimi	26,3%	0,0%	0,0%	0,0%	14,4%
Lise altı	42,1%	0,0%	0,0%	66,7%	25,8%
Genel lise	2,6%	15,8%	77,8%	0,0%	16,6%
Meslek yüksekokulu	5,3%	5,3%	0,0%	0,0%	4,3%
Lisans	0,0%	0,0%	11,1%	0,0%	1,6%
Farketmez	23,7%	78,9%	11,1%	33,3%	37,3%
Genel Toplam	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Kaynak: İPA 2015

Araştırma kapsamına giren 4 sektörü inceleyelim. Ulaştırma ve depolama sektöründe açık işler için talep edilen eğitim düzeylerini önem sırasına göre sıralayalım. Yüzde 42,1 ile lise altı, yüzde 26,3 ile çıraklık eğitimi, yüzde 23,7 farketmez, yüzde 5,3 MYO ve yüzde 2,6 genel lise olurken Lisans düzeyinde eğitimli açık işleri yoktur. Toptan ve perakende ticaret sektörü için yüzde 78,9 farketmez, yüzde 15,8 genel lise ve yüzde 5,3 ile MYO mezunu eğitimli çalışan aranmaktadır. İnşaat sektörü için yüzde 66,7 ile lise altı ve yüzde 33,3 ile farketmez eğitim seviyelerinde açık iş aranmaktadır. Bu üç sektörün açık iş dağılımı için tablo 20 incelendiğinde açık işlerin yaklaşık yüzde 86'sını bu sektörler oluşturmaktadır. Bu açık iş dağılımı ve talep edilen eğitim seviyesi incelendiğinde il genelinde eğitimli çalışan aranmadığı karşımıza çıkmaktadır. Eğitim sektöründe olan açık işler için daha çok eğitimli çalışan aranmaktadır. Oranlamaları incelediğimizde yüzde 77,8 genel lise, yüzde 11,1 ile lisans ve farketmez seviyesinde eğitim talep edilmektedir. Sadece açık işler için lisans düzeyinde eğitim talep eden eğitim sektörüdür.

Tablo 39: Meslek Gruplarına Göre Açık İşlerde Talep Edilen Asgari Eğitim Düzeyi

Meslek Grubu	Çıraklık Eğitimi	Lise altı	Genel lise	Meslek yüksekokulu	Lisans	Farketmez
Tesis Ve Makine Operatörleri Ve Montajcılar	22,8%	38,7%	0,0%	0,0%	0,0%	38,5%
Hizmet Ve Satış Elemanları	0,0%	0,0%	48,2%	0,0%	6,9%	44,9%
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	0,0%	0,0%	40,0%	60,0%	0,0%	0,0%
Teknisyenler, Teknikerler Ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	0,0%	0,0%	50,0%	0,0%	0,0%	50,0%
Sanatkarlar Ve İlgili İşlerde Çalışanlar	0,0%	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Toplam	**14,4%**	**25,8%**	**16,6%**	**4,3%**	**1,6%**	**37,3%**

Kaynak: İPA 2015

Meslek grupları ile açık işlerde talep edilen eğitim düzeyi karşılaştırıldığında hepsi de birbirinden farklıdır. Tesis Ve Makine Operatörleri Ve Montajcılar meslek grubu için lise altı; Hizmet Ve Satış Elemanları için genel lise; Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar için Meslek yüksekokulu; Sanatkarlar Ve İlgili İşlerde Çalışanlar için lise altı; Teknisyenler, Teknikerler Ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları için genel lise ve farketmez eğitim düzeyleridir. Meslek grupların hepsinde lisans üstü ve meslek lisesi eğitimli olan açık iş talebi yoktur.

Açık işlerin arama kanalı türleri ile eğitim düzeyi arasındaki bağlantı üzerinde durulmaya çalışılmıştır. Nitelik gerektirmeyen meslek grubu yok.

Tablo 40: Açık İşlerde Talep Edilen Eğitim Düzeylerinin Arama Kanallarına Göre Dağılımı

Eğitim Düzeyi	Akraba-Eş Dost	Gazete-İlan vb	İnternet-Sosyal Medya	İŞKUR aracılığıyla
Farketmez	65,3%	0,0%	0,0%	96,2%
Lise altı	100,0%	0,0%	10,9%	100,0%
Genel lise	100,0%	17,1%	0,0%	82,8%
Çıraklık Eğitimi	100,0%	0,0%	0,0%	100,0%
Meslek yüksekokulu	100,0%	0,0%	0,0%	100,0%
Lisans	100,0%	0,0%	0,0%	100,0%
Toplam	**87,1%**	**2,9%**	**2,8%**	**95,7%**

Kaynak: İPA 2015

Iğdır ilinde araştırma kapsamında söz konusu olan açık işlerin için talep edilen eğitim düzeyleri itibariyle arama kanalları incelendiğinde, eğitim düzeyinin Fark Etmez, Lise Altı ve Genel Lise olarak belirtildiği açık işlerde işverenlerin ağırlıklı olarak akraba-eş-dost, İŞKUR arama kanallarını tercih ettiği görülmektedir. Eğitim düzeyinin Çıraklık Eğitimi, Meslek Yüksekokulu ve Lisans eğitim düzeylerinin istendiği açık işlerin tamamının ağırlıklı olarak Akraba-Eş Dost ve İŞKUR arama kanallarının tercih edildiği görülmektedir.

Genel olarak bakıldığında Iğdır ilinde işverenler açık işlerini ağırlıklı olarak Akraba-Eş Dost ve İŞKUR aracılığıyla Açık işlerde istenen eğitim düzeyi ile açık işlerin aranma süresi arasındaki ilişki ele alınmaya çalışılmıştır.

Tablo 41: Asgari Eğitim Düzeyine Göre Açık İşlerin Aranma Süresi

Eğitim Düzeyi	0-30 Gün	31-89Gün	90+Gün
Farketmez	84,4%	3,8%	11,8%
Lise altı	33,4%	10,9%	55,7%
Genel lise	65,7%	17,1%	17,2%
Çıraklık Eğitimi	100,0%	0,0%	0,0%
Meslek yüksekokulu	0,0%	0,0%	100,0%
Lisans	100,0%	0,0%	0,0%
Genel Toplam	**67,0%**	**7,1%**	**26,0%**

Kaynak: İPA 2015

Iğdır ilinde Farketmez, Genel Lise, Çıraklık Eğitimi ve Lisans eğitim düzeylerinde eğitim düzeylerindeki açık işler genel olarak 0-30 gün içinde temin edilebilirken, Lise Altı, ve Meslek Yüksekokulu eğitim düzeylerinde eğitim istenen eleman talepleri ağırlıklı olarak 90+ günde temin edilebilmektedir.

Tablo 41 değerlendirildiğinde eğitim düzeyi arttıkça veya azaldıkça açık işin aranma süresi uzamaktadır veya kısalmaktadır şeklinde bir ifade kurulamayacaktır.

Iğdır ilinde sektörlerin önemli bir bölümü açık işini çok uzun vadede aramamaktadır. Kısa vadede eleman ihtiyacını karşılamaktadır.

Tablo 42: Sektörlere Göre Açık İşlerin Aranma Süresi

Sektör	0-30 Gün	31-89 Gün	90+ Gün
İnşaat	33,3%	66,7%	0,0%
Toptan ve perakende ticaret	63,2%	15,8%	21,1%
Ulaştırma ve depolama	65,8%	0,0%	34,2%
Eğitim	88,9%	0,0%	11,1%
Genel Toplam	**67,0%**	**7,1%**	**26,0%**

Kaynak: İPA 2015

Iğdır ilinde İnşaat sektörü dışındaki diğer sektörlerde genelde açık işlerin aranma süreleri 0-30 gün olurken, inşaat sektöründeki açık işlerin aranma süresi ağırlıklı olarak 31-89 Gün arasında olmaktadır. Toptan ve perakende Ticaret ile Ulaştırma ve Depolama sektörlerinde aranma süresi önemli oranda 90+ güne kadar uzarken, Eğitim sektöründe açık iş aranma süresinin %11,1 oranında 90+ güne uzadığı görülmektedir.

Tablo 43: İşyeri Yaşına Göre Açık İşlerin Aranma Süresi

İşyeri Yaşı	0-30 Gün	31-89 Gün	90+ Gün
0-4	100,0%	0,0%	0,0%
5-9	82,2%	11,9%	5,9%
10-14	0,0%	0,0%	100,0%
15-19	92,8%	0,0%	7,2%
20-24	6,7%	13,1%	80,3%
25+	0,0%	100,0%	0,0%
Genel Toplam	**67,0%**	**7,1%**	**26,0%**

Kaynak: İPA 2015

İşyerlerinin yaşı ile açık işlerin aranma süresi kıyaslandığında, 25+ işyerlerinin açık işlerinin aranma süresinin tamamının 31-89 gün olduğu görülürken; 10-14 yaş işyerlerinin açık işlerinin tamamı 90+ gün; 0-4 yaş işyerlerinin açık işlerinin tamamının aranma süresinin ise 0-30 gün olduğu görülmektedir.

Açık işlerini karşılamaya çalışırken en çok zorlanan 10-14 ile 20-24 yaş grubu işyerlerinin olduğu görülürken, diğer zorlanan grubun ise 20-24 yaş grubu işyerleri olduğu görülmektedir. Açık işlerini karşılarken en az zorlanan işyeri gruplarının ise 0-4 ile 15-19 yaş grubu işyerlerinin olduğu görülürken, 25+ yaş grubu işyerlerinin de açık işlerini karşılarken zorladığı görülmektedir.

Tablo 44: Meslek Gruplarına Göre Açık İşlerin Aranma Süresi

Meslek Grup	0-30 Gün	31-89 Gün	90+ Gün
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	0,0%	19,9%	80,1%
Hizmet Ve Satış Elemanları	93,1%	0,0%	6,9%
Sanatkarlar Ve İlgili İşlerde Çalışanlar	100,0%	0,0%	0,0%
Teknisyenler, Teknikerler Ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	50,0%	25,0%	25,0%
Tesis Ve Makine Operatörleri Ve Montajcılar	65,9%	6,7%	27,3%
Genel Toplam	**67,0%**	**7,1%**	**26,0%**

Kaynak: İPA 2015

Meslek grupları ile açık işlerin aranma süreleri incelendiğinde; açık işlerin çoğunluğunun 0-30 günlük bir arama süresi içinde olduğu ve 0-30 gün içinde aranan açık işlerin çoğunluğunun sanatkarlar ve ilgili işlerde çalışanlar meslek grubu ile Hizmet ve Satış Elemanları meslek gruplarında olduğu görülmüştür. Açık işlerde temininde en çok zorlanılan meslek grubu Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar olmuştur. Temininde en az zorluk çekilen meslek grubu ise sanatkarlar ve ilgili işlerde çalışanlar meslek grubu olduğu görülmektedir.

Temininde Güçlük Çekilen Meslekler

İşgücü Piyasası Araştırması kapsamındaki işyerlerine son bir yıl içerisinde hangi mesleklerde eleman temininde güçlük çektikleri de sorulmuştur. Bu bilgi işverenin açık işlerinin yanı sıra, karşılamakta güçlük çektikleri meslekleri içerdiği için önemli bir bilgidir. İşyerlerinin işgücü

piyasasında eleman bulmada güçlük çektikleri meslekler işgücü piyasasının talep yapısı ile ilgili değerli bilgiler sunmaktadır.

Iğdır ilindeki işyerlerinin yüzde 60'i eleman bulmakta güçlük çekmektedir. Aynı oran Türkiye genelinde yüzde 26,9'dur. Iğdır ilinin işgücü piyasasında işyerleri aradığı elemanı bulmakta oldukça sıkıntı çekmektedir. Bu durum açık işlerin karşılanma oranını oldukça olumsuz etkilemektedir.

Grafik 16: İşyerlerinin Eleman Temininde Güçlük Çekme Durumu

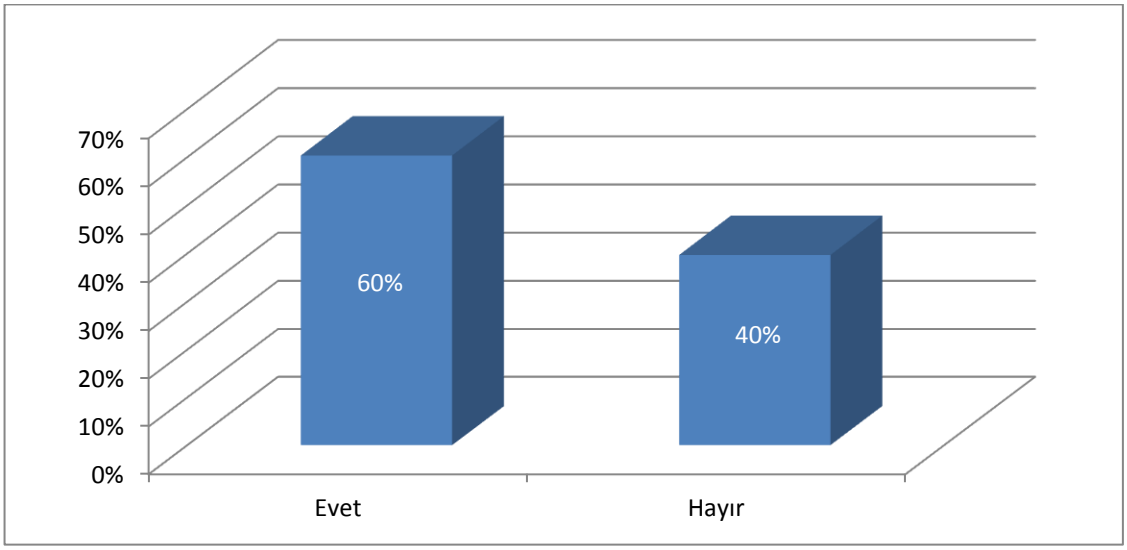

Kaynak: İPA 2015

İşyerlerinin yüzde 60'ının aradığı elemanı bulmakta zorluk çekmesi Iğdır ili işgücü piyasasının arz ve talep yapısında bir uyumsuzluk olduğunu göstermektedir. İşverenler istedikleri elemanı bulurken zorluk çekmektedirler. Temininde güçlük çekilen mesleklerde güçlük çekilme nedenine ilişkin bilgilere çalışmanın ilerleyen kısımlarında değinilecektir.

Iğdır ilinde sektörel olarak eleman temininde güçlük çeken işyerlerinin durumu incelendiğinde; hem 2014 hem de 2015 yılı için sayı olarak eleman temininde en fazla güçlük çektiğini bildiren işyeri sayısı Toptan ve Perakende Ticaret sektöründedir. Bu sektörü sırası ile Ulaştırma ve Depolama ve İnşaat sektörleri izlemektedir. Bu sektörler ilde işyeri sayısı en fazla olan sektörlerdir.

Daha iyi bir analiz için sektördeki toplam işyerlerinin ne kadarının eleman temininde güçlük çektiğine yani oranlara da bakmak gerekir. 2015 yılı tablo verilerine bakıldığında, Bilgi ve İletişim, İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri sektörlerine ait işyerlerinin tamamı eleman temininde güçlük çektiğini bildirdiği görülmektedir. Bu sektörleri sırasıyla Eğitim yüzde 89, Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri yüzde 73, Toptan ve Perakende Ticaret; Motorlu Kara Taşıtlarının ve Motosikletlerin Onarımı yüzde 68, imalat sektörünün ise yüzde 64 gibi oldukça yüksek oranlarla eleman temininde güçlük çektiğini bildiği görülmektedir.

Her iki senenin verileri de karşılaştırıldığında 2015 yılı için işyerlerinin daha yüksek oranla eleman temininde güçlük çektiğini bildirdiği görülmektedir.

Tablo 45: Teminde Güçlük Çekilen Mesleklerin Sektörel Dağılımı

Sektör	2014 10+			2015* 10+		
	İşyeri Sayısı	TGM Bildiren İşyeri Sayısı	Oran	İşyeri Sayısı	TGM Bildiren İşyeri Sayısı	Oran
Bilgi ve İletişim	2	1	50%	2	2	100%
İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri	5	3	60%	5	5	100%
Eğitim	10	6	60%	10	9	89%
Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri	11	10	91%	11	8	73%
Toptan ve Perakende Ticaret	70	41	58%	69	47	68%
İmalat	15	9	60%	14	9	64%
Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetler	7	6	86%	7	4	57%
Ulaştırma ve Depolama	46	22	48%	43	24	55%
Finans ve Sigorta Faaliyetleri	3	1	33%	2	1	50%
İnşaat	33	14	42%	31	15	48%
Diğer Hizmet Faaliyetleri	5	2	40%	4	1	25%
İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri	11	3	27%	9	2	22%
Madencilik ve Taş Ocakçılığı	1	*	0%	1	*	0%
Gayrimenkul Faaliyetleri	1	*	0%	1	*	0%
Genel Toplam	220	118	54%	209	126	60%

Kaynak: İPA 2015

Tablo 46: Meslek Gruplarına Göre Temininde Güçlük Çekilme ve Açık İş Sayısı

Meslek Grubu	Temininde Güçlük Çekilen Kişi Sayısı	Açık İş Eleman Sayısı
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	49	5
Hizmet ve Satış Elemanları	79	16
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	10	_
Profesyonel Meslek Mensupları	51	_
Sanatkarlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar	114	1
Teknisyenler, Teknikerler ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	41	4
Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar	311	45
Toplam	656	71

Kaynak: İPA 2015

Temininde güçlük çekilen kişi sayısı meslek grupları açısından incelendiğinde 311 kişi sayısıyla Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar meslek grubu neredeyse temininde güçlük çekilen toplam sayının yarısını oluşturduğu görülmektedir. Bunu 114 kişi ile Sanatkarlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar ve 79 kişi ile Hizmet ve Satış Elemanları meslek gruplarının takip ettiği görülmektedir.

Aynı tablonun açık iş eleman sayısı sütunu incelendiğinde, bu meslek gruplarından Sanatkarlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar meslek grubunun, temininde güçlük çekilen kişi sayısı bakımından diğer meslek grupları arasında ikinci sırada yer alırken, bildirdiği açık iş eleman sayısı bakımından da son sırada yer alması göze çarpmaktadır. Bu durum ilgili meslek grubunda personel çalıştıran işyerlerinin eleman teminine giderken oldukça zorluk çektiği; ancak çalışanlarını da daha uzun süreli ve daimi çalıştırdığı sonucunu doğurmaktadır. Benzer durum Profesyonel Meslek Mensupları meslek grubunda hiç açık iş bildirilmemesi de aynı düşünceyi akla getirmektedir.

Nitelik Gerektirmeyen Meslekler meslek grubunda da hiç açık iş bildirilmediği görülmektedir. Iğdır ili kayıtlı işsiz profiline de bakıldığında, nitelik gerektirmeyen meslekte yeterince işgücü bulunduğu görülmektedir. Bu sebeple bu meslekte açık işin herhangi bir kanalla ve kısa bir zamanda kolay bir şekilde temin edilebildiği düşünülmektedir.

Nitelik gerektirmeyen meslekler meslek grubunun açık iş ve elemen temininde güçlük çekilme durumu göz önüne alındığında bir kez daha mesleki ve teknik eğitimin önemi ortaya çıkarmaktadır.

Grafik 17: Meslek Gruplarına Göre Temininde Güçlük Çekme ve Açık İş Oranı

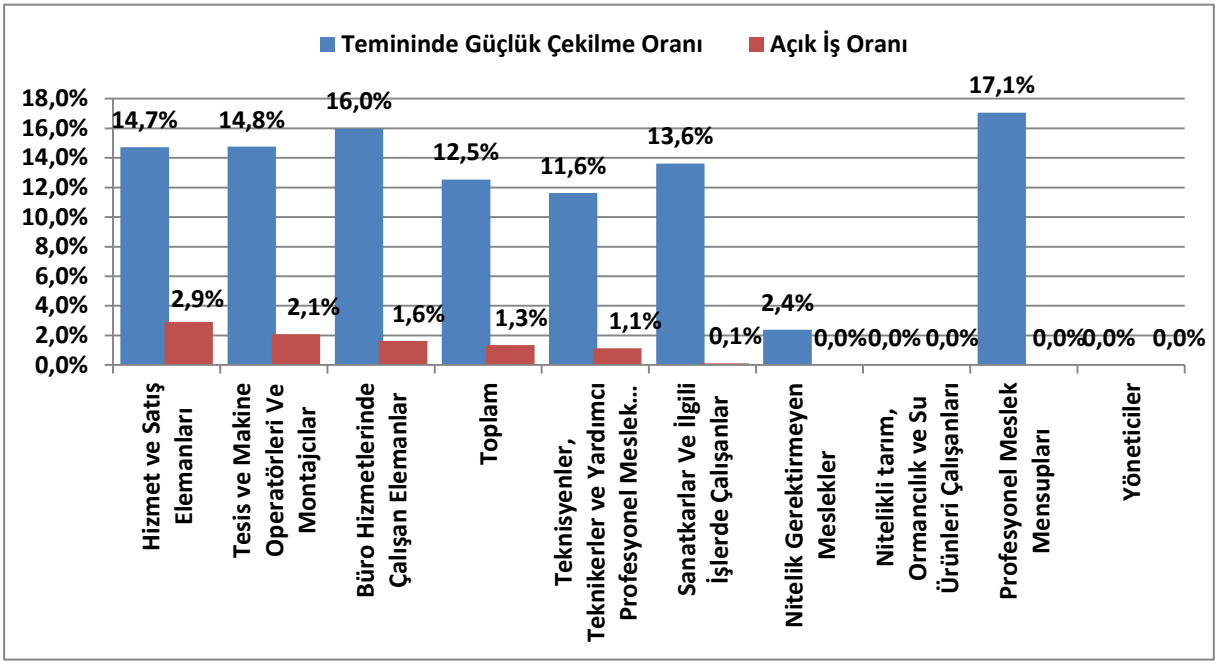

Kaynak: İPA 2015

2015 İPA çalışması sonuçlarına göre Iğdır ilinde temininde güçlük çekilme oranları bakımından ilk sırada yüzde 17,1 ile Profesyonel Meslek Mensupları meslek grubunun yer aldığı görülmektedir. Bu meslek grubunu sırasıyla yüzde 16 ile Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar, yüzde 14,8 ile Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar, yüzde 14,7 ile Hizmet ve Satış Elemanları meslek gruplarının takip ettiği görülmektedir.

Açık iş oranı bakımından incelendiğinde ilk sırada yüzde 2,9 ile Hizmet ve Satış Elemanları meslek grubu yer alırken bunu yüzde 2,1 ile Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar, yüzde 1,6 ile Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar meslek gruplarının takip ettiği görülmektedir.

Hizmet ve Satış Elemanları ile Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar meslek gruplarının açık iş oranı bakımından ilk sıralarda yer almasına, bu meslek gruplarında çalışanların sürekli çalışmadığından kaynaklı bir sirkülasyonun sebep olduğu düşünülmektedir.

Tablo 47: Teminde Güçlük Çekilen Meslekler

Meslek	Dağılım
Tır-Çekici Şoförü	30,5%
Model makineci (Dokuma Hazır Giyim ve Ev Tekstili)	7,6%
Ön Muhasebeci	4,2%
Kalorifer Ateşçisi (Katı ve Sıvı Yakıt)	3,2%
Kasiyer	3,1%
Pazarlamacı	2,6%
Satış Danışmanı	2,2%
Motor Yenileştirmeci	2,0%
Garson (Servis Elemanı)	2,0%
Zihinsel Engelliler Öğretmeni-Özel Eğitim	2,0%
Diğer Meslekler	40,6%
Genel Toplam	100,0%

Kaynak: İPA 2015

Ulaştırma ve Depolama sektörünün önemli yer tuttuğu Iğdır ilinde, eleman temininde en çok güçlük çekilen meslek yüzde 30,5 ile Tır Çekici Şoförü mesleğinin olduğu tabloda görülmektedir. Bu mesleği sırasıyla yüzde 7,6 ile Model makineci (Dokuma Hazır Giyim ve Ev Tekstili), yüzde 4,2 ile Ön Muhasebeci, yüzde 3,2 ile Kalorifer Ateşçisi (Katı ve Sıvı Yakıt), yüzde 3,1 ile Kasiyer mesleklerinin takip ettiği görülmektedir.

Tır-Çekici Şoförü mesleğinde, Iğdır ilinde eleman temininde güçlük çekilme oranın ilk sırada yer almasında hem işverenin hem de bu meslekte çalışanların etkisi bulunmaktadır. İşverenler bu meslekte eleman teminine giderken, kendilerine göre elemanın oldukça güvenilir olması gerektiğini düşünerek işe her başvuranı işe almamaktadır. Çalışan açısından bakıldığında, yeterince gerekli mesleki beceri/niteliğe sahip elemanın bulunamaması (Sürücü belgesi, SRC...vb.) bu mesleğin temininde güçlük çekilmesinde önemli bir sebeptir. Bununla birlikte çalışanların, çalışma zamanlarının büyük bir kısmını yolculukta, il dışında ve ailelerinden uzak geçirmek durumunda kalması, bir süre bu meslekte çalışsalar dahi sürekli olarak Tır-Çekici Şoförü mesleğinde çalışmaya devam etmemektedir.

Eleman temininde güçlük çekilen meslekler listesinde ilk sıralarda bulunan mesleklerin teminini kolaylaştırmak amacı ile aktif işgücü programlarının etkin olarak kullanılmaya devam edilmesi gerektiği açıkça görülmektedir.

Temininde güçlük çekilme nedenleri eleman temininde güçlük çekilen mesleklerde teşhisi doğru koyabilmemizi sağlamaktadır.

Grafik 18: Teminde Güçlük Çekilme Nedenleri

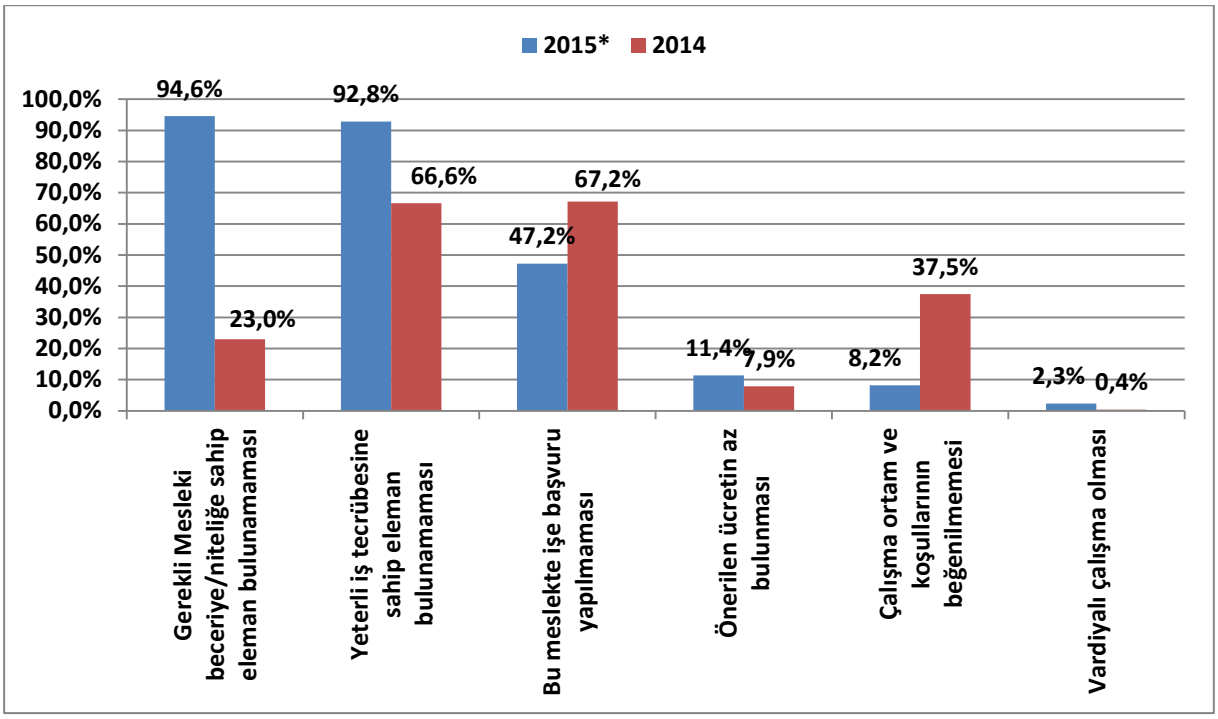

Kaynak: İPA 2015

2015 İPA çalışmasında işverenlere temininde güçlük çektikleri işgücü için;

- Bu Meslekte İşe Başvuru Yapılmaması,
- Gerekli Mesleki Beceriye/Niteliğe Sahip Eleman Bulunamaması,
- Yeterli İş Tecrübesine Sahip Eleman Bulunamaması,
- Çalışma Ortam ve Koşullarının Beğenilmemesi,
- Önerilen Ücretin Az Bulunması,
- Vardiyalı Çalışma Olması

Nedenlerinden kendilerine uygun olanları seçmeleri istenmiştir. 2014 ve 2015 yılı İPA çalışmasının talep tarafını oluşturan işverenler tarafından doldurulan nedenler Grafik 18' de karşılaştırmalı olarak verilmiştir. Grafiğe göre iki sene arasındaki farklılaşmanın en çok olduğu neden "Gerekli Mesleki Beceriye/Niteliğe Sahip Eleman Bulunamaması" olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu neden, işverenlerce 2013 yılında yüzde 23 oranında neden olarak gösterilirken, 2015 İPA çalışmasında bu oranın işverenlerce yüzde 94,6' lık oranla neden olarak gösterildiği görülmektedir. Bu nedeni sırasıyla, yüzde 92,8 ile Yeterli İş Tecrübesine Sahip Eleman Bulunamaması, yüzde 47,2 ile Bu Meslekte İşe Başvuru Yapılmaması nedenlerinin takip ettiği görülmektedir.

Bu nedenlerden ilk ikisi 2015 yılında işverenler için, eleman teminine giderken hemen hemen her zaman eleman bulmakta zorlanma sebepleri arasında olduğu anlamına gelmektedir. 2015 yılı

Iğdır İlinde düzenlenen aktif işgücü programlarının ve bu programlardan faydalanan kişi sayısının yıllara göre verildiği Tablo 5 verilerine bakıldığında Iğdır ilinde, 2015 yılının ilk yarısında düzenlenen meslek edindirmeye dönük program sayısı ve bu programlardan faydalanan kişi sayısının önceki yıllara göre oldukça yüksek olduğu açık bir şekilde görülmektedir. Sözgelimi 2014 yılında düzenlenen İşbaşı eğitim programından (İEP) faydalanan kursiyer sayısı 151 kişi iken, 2015 yılının sadece ilk yarısı olan Ocak-Haziran döneminde bu sayının 249 kişiye yükseldiği görülmektedir. Bu çalışmalar Iğdır ilinde etkin bir şekilde devam etmekle birlikte, işverenlerce eleman temininde güçlük çekme nedeni olarak gösterilen ilk üç nedenin azalması beklenmektedir.

Çalışma Ortam ve Koşullarının Beğenilmemesi, Vardiyalı Çalışma Olması, Önerilen Ücretin Az Bulunması gibi nedenler daha çok işverenlerin kontrolünde olan nedenlerdir. Bu nedenlerin Iğdır ilinde her iki sene içi diğer nedenlere göre işverenlerce daha düşük oranlarla sebep olarak gösterilmesi, genel olarak işverenlerin eleman temininde güçlük çekme nedenleri arasında kendilerinin kontrolündeki parametreleri neden olarak göstermekten kaçındıkları düşüncesini akla getirmektedir. Iğdır ili ve Türkiye verilerinin karşılaştırmalı olarak verildiği Grafik 19 ayrıca incelendiğinde, Türkiye geneli için de aynı durumun söz konusu olduğu açıkça görülmektedir.

Grafik 19: Teminde Güçlük Çekilme Nedenleri

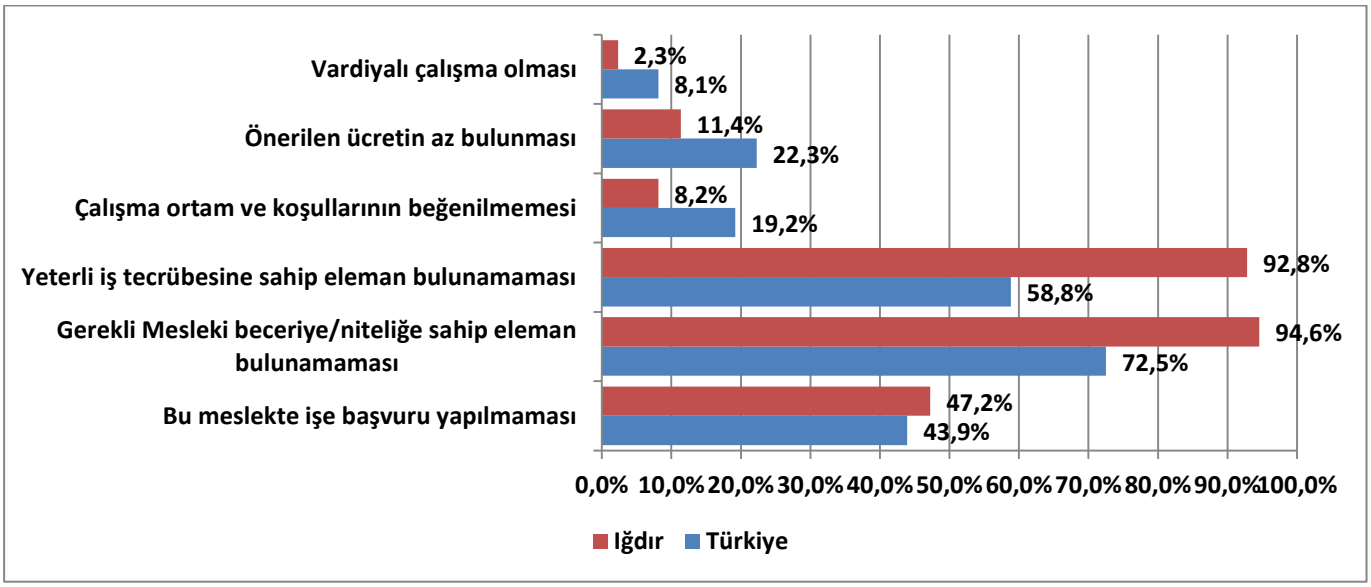

Kaynak: İPA 2015

İşgücü temininde güçlük çekme nedenleri Iğdır ve Türkiye genelinde değerlendirildiğinde ilk üç neden sıralamasının aynı olduğu görülmektedir. Bununla beraber Iğdır ilinde işverenlerin Türkiye geneli işverenlerinden oldukça daha yüksek oranlarla "Gerekli Mesleki Beceriye/Niteliğe Sahip Eleman Bulunamaması" ve "Yeterli İş Tecrübesine Sahip Eleman Bulunamaması" nedenlerini sebep olarak gösterdiği görülmektedir. Diğer taraftan daha çok işverenlerin kontrolünde olan Çalışma Ortam ve Koşullarının Beğenilmemesi, Önerilen Ücretin Az Bulunması, Vardiyalı Çalışma Olması gibi

nedenleri Türkiye geneli işverenlerin, Iğdır ili işverenlerinden daha yüksek oranda neden olrak gösterdikleri görülmektedir. Ancak bu oranlar yine de diğer nedenlere göre düşük kalmaktadır.

İlgili nedenler işgücü piyasasının arz tarafı olan işgücünü de doğrudan ilgilendirdiği unutulmamalıdır. Burada araştırması ve yorumlanması yapılmaya çalışılan nedenlerin dağılımı ise sadece işverenlerin görüşünü yansıtmaktadır.

Grafik 20: Teminde Güçlük Çekilme Nedenleri*

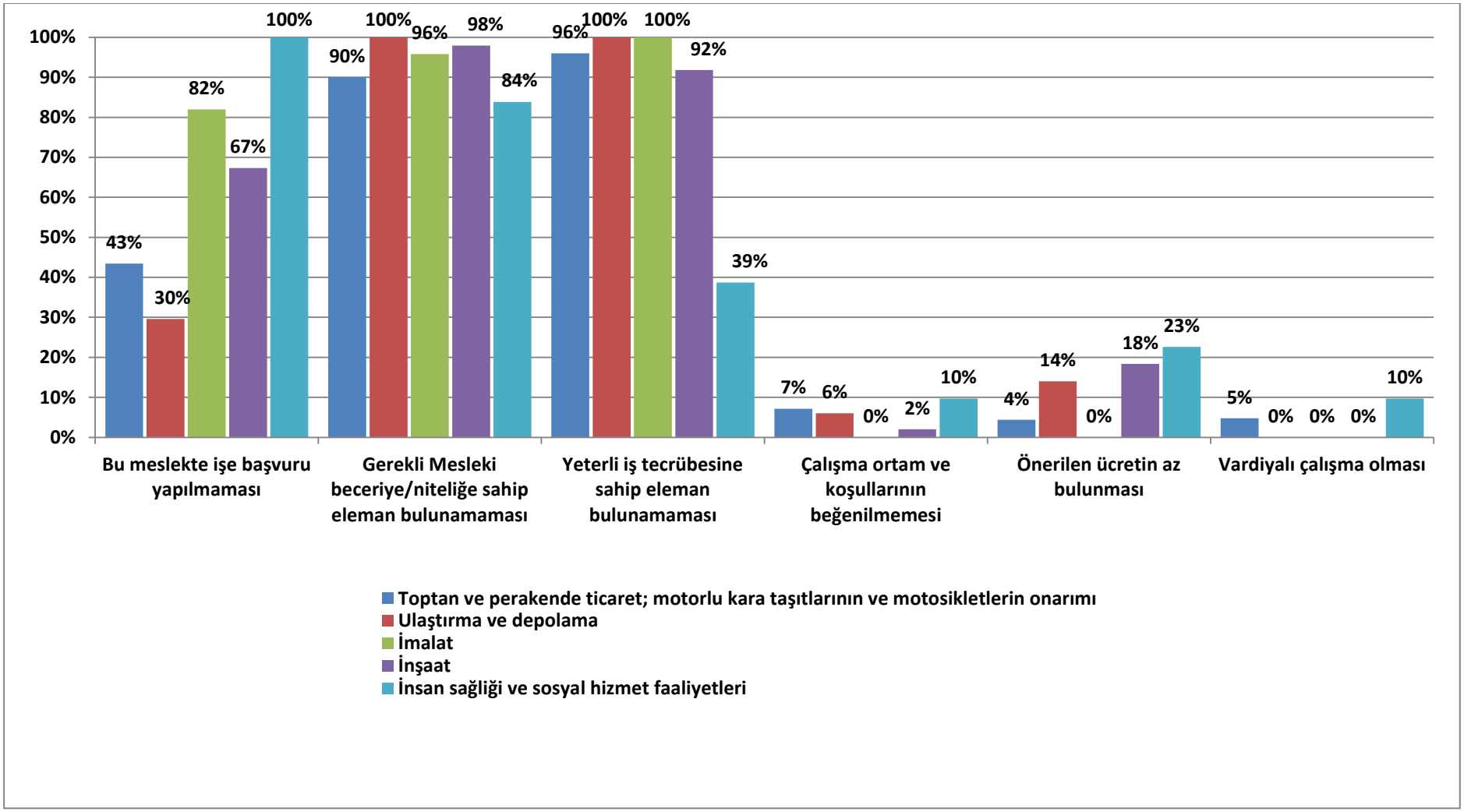

Kaynak: İPA 2015

*Grafikte Sektörler Temininde Güçlük Çekilen İşgücü Sayısına Göre Sıralanmıştır.

Eleman Temininde güçlük çekme nedenleri sektörler bazında incelendiğinde; Toptan ve Perakende Ticaret; Motorlu Kara Taşıtlarının ve Motosikletlerinin Onarımı, Ulaştırma ve Depolama, İmalat, sektörlerinde "Yeterli İş Tecrübesine Sahip Eleman Bulunamaması" nedeni ilk sırada yer almaktadır. Bununla birlikte, Ulaştırma ve Depolama ve İnşaat sektörlerinde de ''Gerekli Mesleki Beceriye/Niteliğe Sahip Eleman Bulunamaması'' nedeninin ilk sırada yer aldığı görülmektedir. Bu iki neden genel olarak verilen beş sektör için de önemli bir neden olarak görülürken, İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri sektöründe ilk sırada "Bu Meslekte Başvurunun yapılmaması" nedeninin olması dikkat çekmektedir.

Grafik verileri dikkate alındığında, İmalat sektörü işverenlerinin "Çalışma Ortam ve Koşullarının Beğenilmemesi", "Önerilen Ücretin Az Bulunması" ve "Vardiyalı Çalışma Olması" sebeplerini neden olarak göstermediği görülürken; Ulaştırma ve Depolama ve İnşaat sektörlerinin de "Vardiyalı Çalışma Olması" sebebini neden olarak göstermediği gözden kaçmamaktadır. Ayrıca "Vardiyalı Çalışma Olması" nedeninin de en çok İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri sektörünce neden olarak gösterildiği görülmektedir.

Tablo 48: Meslekler Bazında Teminde Güçlük Çekilme Nedenleri*

Meslekler	Bu meslekte işe başvuru yapılmaması	Gerekli Mesleki beceriye/niteliğe sahip eleman bulunamaması	Yeterli iş tecrübesine sahip eleman bulunamaması	Çalışma ortam ve koşullarının beğenilmemesi	Önerilen ücretin az bulunması	Vardiyalı çalışma olması
Tır-Çekici Şoförü	23%	100%	97%	5%	8%	0%
Model Makineci (Dokuma Hazır Giyim ve Ev Tekstili)	100%	100%	100%	0%	0%	0%
Ön Muhasebeci	33%	100%	100%	18%	26%	0%
Kalorifer Ateşçisi (Katı ve Sıvı Yakıt)	95%	5%	100%	0%	0%	0%
Kasiyer	80%	100%	100%	0%	0%	0%
Pazarlamacı	24%	100%	100%	29%	0%	0%
Satış Danışmanı	0%	100%	100%	0%	0%	79%
Motor Yenileştirmeci	85%	100%	100%	0%	0%	0%
Garson (Servis Elemanı)	0%	100%	100%	0%	0%	0%
Zihinsel Engelliler Öğretmeni-Özel Eğitim	100%	85%	54%	0%	15%	0%
Oto Bakım-Onarımcısı (Oto Mekanikeri)	58%	100%	100%	0%	0%	0%
Direksiyon Eğitmeni	100%	100%	30%	0%	0%	0%
Beton ve Betonarme Kalıpçısı	50%	100%	100%	0%	50%	0%
Lojistik Operasyon Sorumlusu	67%	100%	100%	0%	11%	0%
Otomotiv Kaporta Ustası	88%	100%	100%	0%	0%	0%
İnşaat Teknolojisi Teknikeri	0%	100%	100%	100%	100%	0%
Müşteri Temsilcisi	0%	100%	100%	0%	0%	0%
Şoför-Yük Taşıma	0%	100%	100%	29%	29%	0%
Fizyoterapist	100%	86%	29%	0%	14%	0%
Elektrikli ev Aletleri Bakım ve Tamircisi	0%	100%	100%	100%	100%	0%

Kaynak: İPA 2015

*Meslekler Temininde Güçlük Çekilen İşgücü Sayısına Göre Sıralanmıştır.

Tabloda da görüldüğü gibi temininde güçlük yaşanan mesleklerin başında yer alan Tır-Çekici Şoföru mesleğinde teminde güçlük yaşanmasının temel sebepleri, Gerekli Mesleki Beceriye/Niteliğe Sahip Eleman Bulunamaması, Yeterli İş Tecrübesine Sahip Eleman Bulunamaması olarak yansıdığı görülmektedir. Genel olarak işverenler, tablodaki hemen hemen tüm mesleklerde eleman temininde güçlük yaşanmasını, arz kaynaklı sebeplere bağladıkları açık bir şekilde görülmektedir. Yani işverenler bu mesleklerde eleman temininde güçlük çekilmesine ana neden olarak yeterlilikleri ve tecrübeli eleman bulunamamasını gösterdiği görülmektedir. İşgücü piyasasına bu mesleklerde eleman yetiştirilmesi veya bu mesleklerde olan işgücü yeterliliklerinin geliştirilmesine dönük, İşbaşı Eğitim Programının(İEP) ve diğer meslek edindirme programlarının etkili olması ve bu temininde güçlük çekme nedenlerini düşürmesi beklenmektedir.

Tablo 49: İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanma Durumuna Göre Eleman Temininde Güçlük Çekme Durumu

İŞKUR Hizmetleri	Temininde Güçlük Çeken İşyeri	Temininde Güçlük Çekmeyen İşyeri
Eleman Talebi	53%	37%
İEP	41%	26%
İşveren Danışmanlığı	98%	100%
Kurs	2%	1%
Mevzuat Danışmanlığı	99%	100%

Kaynak: İPA 2015

Raporun bu kısmında İŞKUR hizmetlerinden faydalanan işyerleri, eleman temininde güçlük çekme durumlarına göre incelenmiştir. Buna göre tablo incelendiğinde, işgücü temininde güçlük çeken işyerleri, güçlük çekmeyen işyerlerine göre işbaşı eğitim programları, işveren danışmanlığı ve işbirliği ile mesleki eğitim (Kurs) hizmetlerinden daha yüksek oranda faydalandığı görülmektedir. Bununla birlikte İşveren danışmanlığı ve Mevzuat Danışmanlığı konularında her iki durumdaki işverenlerin yaklaşık oranlarla faydalandığı görülmektedir.

Eleman temininde güçlük çeken işyerlerinin yüzde 41 oranında İşbaşı Eğitim Programından faydalandığı; eleman temininde güçlük çekmeyen işyerlerinin aynı Programdan faydalanma oranının ise yüzde 26’ da kaldığı tabloda göze çarpan bir diğer husustur. Eleman temininde güçlük çekme ve çekmeme durumlarına göre göze çarpan bu farklılaşma, işverenlerin çeşitli nedenlerle bulmakta güçlük çektikleri işgücünün, İŞKUR tarafından temin edilmesi ve işi başında öğrenme imkânının sunulması anlamına gelmektedir. Ayrıca, İşgücü temininde güçlük yaşayan işverenlerin, güçlük çekmeyen işverenlere göre Kurs hizmetinden daha fazla faydalandıkları ve daha yüksek oranla eleman talebinde bulunduğu da görülmektedir.

2015 İPA çalışmasına göre Iğdır ilinde Vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinde eleman temininde güçlük çekme oranı yüzde 65' tir. Bu oran Türkiye genelinde yüzde 39'dur.

Tablo 50: Vardiyalı Çalışma Yapılan İşyerlerinin Sektörel Bazda Eleman Temininde Güçlük Çekme Durumu

Sektör	10+		
	TGÇM Evet	TGÇM Hayır	Genel Toplam
Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı	7	1	8
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	5	2	7
İmalat	2	2	4
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	1	2	3
İnsan sağliği ve sosyal hizmet faaliyetleri	2		2
Ulaştırma ve depolama		1	1
İnşaat		1	1
Genel Toplam	**17**	**9**	**26**

Kaynak: İPA 2015

Tablo verileri incelendiğinde; İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri sektöründe vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinin tamamı eleman temininde güçlük çekmektedir. Bu oranı sırasıyla, Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı sektöründe yüzde 88, Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri sektöründe yüzde 71, imalat sektöründe de yüzde 50, oranlarının takip ettiği görülmektedir. İki sektörde ise vardiyalı çalışma yapılmasına rağmen eleman temininde güçlük çekilmemektedir.

Vardiyalı çalışma yapılan ve eleman temininde güçlük çeken işyerlerinin neden eleman temininde güçlük çektiğine ilişkin bilgiler Grafik 21'de sunulmuştur.

Grafik 21: Vardiyalı Çalışma Yapılan İşyerlerinin Eleman Temininde Güçlük Çekme Nedenleri

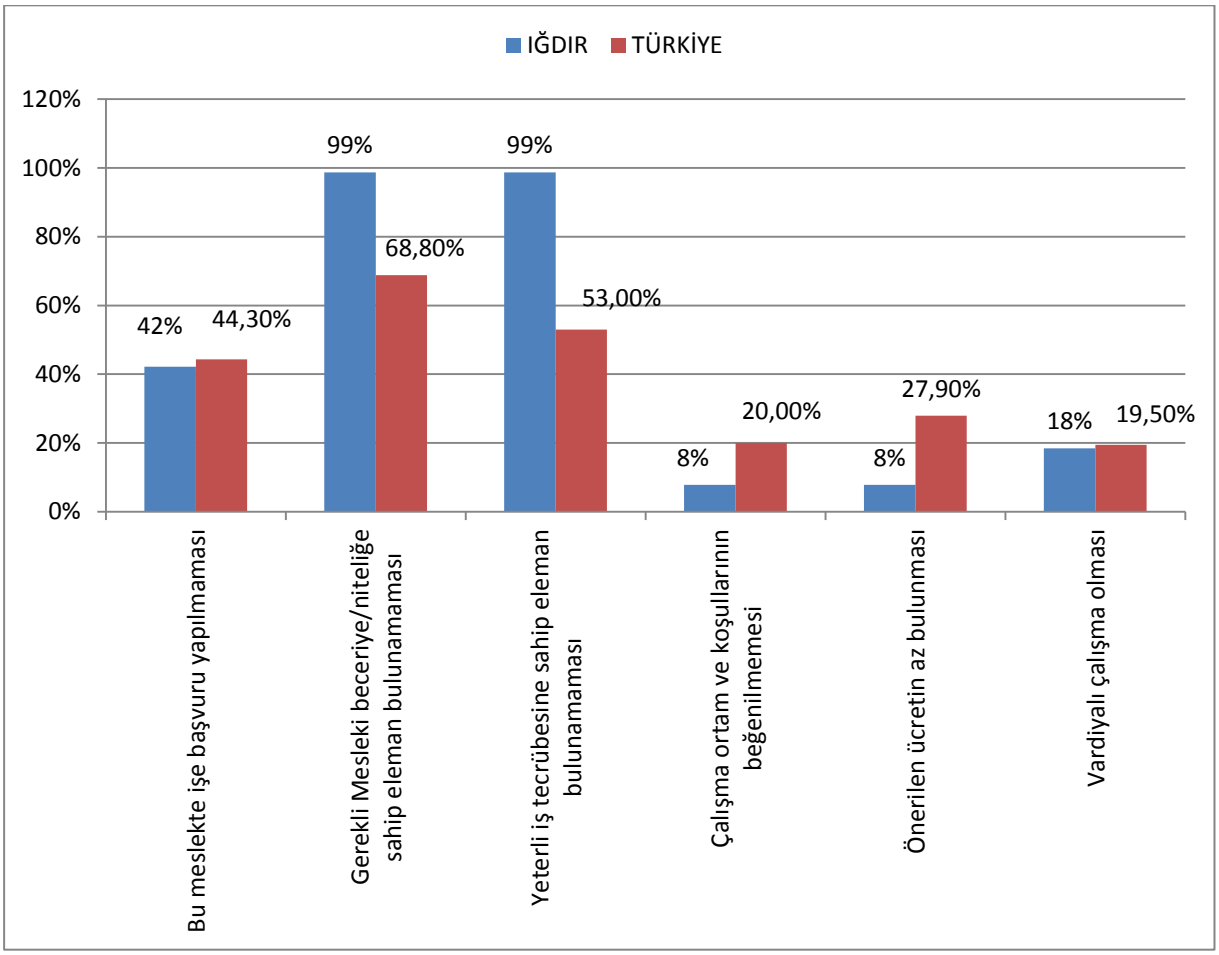

Kaynak: İPA 2015

Iğdır ilinde vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinde eleman temininde güçlük çekilen nedenlerden en yüksek oranın, Gerekli Mesleki Beceriye/Niteliğe Sahip Eleman Bulunamaması, ile Yeterli İş Tecrübesine Sahip Eleman Bulunamaması nedenlerinden dolayı sıkıntı çektikleri görülmektedir. Bu Meslekte Başvuru Yapılmaması nedeni bir sonraki sırada yer alırken; Çalışma Ortam ve Koşullarının Beğenilmemesi, Önerilen Ücretin Az Bulunması ve Vardiyalı Çalışmanın Olması gibi daha çok işveren kontrolündeki sebepler yine bu işyerlerince daha düşük oranla sebep olarak gösterildiği görülmektedir. Bu durum Türkiye geneli verileri ile de benzer olduğu görülmektedir.

Türkiye genelinde, vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinin eleman temininde güçlük çekilme nedeni olarak Vardiyalı Çalışmanın Olması nedenini en yüksek oran sıralamasında yüzde 19,5' lik oranla son neden olarak görmesi dikkat çekici bir diğer husustur. Iğdır ilinde söz konusu işyerlerinin bu nedeni eleman temininde güçlük çekme nedeni olarak yüzde 18' lik oranla dördüncü sırada gösterdiği görülmektedir.

Iğdır İlinde İhracat yapan işyerlerinin ise yüzde 54'ü eleman temininde güçlük çekmektedir. Aynı oran Türkiye genelinde 35'tir.

Tablo 51: İhracat Yapan İşyerlerinin Sektörel Bazda Eleman Temininde Güçlük Çekme Durumu

	10+		
Sektör	**TGÇM Evet**	**TGÇM Hayır**	**Genel Toplam**
Madencilik ve Taş Ocakçılığı	0	1	1
imalat	3	1	4
inşaat	2	1	3
Toptan ve perakende ticaret	9	7	16
Ulaştırma ve Depolama	5	6	11
Eğitim	1	0	1
Genel Toplam	**20**	**16**	**37**

Kaynak: İPA 2015

Iğdır ilinde ihracat yapan işyerlerinden sadece Madencilik ve Taş Ocakçılığı sektöründe bulunanlar eleman temininde güçlük çekmez iken ihracat yapılan diğer sektörlerde eleman temininde güçlük çekilmektedir. İhracat yapan ve eğitim sektöründe bulunan işyerlerinin tamamı eleman temininde güçlük çekmektedir.

İhracat yapan ve eleman temininde güçlük çeken işyerlerinin neden eleman temininde güçlük çektiğine ilişkin bilgiler Grafik 22'de sunulmuştur.

Grafik 22: İhracat Yapan İşyerlerinin Eleman Temininde Güçlük Çekme Nedenleri

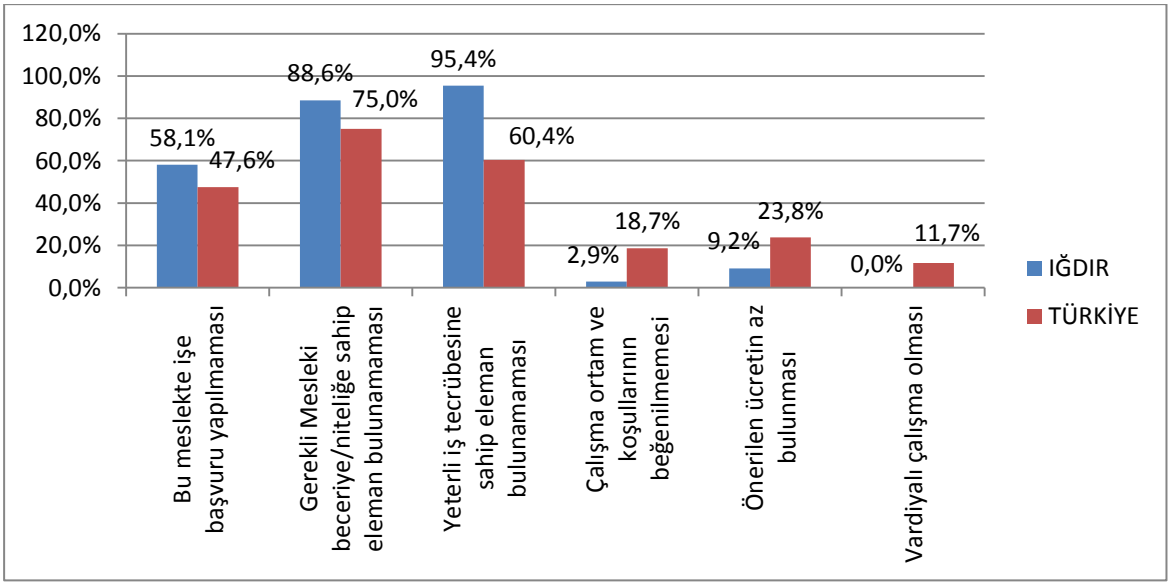

Kaynak: İPA 2015

Gerek Iğdır ilinde gerek Türkiye geneli ihracat yapan işyerleri ağırlıklı olarak Gerekli Mesleki Beceri/Niteliğe Sahip Eleman Bulunamaması ve Yeterli İş Tecrübesine Sahip Eleman Bulunamaması noktasında sıkıntı çektiklerini bildirirken, bir sonraki neden olarak Bu Meslekte İşe Başvuru Yapılmaması nedenini bildirmişlerdir.

Temininde güçlük çekilme nedenlerinden ihracat yapan ve eleman temininde güçlük çeken işyerlerinin ilk üç nedeni Türkiye geneline göre daha yüksek oranla bildirirken, son üç nedeni ise Türkiye Geneline Göre daha düşük oranlarla bildirdiği grafikten açıkça görülmektedir.

Iğdır İlinde Part-time çalışanı olan işyerlerinin ise yüzde 61'i eleman temininde güçlük çekmektedir. Bu oran Türkiye genelinde yüzde 36' dır.

Tablo 52: Part-Time Çalışanı Olan İşyerlerinin Eleman Temininde Güçlük Çekme Durumu

	10+		
Sektör	TGÇM Evet	TGÇM Hayır	Genel Toplam
İnşaat	2	1	3
Toptan ve perakende ticaret	3	1	4
Ulaştırma ve depolama	3	0	3
Finans ve sigorta faaliyetleri	1	0	1
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	1	0	1
Eğitim	1	4	6
Genel Toplam	11	6	18

Kaynak: İPA 2015

Iğdır ilinde part-time çalışanı olan tüm sektörler eleman temininde güçlük çekerken, Ulaştırma ve Depolama, Finans ve Sigorta Faaliyetleri, ile İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri sektörlerinin tamamının eleman temininde güçlük çektiği görülmektedir.

Part-time çalışanı olan ve eleman temininde güçlük çeken işyerlerinin neden eleman temininde güçlük çektiğine ilişkin bilgiler Grafik 23'te sunulmuştur.

Grafik 23: Part-Time Çalışanı Olan İşyerlerinin Eleman Temininde Güçlük Çekme Nedenleri

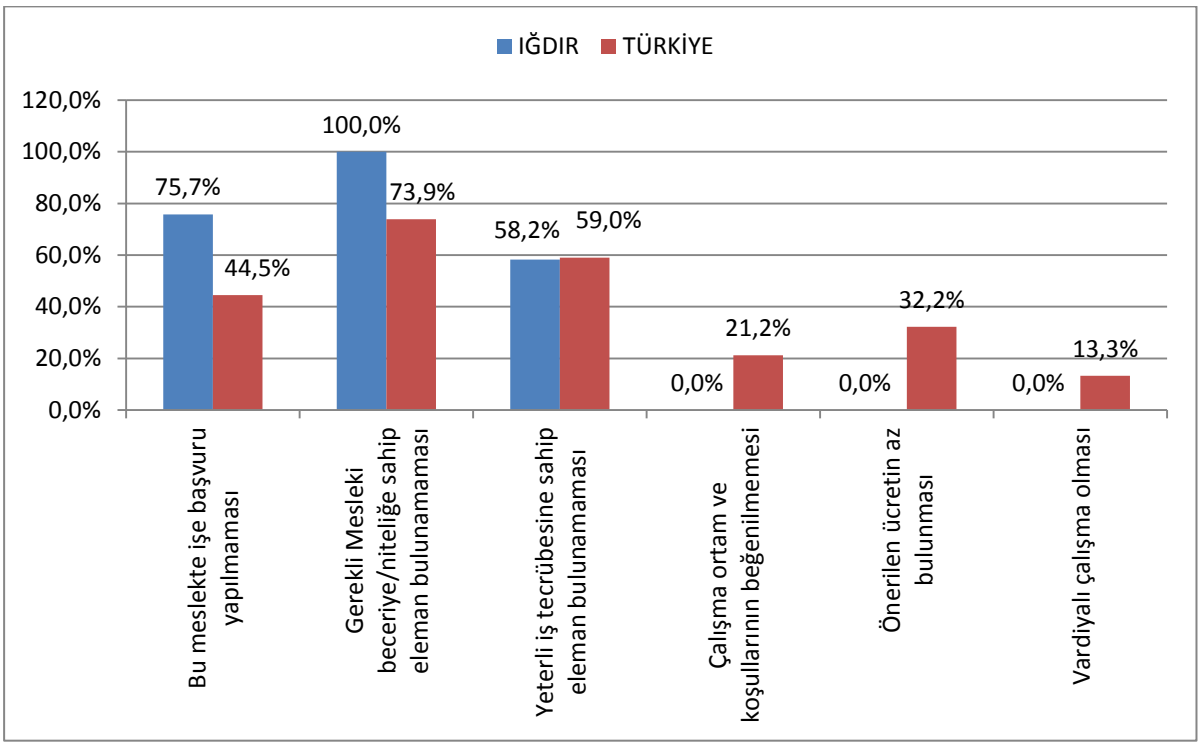

Kaynak: İPA 2015

Part-time çalışanı olan işyerleri ağırlıklı olarak Gerekli Mesleki Beceri/Niteliğe Sahip Eleman Bulunamaması noktasında sıkıntı çektiklerini bildirmişlerdir. Daha sonra sırası ile Yeterli İş Tecrübesine Sahip Eleman Bulunamaması ile Bu Meslekte Başvuru Yapılmaması nedenlerinin geldiği görülmektedir.

Temininde güçlük çekilme nedenlerinde Iğdır ile Türkiye geneli sıralaması ilk üç nedende birbirine benzemektedir. Bununla birlikte son üç nedenin Iğdır ilinde part-time çalışanı olan işyerlerince eleman temininde güçlük çekme nedeni olarak görülmemektedir.

İstihdam Artış/Azalış Beklentisi

İşgücü Piyasası Araştırması kapsamındaki işverenlerin işyerlerindeki istihdamı gelecek dönemlerde ne kadar artırmayı veya azaltmayı planladıklarına ilişkin tahminleri derlenmiştir. Bu kapsamda işverenlerden 2016 yılı Mart-Nisan dönemini öngören istihdam artış ya da azalışına ilişkin tahminleri alınmıştır. İşverenlerin şu an ki mevcut istihdamlarını esas alarak dört seçenekli bir yanıtlama vermeleri talep edilmiştir. Buna göre mevcut istihdam işverenin öngörüsüne göre ya artış gösterecek ya azalacak ya da değişmeyecektir. Bu üç seçeneğin dışında işverenin fikrim yok söyleme seçeneği de mevcuttur.

İşyerlerinin çalışma biçimlerine göre diğer bir anlamda özelliklerine göre net istihdam değişim oranları tabloda gösterilmiştir.

Tablo 53: İşyerlerinin Çalışma Biçimine Göre Net İstihdam Değişim Oranları

İşyerinin Çalışma Biçimi	NİDO
Vardiyalı Çalışma Yapan İşyerleri	0,4%
İhracat Yapan İşyerleri	48,6%
Part-Time Çalışanı Olan İşyerleri	25,0%
Genel Toplam	**18,4%**

Kaynak: İPA 2015

Iğdır da' mevcut istihdamın artması yönündeki beklentinin en yüksek ihracat yapılan işyerlerinde yüzde 48,6'lık oranla ile karşımıza çıkmaktadır. Diğer yandan, Part-time Çalışanı Olan İşyerlerinde istihdam artış beklentisi yüzde 25 iken, Vardiyalı Çalışan İşyerlerinde istihdam artış beklentisi yüzde 0,4 ile sınırlı kalmaktadır. İhracat yapan işyerleri kapasitelerini yüzde 50'ye yakın oranda arttırma eğilimindedirler.

Türkiye genelindeki 10 ve daha fazla kişi istihdam eden işyerlerine baktığımızda Net İstihdam Değişim Oranı(NİDO), vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinde yüzde 2,9, İhracat yapan işyerlerinde yüzde 2,8 ve part-time çalışanı olan işyerlerinde yüzde 2,6'dır. Vardiyalı Çalışma Yapan İşyerlerinde Iğdır ili, Türkiye ortalamasının altında iken diğer göstergelerde ortalamanın oldukça üstündedir.

2016 yılının Mart-Nisan aylarında çalışmanın yapıldığı döneme göre Iğdır'da yüksek oranda istihdam artışı beklenmektedir. Bu istihdam artışı beklentisi doğru okunmalı ve ona göre tedbirler alınmalıdır. İPA çalışmasında Iğdır, işverenlerin aradıkları elemanı bulmada zorlandıkları bir il olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu nedenle istihdam artışı beklenen alanlarda işgücü piyasasının aradığı niteliklerde eleman yetiştirilmeye ve gerekli diğer tedbirler alınmaya başlanmalıdır.

Sektörlere göre Net İstihdam Değişimi incelendiğinde Iğdır ili için Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetler sektöründe yüzde 4,4, Finans ve Sigorta Faaliyetleri sektöründe ise yüzde 21,9 oranında istihdam azalışı beklenirken, diğer sektörlerde istihdam artışı beklendiği görülmektedir. Aynı tabloyu Türkiye geneli için incelediğimizde sadece eğitim sektöründe istihdam azalışı beklendiğini diğer sektörlerde ise istihdam artışı beklendiği görülmektedir.

Tablo 54: Sektörler İtibariyle Net İstihdam Değişimi ve Oranları

Sektörler	Net İstihdam Değişimi	Net İstihdam Değişim Oranı
Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı	606	45,9%
İnşaat	211	41,2%
Madencilik ve taş ocakçılığı	5	29,4%
İmalat	74	13,9%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	14	10,4%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	28	6,2%
Eğitim	12	4,7%
Ulaştırma ve depolama	20	1,2%
İnsan sağliği ve sosyal hizmet faaliyetleri	0	0,0%
Diğer hizmet faaliyetleri	0	0,0%
Bilgi ve iletişim	0	0,0%
Gayrimenkul faaliyetleri	0	0,0%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	-3	-4,4%
Finans ve sigorta faaliyetleri	-7	-21,9%
Genel Toplam	960	18,4%

Kaynak: İPA 2015

Bunun yanı Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı sektörü yüzde 45,9 oranında ve 606 kişilik mevcut istihdamda artış bekleyerek sektörler arasında en yüksek oranda artış bekleyen sektör olmuştur. Bu sektörü yüzde 41,2' lik oran ve 211 kişilik net istihdam artış beklentisiyle ile inşaat sektörü ikinci sırada takip ederken, Madencilik ve Taş Ocakçılığı sektörü ise yüzde 29,4' lük oranla ve 5 kişilik net istihdam artış beklentisi ile üçüncü sırada yerini aldığı görülmektedir.

Türkiye genelinde de ilk sırada İnşaat sektörü bulunurken daha sonra Bilgi ve İletişim ile Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetler sektörleri gelmektedir. Iğdır ilinde NİDO beklentisi Türkiye geneline göre daha yüksek olsa da artış beklentisi belirli sektörler üzerinde yoğunlaşmıştır.

Meslek gruplarına göre net istihdam değişimlerine baktığımızda Iğdır ilinde Yöneticiler dışında istihdam azalışı beklenen meslek grubu bulunmamaktadır. Türkiye genelinde tüm meslek gruplarında istihdam artışı beklenmektedir.

Tablo 55: Meslek Grupları İtibariyle Net İstihdam Değişim Oranları

Meslek Grupları	Net İstihdam	Net İstihdam Değişim
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	295	70,2%
Sanatkarlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar	318	38,0%
Hizmet ve Satış Elemanları	157	29,1%
Profesyonel Meslek Mensupları	45	15,0%
Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar	129	6,1%
Teknisyenler, Teknikerler ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	18	5,1%
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	0	0,0%
Nitelikli Tarım, Ormancılık ve Su Ürünleri Çalışanları	0	0,0%
Yöneticiler	-2	-0,6%
Iğdır	960	18,4%

Kaynak: İPA 2015

Iğdır İlinde meslek gruplarına göre net istihdam artışını değerlendirdiğimizde 295 kişilik istihdam artışı beklentisiyle Nitelik Gerektirmeyen Meslekler meslek grubu ilk sırada yerini almıştır. Bu meslek grubunu sırasıyla 318 kişi ile Sanatkarlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar, 157 kişi ile Hizmet ve Satış Elemanları meslek grupları takip etmektedir.

Meslek gruplarına net istihdam değişim oranları açısından baktığımızda yine sıralamanın değişmediği ve yüzde 70,2 oranında Nitelik Gerektirmeyen Meslekler meslek grubunun ilk sırada olduğu görülmektedir. Bu meslek grubunu da sırasıyla yüzde 38 ile Sanatkarlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar, yüzde 29,1 ile Hizmet ve Satış Elemanları, yüzde 15 ile Profesyonel Meslek Mensupları, yüzde 6,1 ile Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar meslek gruplarının takip ettiği görülmektedir. Diğer bir ifadeyle bu meslek gruplarında verilen oranlarla istihdam artışı beklenmektedir.

En düşük artışın beklendiği meslek grubu 18 kişilik artış ve yüzde 5,1 oranla Teknisyenler, ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları meslek grubu görülürken, Nitelikli Tarım, Ormancılık ve Su Ürünleri Çalışanları ile Hizmet ve Satış Elemanları meslek gruplarında ise hiçbir değişikliğin beklenmemesi gözden kaçmamaktadır.

Tablo 56: Net İstihdam Artışı ve Azalışı Beklenen İlk 10 Meslek

Net istihdam Artışı Beklenen Meslekler	Net istihdam Azalışı Beklenen Meslekler
Temizlik Görevlisi	Tır-Çekici Şoförü
Hasta ve Yaşlı Bakım Elemanı	Şoför-Yük Taşıma
Tır-Çekici Şoförü	Beton ve Betonarme Kalıpçısı
İnşaat Elemanları Kalıpçısı (Elle)	Betonarme Demircisi
Betonarme Demircisi	Sıvacı
Model Makineci (Dokuma Hazır Giyim Ve Ev Tekstili)	Fırıncı Ustası-Unlu Mamuller
Alçı Sıva Uygulayıcısı	Müşteri Temsilcisi
İş Makineleri Operatörü	Muhasebeci
Yapı Yalıtımcısı	Satış Temsilcisi / Plasiyer
Bilgisayar Programcısı	Hamurkar

Kaynak: İPA 2015

İstihdam artışı beklenen mesleklerde Temizlik Görevlisinin ilk sırada yer alması dikkat çekicidir. Ayrıca, Tır-Çekici Şoförü mesleğinin ise hem istihdam artışı beklenen meslekler, hem de istihdam azalışı beklenen meslekler arasında ilk üç meslek arasında yer alması da göze çarpmaktadır. Bu durum Ulaştırma ve Depolama sektörünün önemli oranda ye tuttuğu Iğdır ilinde, Tır-Çekici Şoförü mesleğinde çalışanların önemli bir kısmının işyeri değiştirmek durumunda kalabileceği anlamı taşımaktadır.

Mesleklerdeki istihdam artışı veya azalışının olacağının bilinmesi işgücü piyasasının hareketliliğinin sağlanması açısından önemli bir analizdir. Bu çalışma ile doğru ve kalıcı istihdamın sağlanmasına ve kaynakların verimli kullanılmasına rehberlik ve veri kaynağı teşkil etmek amaçlanmaktadır.

Tablo 57: Özelliklerine Göre İşyerlerinin Net Artış Beklediği Meslekler

Vardiyalı Çalışma Yapan İşyerlerinin Pozitif Yönde Net İstihdam Değişimi Beklediği Meslekler	İhracat Yapan İşyerlerinin Pozitif Yönde Net İstihdam Değişimi Beklediği Meslekler	Part-Time Çalışanı Olan İşyerlerinin Pozitif Yönde Net İstihdam Değişimi Beklediği Meslekler
Kasiyer	Temizlik görevlisi	Yapı yalıtımcısı
Ağır kamyon şoförü	Hasta ve yaşlı bakım elemanı	İnşaat elemanları kalıpçısı (elle)
Reyon görevlisi	Model makineci (dokuma hazır giyim ve ev tekstili)	Alçı sıva uygulayıcısı
Kat hizmetleri elemanı/kat görevlisi	İş makineleri operatörü	Taş ve tuğla duvarcısı/yapı duvarcısı
Pişirici (ekmek)	Bilgisayar programcısı	Diğer sıhhi tesisat işçileri ve boru tesisatçıları
Resepsiyon görevlisi (ön büro elemanı)	Makam şoförü	Tır-çekici şoförü
Garson (servis elemanı)	Tuz imal işçisi	Betonarme demircisi
Aşçı	İthalat-ihracat sorumlusu	İnşaat bekçisi
Ekskavatör(kazıma ve yükleme) operatörü	Lojistik elemanı	Fayans, seramik ve karo döşemecisi
Bilgi işlem destek elemanı	Muhasebeci	Satış temsilcisi / plasiyer
İnsan kaynakları müdürü/yöneticisi	Depo hamalı	Şoför-yük taşıma
Pişirici (şeker imalatı)	Unlu mamüller paketleme işçisi	Elektrik tesisatçısı-bina

Kaynak: İPA 2015

Net istihdam artışı veya azalışı beklenen meslekler işyerlerinin özelliklerine göre değişiklik göstermektedir. Örneğin net istihdam artışı beklenen ilk meslek Temizlik Görevlisi olmasına rağmen, Vardiyalı Çalışma Yapılan işyerlerinde Kasiyer, Kısmi Zamanlı Çalışma yapılan işyerlerinde ise Yapı Yalıtımcısı meslekleri ön plana çıkmıştır. Ayrıca, Kısmi zamanlı Çalışma yapılan işyerlerinde net istihdam artışının beklendiği ilk sıralardaki mesleklerin ağırlıklı olarak İnşaat sektörüne ait meslekler olduğu görülmektedir.

Benzer şekilde net istihdam azalışı olan tüm meslekleri işyerleri özelliklerine göre sıralandığında vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinde, Fırıncı Ustası-Unlu Mamuller ile, Diğer Fırıncılar, Pastacılar ve Şekerleme İmalat İşçileri meslekleri; ihracat yapan işyerlerinde, Tır-Çekici Şoförü ile Satış Temsilcisi/Plasiyer meslekleri en çok istihdam azalışı beklenen meslekler olurken, Part-Time Çalışanı Olan işyerlerinde ise istihdam azalışı beklenen meslek bulunmamaktadır.

Bu çalışma bize işyerlerinin özelliklerine göre ihtiyaçları doğrultusunda istihdam artışı veya azalışı beklenen mesleklerin değişebileceğini diğer bir deyişle ihtiyacın mesleğe yansıyacağını göstermektedir.

İstihdam artış/azalış beklentisi bölümünde buraya kadar istihdam artış/azalış beklenen kişi sayısına ve özelliklerine ilişkin veriler sunulmuştur. Bu tabloda ise istihdam artışı/azalışı bekleyen veya fikri olmayan işyerlerine ilişkin verilere yer verilecektir.

Tablo 58: Sektörlere Göre İstihdam Artış/Azalış Beklentisi

Sektörler	İstihdam Artışı %	İstihdam Azalışı %	İstihdam Değişmeyecek İşyeri %	Fikrim Yok %
Toptan ve Perakende Ticaret; Motorlu Kara Taşıtlarının ve Motosikletlerin Onarımı	35,3%	16,2%	23,5%	25,0%
İnşaat	41,9%	3,2%	9,7%	45,2%
Ulaştırma ve Depolama	28,6%	23,8%	21,4%	26,2%
İmalat	57,1%	14,3%	14,3%	14,3%
Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri	36,4%	9,1%	45,5%	9,1%
Eğitim	22,2%	0,0%	11,1%	66,7%
İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri	22,2%	11,1%	0,0%	66,7%
Madencilik ve Taş Ocakçılığı	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetler	14,3%	28,6%	0,0%	57,1%
Bilgi ve İletişim	0,0%	0,0%	100,0%	0,0%
Finans ve Sigorta Faaliyetleri	0,0%	50,0%	0,0%	50,0%
Gayrimenkul Faaliyetleri	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%
İnsan sağliği ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%
Diğer Hizmet Faaliyetleri	0,0%	0,0%	75,0%	25,0%
Genel Toplam	**32,5%**	**14,1%**	**19,9%**	**33,6%**

Kaynak: İPA 2015

Sektörlere göre Iğdır İlindeki işverenlerin istihdam artışı-azalışı beklediği ya da değişiklik olmayacağını belirttiği ya da fikrim yok diye bahsettiği işyeri oranları Tablo 58'de görülmektedir.

Araştırma kapsamına giren Iğdır ilindeki işyerlerinin yaklaşık yüzde 34'ünün geleceğe ilişkin bir fikri veya öngörüsü bulunmamaktadır. Türkiye genelinde ise bu oran yaklaşık yüzde 42'dir. Yine Iğdır ilindeki işyerlerinin yaklaşık yüzde 20'si istihdamının değişmeyeceğini belirtirken bu oran Türkiye genelinde yüzde 38,6'dır.

Iğdır ilinde her üç işyerinden biri geleceğe pozitif şekilde bakarak istihdamlarının artacağını tahmin ederken, yüzde 14,1'i istihdamlarında azalış beklentisi içindedir. Türkiye genelinde ise yüzde 16,4'ü istihdam artışı beklerken, yüzde 3,2'si istihdam azalışı beklemektedir. Iğdır ilinde istihdam artışı bekleme oranı Türkiye geneli oranından yüksek olduğu gibi, istihdam azalış beklenti oranı da Türkiye genelinden yüksektir.

Sektörel olarak bakıldığında ise; Iğdır'da en yüksek oranda istihdam artışı bekleyen sektör yüzde 35,3 ile Toptan ve Perakende Ticaret; Motorlu Kara Taşıtlarının ve Motosikletlerin Onarımı sektörü iken en çok azalış Finans ve Sigorta Faaliyetleri sektöründe yüzde 50 oranındadır.

Araştırmadan çıkan diğer bir sonuç ise gayrimenkul faaliyetleri ve İnsan sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri sektörlerinden derlenen verilere göre bu sektörlerde işverenin geleceğe dair fikrinin bulunmamasıdır.

Bunun yanı sıra yüzde 100 gibi yüksek bir oranda bilgi ve İletişim sektöründe istihdamın değişmeyeceğine dair bir sonuç ortaya çıkarken, Madencilik ve Taş Ocakçılığı sektöründe de yüzde 100' lük oranla istihdamın artacağına dair bir sonuç ortaya çıkmıştır.

Tablo 59'da Iğdır ilindeki işyerlerinin özelliklerine göre istihdam beklentileri değerlendirilmiştir.

Tablo 59: İşyeri Özelliklerine Göre İstihdam Artış/Azalış Beklentisi

İşyeri Özellikleri	İstihdam Artışı	İstihdam Azalışı	Fikrim Yok	Değişmeyecek
İhracat Yapan İşyeri	27,9%	13,9%	36,0%	22,1%
Vardiya Yapan İşyeri	23,1%	11,6%	38,4%	26,9%
Kısmi Çalışanı Olan İşyeri	40,6%	0,0%	48,0%	11,4%
Toplam İşyeri	**32,5%**	**14,1%**	**33,6%**	**19,9%**

Kaynak: İPA 2015

Iğdır ilindeki işyerlerinden belirli özelliğe sahip olanların istihdam beklentilerine bakıldığında hepsinin birbirinden farklı özellikler içerdiği görülmektedir. İşyerlerinin hepsi istihdam artış/azalış beklentisine karşılık en fazla oranla belirli bir fikirlerin olmadığı ön plana çıkmaktadır. İşyerlerinin çoğu istihdam için fikirleri olmamakla birlikte istihdam artışı yönünde eğilimli oldukları da görülmektedir. Kısmi çalışma yapan işyerlerinde istihdam azalışı olmamakla birlikte tüm işyerleri içerisinde en fazla istihdam artışı bekleyen işyeri türüdür. İstihdamını en fazla korumak isteyen yüzde 26,9' luk oranla "Değişmeyecek" diyen vardiyalı çalışma yapan işyerleri olduğu, bunu ise ihracat yapan işyerlerinin takip ettiği görülmektedir.

SONUÇ

- Kayıtlı işsiz sıralamasında ilk sırada Beden İşçisi (Genel) mesleğinin yer alması, işsizlik kaydı için müracaat edenlerin çoğunlukla eğitim düzeyi düşük ve niteliksiz iş beklentisindeki iş arayanlar olmasından kaynaklandığı düşünülmektedir. Bu sebeple, Iğdır ilinin işgücü profilinin daha nitelikli duruma gelmesi ve iş arayanların iş piyasasına daha etkili bir şekilde katılması için, kurs programlarından daha çok sayıda kişinin faydalandırılmasının ve açılacak program çeşitliliğinin arttırılmasının büyük önem arz ettiği düşünülmektedir.
- Iğdır ilinde işyerlerinin geneli İŞKUR hizmetinden faydalanmaktadır.
- Kurulma yaşı ''20-24'' aralığında olan işyeri sayısı en az azdır. İl geneli işyerlerinin kurulma yaşları incelendiğinde 20 yaşından büyük olan işyeri sayısı çok azdır. Bunların temel nedenleri işverenlerin belli bir mali güce ulaştıktan sonra yatırımlarını il dışına çıkarttıkları ya da rekabet gücü bulamadıkları için işyerlerini kapattıkları düşünülmektedir.
- Iğdır ilinde kadın çalışan oranı %15,3' te kalmaktadır. Kadınlar, meslek grupları arasında incelendiğinde Hizmet ve Satış Elemanları meslek grubunda %22,7' lik oranla en fazla çalıştıkları meslek grubu olarak karşımıza çıkmaktadır. Aynı zamanda bütün meslek gruplarında erkek çalışma oranı 50'nin üzerindedir.
- Eğitim sektörünün açık iş oranı %3,7 ile ilk sırada yer almaktadır. Temel nedenlerden bir tanesi devletin dershane kapatmayı gündemine alması ve eğitim sektöründe çalışan personelin yeni arayışlar içerisine girdiği düşünülmektedir.
- Iğdır ilinde işveren açık işini temin etmede genel olarak akraba-eş dost ve İŞKUR kanalını kullanma eğilimindedir. İŞKUR kanalını tercih etme oranlarını yükseltmek için teşvikler arttırılabilir. İşverenin akraba–eş dost kanalı ile birlikte İŞKUR kanalını da 2015 yılında büyük bir oranla kullanması ve İŞKUR'un ilde bu kadar yüksek bir oranla tercih edilebilir olmasının nedenleri arasında; aranan meslekler için hem nitelik ve beceri gerektiren meslekler olması, İEP programı gibi teşviklerin olması, İŞKUR'un kendini yenileyerek işgücü piyasasına hakim olma isteği ve İŞKUR'un profesyonel iş arama kanalı olmasından kaynaklandığı düşünülmektedir. İlde akraba-eş dost kanalı yüzde 87,1 ile ikinci sırada yer almaktadır
- İlgili işverenler şoförlere araçlarını teslim ederken özellikle şoförlerin güvenilir kişiler olmasına dikkat ettikleri; bu sebeple akraba-eş dost kanalını kullanmaya çalıştıkları işveren ziyaretlerinden de anlaşılmaktadır. Ulaştırma ve Depolama sektörünün, dış ülkelere sınır olan Iğdır ilinde yurtiçi-yurt dışı güzergahta çalışacak istekli, güvenilir ve nitelikli personel (Tır Şoförü…vb.) bulma sıkıntısı olduğu düşünülmektedir.

- Meslek gruplarına göre açık iş dağılımı incelendiğinde 63,1% ile Tesisi ve Makine Operatörleri ve Montajcılar meslek grubu ise ilk sırada yer almaktadır. En fazla çalıştığı mesleğin Tır-Çekici Şoförü olduğu görülmektedir. Bu meslek erkeklerin en fazla çalıştığı meslektir.
- Iğdır'da 71 kişilik açık iş için istenen beceriler incelendiğinde; ilk sırada Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe becerisi sonrasında ise Fiziki ve Bedensel Yeterlilik gelmektedir. Daha sonra sırası ile İletişim ve İfade Yeteneği, Sorun Çözme ve İnisiyatif Alabilme, Takım Çalışmasına Uyum, Hesap Yapabilme, Bilgisayar Kullanımı ve Satış ve Pazarlama becerisi gelmektedir.
- Ulaştırma ve Depolama sektörünün önemli yer tuttuğu Iğdır ilinde, eleman temininde en çok güçlük çekilen meslek yüzde 30,5 ile Tır Çekici Şoförü mesleği olduğu görülmektedir.

KAYNAKÇA

Ekonomi Bakanlığı İstatistikleri

İŞKUR, İstatistik Yıllıkları

Kalkınma Bakanlığı İstatistikleri

MEB, İstatistik Yıllıkları

SGK, Aylık İstatistik Bülteni

TOBB İstatistikleri

TÜİK, Adrese Dayalı Nüfus İstatistikleri

TÜİK, Hanehalkı İşgücü Anketleri

DPT (2007) Dokuzuncu Kalkınma Planı (2007-2013) İşgücü Piyasası, Özel İhtisas Komisyonu Raporu, Devlet Planlama Teşkilatı, Ankara.

EKLER

Ek 1- 2015 Yılı İşgücü Piyasası Araştırması İşyeri Bilgi Formu

IŞKUR 2015 YILI İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMASI

2015 YILI İPA İŞYERİ BİLGİ FORMU

Sayın İşyeri Yetkilisi,
Türkiye İş Kurumu (İŞKUR) tarafından gerçekleştirilecek olan işgücü piyasası araştırması ile ilimizde istihdam ve işsizlik sorununun çözümü için işgücünün yapısı, sektörler bazında personel, eğitim, nitelik vb. ihtiyaçlarının belirlenmesine yönelik bilgi derlenmesi amaçlanmaktadır.

Bilgi Verme ve Gizlilik

1- Kurum ve kuruluşlardan alınan bu bilgiler, yalnızca istatistiksel çalışmalarda kullanılmak amacıyla toplanmakta olup, gizliliği 4904 sayılı Türkiye İş Kurumu Kanunu ile teminat altına alınmıştır. Kanun uyarınca sizden alınan bu bilgilerden şahsınıza özel olanlar; idari, adli ve askeri hiçbir organ, makam, merci veya kişiye verilemez, istatistik amacı dışında kullanılamaz.

2- 4904 sayılı Türkiye İş Kurumu Kanunu'nun 21 inci maddesi gereğince Kurum tarafından, kamu ve özel kesim işyerlerinden iş ve işgücü konularında bilgi istenildiğinde, belirtilen süre içinde bilgi verilmesi zorunludur. Bildirim yükümlülüğüne aykırı hareket eden özel kesim işyerlerine (3.350 TL) üçbinüçyüzelli Türk Lirası İdari Para Cezası verilir.

3- İşverenlerden toplanan bilgiler, Kurum hizmetlerinden başka amaçla kullanılamaz. İkinci fıkraya aykırı davrananlar hakkında Türk Ceza Kanunu'nun 136 ncı maddesi hükümleri uygulanır.

Kapsam

İşyeri Bilgi Formunun, işyeri sahibi veya ortakları, insan kaynakları, personel, işyeri veya muhasebe müdürleri tarafından doldurulması önerilmektedir. Yukarıdaki açıklamalar doğrultusunda bilgi formunu doldurarak verdiğiniz bilgiler ve çalışmaya yapmış olduğunuz katkılardan dolayı teşekkür eder, saygılar sunarız.

İŞYERİ BİLGİLERİ

SGK İşyeri Sicil Numarası :.....

Örnek No :.....

İşletmenin Yasal Unvanı :.....

1

ADRES BİLGİLERİ

İL /İLÇE :.....

MAHALLE :.....

Cadde/Sokak :.....

İÇ/DIŞ KAPI NO :.....

TELEFON/FAKS/E-POSTA :.....

FORMU CEVAPLAYAN İŞYERİ YETKİLİSİNİN

Adı-Soyadı:..... Unvanı :

Tarih ....:..... Telefonu :

E-Posta ....:..... İmza/Kase:

Bu kısım Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü'nde Bilgi Formunun uygulamasından sorumlu olan "kamu görevlilerince" doldurulacaktır.

BU İŞYERİ BİLGİ FORMU ZİYARETÇİ VE KOORDİNATOR EL KİTABI OKUNDUKTAN SONRA UYGULANMIŞ VE VERİ GİRİŞİ ZİYARETÇİ VE KOORDİNATÖR EL KİTABINA UYGUN YAPILMIŞTIR. ARZ EDERİM.

	ZİYARETÇİ	KONTROLÖR	VERİ GİRİŞ PERSONELİ
Adı-Soyadı			
Tarih-İmza			

2

1) İşyerinizin kuruluş tarihini yıl olarak belirtiniz.

……

2) İŞKUR'un hizmetlerinden faydalanıp faydalanmadığınızı belirtiniz.

(Cevabınız Hayırsa 4. Soruya geçebilirsiniz)

Evet ☐ Hayır ☐

(……. Yılından bu yana)

3) İŞKUR'un hangi hizmetlerinden faydalandığınızı belirtiniz.

(Birden fazla seçenek işaretlenebilir)

Eleman Talebi ☐ İşbaşı Eğitim Programları ☐ Çalışanlara Yönelik Eğitim ☐

İşbirliği ile Mesleki Eğitim (Kurs) ☐ Kısa Çalışma Ödeneği ☐

Mevzuat Danışmanlığı ☐ İşveren Danışmanlığı ☐

4) İşyerinizde vardiyalı çalışma yapılıp yapılmadığını belirtiniz.

Evet ☐ Hayır ☐

5) İşyerinizde ihracat yapılıp yapılmadığını belirtiniz.

Evet ☐ Hayır ☐

6) İşyerinizde kısmi (part-time) çalışmanın var olup olmadığını belirtiniz.

Evet ☐ Hayır ☐

BÖLÜM I- MEVCUT İSTİHDAM

7) İşyerinizde çalışmakta olan mevcut personeli fiilen yaptıkları işlere göre sıralayınız?

Yapılan iş (Örnek; mimar, ziraat mühendisi, harita teknikeri, buldozer operatörü, sekreter, taşıma işçisi vb.)	Kadın Çalışan Sayısı	Erkek Çalışan Sayısı	Toplam Çalışan Sayısı

BÖLÜM II-AÇIK İŞLER 8)Şu an işyerinize herhangi bir yolla eleman arıyor musunuz? 8.1)Eleman aramıyoruz ☐ ⇨ 9.Soruya geçiniz.

Eleman Aranılan Meslekler	Toplam Açık İş Sayısı	Talep Edilen Asgari Eğitim Düzeyi 1. Çıraklık 2. Lise altı 3. Genel lise 4. Meslek L. 5. Meslek yüksekokulu 6. Lisans 7. Lisansüstü 8. Fark etmez	Açık isiniz icin asağıdaki seçeneklerden hangisini tercih edersiniz? 1. Kadın 2. Erkek 3. Fark etmez			Talep Edilen Beceriler* 1. Bilgisayar kullanımı 2. Fiziki ve bedensel yeterlilik 3. Hesap yapabilme (Analitik beceri) 4. İletişim ve ifade yeteneği 5. Proje tabanlı çalışma 6. Satış ve pazarlama becerisi 7. Sorun çözme ve inisiyatif alabilme 8. Takım çalışması 9. Yabancı Dil 10. Yeterli mesleki/teknik bilgi ve tecrübe			İlgili meslekteki acık isinizi hangi yolla arıyorsunuz** 1. Akraba-Eş Dost 2. Gazete-İlan, vb. 3. İnternet-Sosyal Medya 4. İŞKUR aracılığıyla 5. Özel İstihdam Büroları			Açık İşinizi Ne Kadar Süredir Arıyorsunuz?		
			1	2	3	1	2	3	1	2	3	0-30 Gün	31-89 Gün	90+ Gün

*En önemli 3 beceriyi 1'den başlayarak SIRALAMA yapınız. (1- En önemli)

**Kullandığınız arama kanallarından HERHANGİ 3 tanesini işaretleyiniz.

5

BÖLÜM III - 30 NİSAN 2016 TARİHİ İTİBARİYLE ÇALIŞAN SAYISINDA NET DEĞİŞİKLİK OLACAĞI DÜŞÜNÜLEN MESLEKLER

9) 30 Nisan 2016 tarihi itibariyle işyerinizde herhangi bir meslekte net istihdam artışı bekliyor musunuz?	Evet	☐ ⇨	9.1'e geçiniz.
	Hayır	☐ ⇨	10. soruya geçiniz.
	Fikrim Yok	☐ ⇨	10. soruya geçiniz.

9.1) 30 Nisan 2016 tarihi itibariyle işyerinizde çalışan sayısında net istihdam artışı olacağını düşündüğünüz meslekleri belirtiniz?

Net istihdam ARTIŞI olacağını düşündüğünüz meslekler	Net sayısal artış

10) 30 Nisan 2016 tarihi itibariyle işyerinizde herhangi bir meslekte net istihdam azalışı bekliyor musunuz?	Evet	☐ ⇨	10.1'e geçiniz.
	Hayır	☐ ⇨	11. soruya geçiniz.
	Fikrim Yok	☐ ⇨	11. soruya geçiniz.

10.1) 30 Nisan 2016 tarihi itibariyle işyerinizde çalışan sayısında net istihdam azalışı olacağını düşündüğünüz meslekleri belirtiniz?

Net istihdam AZALIŞI olacağını düşündüğünüz meslekler	Net sayısal azalış

BÖLÜM IV - ELEMAN TEMİNİNDE GÜÇLÜK ÇEKİLEN MESLEKLER

11) Son 1 yıl içerisinde işyerinizde eleman temininde güçlük çektiğiniz meslekleri ve bu mesleklerde temininde güçlük çektiğiniz eleman sayısını belirtiniz?

11.1) Eleman temininde güçlük çektiğimiz meslek yok ☐ ➡ Görüşme Bitmiştir. TEŞEKKÜRLER.

Eleman Temininde Güçlük Çekilen Meslekler	Temininde Güçlük Çekilen Eleman Sayısı	Temininde Güçlük Çekilme Nedeni* 1. Bu meslekte işe başvuru yapılmaması 2. Gerekli Mesleki beceriye/niteliğe sahip eleman bulunamaması 3. Yeterli iş tecrübesine sahip eleman bulunamaması 4. Çalışma ortam ve koşullarının beğenilmemesi 5. Önerilen ücretin az bulunması 6. Vardiyalı çalışma olması					
		1	2	3	4	5	6

*Birden Fazla Seçenek Işaretlenebilir.

2015 Yılı İşgücü Piyasası Araştırmasına yaptığınız katkıdan dolayı teşekkür ederiz.
İşverenin görüşleri:
Ziyaretçinin görüşleri:

Ek 2 - Örnekleme Yapılan İller Listesi ve Örnek Sayıları

Tamsayım Yapılan İller	10+ İstihdamlı İşyeri Sayısı	2-9 İstihdamlı İşyeri Sayısı	Toplam
ADANA	4.255	240	4.495
ADIYAMAN	800	22	822
AFYONKARAHİSAR	1.375	59	1.434
AĞRI	461	9	470
AKSARAY	785	29	814
AMASYA	627	27	654
ARDAHAN	95	5	100
ARTVİN	343	21	364
AYDIN	1.962	116	2.078
BALIKESİR	2.252	135	2.387
BARTIN	421	22	443
BATMAN	1.039	16	1.055
BAYBURT	99	3	102
BİLECİK	431	23	454
BİNGÖL	541	6	547
BİTLİS	433	8	441
BOLU	629	36	665
BURDUR	507	31	538
ÇANAKKALE	988	60	1.048
ÇANKIRI	253	15	268
ÇORUM	1.043	36	1.079
DENİZLİ	2.961	148	3.109
DİYARBAKIR	2.502	56	2.558
DÜZCE	1.028	24	1.052
EDİRNE	715	52	767
ELAZIĞ	1.310	38	1.348
ERZİNCAN	393	11	404
ERZURUM	1.199	40	1.239
ESKİŞEHİR	2.068	115	2.183
GAZİANTEP	3.435	207	3.642
GİRESUN	842	26	868
GÜMÜŞHANE	192	3	195
HAKKARİ	201	8	209
HATAY	2.208	128	2.336
IĞDIR	**238**	**6**	**244**
ISPARTA	675	54	729
KAHRAMANMARAŞ	1.805	59	1.864
KARABÜK	458	26	484
KARAMAN	486	26	512
KARS	279	14	293
KASTAMONU	701	36	737
KAYSERİ	3.307	153	3.460
KIRIKKALE	405	32	437
KIRKLARELİ	658	47	705
KIRŞEHİR	377	13	390
KİLİS	172	5	177
KONYA	4.466	200	4.666

KÜTAHYA	1.106	46	1.152
MALATYA	1.431	52	1.483
MANİSA	2.331	125	2.456
MARDİN	1.333	21	1.354
MERSİN	3.638	180	3.818
MUĞLA	2.537	231	2.768
MUŞ	426	10	436
NEVŞEHİR	780	23	803
NİĞDE	535	34	569
ORDU	1.313	52	1.365
OSMANİYE	897	34	931
RİZE	808	35	843
SAKARYA	1.984	113	2.097
SAMSUN	2.246	119	2.365
SİİRT	369	12	381
SİNOP	370	16	386
SİVAS	1.129	53	1.182
ŞANLIURFA	2.365	62	2.427
ŞIRNAK	613	5	618
TEKİRDAĞ	2.447	108	2.555
TOKAT	918	32	950
TRABZON	2.283	92	2.375
TUNCELİ	152	5	157
UŞAK	889	35	924
VAN	1.194	23	1.217
YALOVA	581	35	616
YOZGAT	613	29	642
ZONGULDAK	1.014	62	1.076
Tamsayım Toplam	**88.722**	**4.090**	**92.812**
Örnekleme Yapılan İller	**10+ Örneklem İşyeri Sayısı**	**2-9 İşyeri Sayısı**	**Toplam**
ANKARA	6.911	979	7.890
ANTALYA	4.289	444	4.733
BURSA	2.931	427	3.358
İSTANBUL	8.493	3.311	11.804
İZMİR	6.276	750	7.026
KOCAELİ	4.201	210	4.411
Örnekleme Toplam	**33.101**	**6.121**	**39.222**
Genel Toplam	**121.823**	**10.211**	**132.034**

Ek 3- Tanım ve Kavramlar Sözlüğü

Açık İş: Kuruma işverenlerden intikal eden işçi istemidir.

Açık İş: İşveren tarafından hemen veya yakın gelecekte doldurulmak istenen ve işverenin işyeri dışından uygun bir adayın bulunması için aktif adımları attığı yeni yaratılan, boş veya boşalacak iştir. (EUROSTAT) . Bu tanıma göre açık iş muhakkak işyeri dışına açılmalıdır. İşgücü Piyasası Araştırması kapsamında derlenen açık işler bu kapsamdadır.

Açık İş Oranı: Açık işlerin, açık işler ile mevcut çalışanların sayısının toplamına bölünmesi ile elde edilen bir orandır. Temel olarak, işyerleri tarafından fiilen doldurulmak istenen ve bu doğrultuda gerekli girişimlerin yapıldığı pozisyonları göstermektedir. İşyerinde çalışanlar yardımıyla doldurulmayı bekleyen pozisyonlar ise açık iş kavramı kapsamında yer almamaktadır. İşgücü arzına ilişkin İşsizlik oranına kıyasla işgücü talebinin bir göstergesi olarak ekonominin konjonktürel hareketlerine dair daha kullanışlı bir göstergedir. Örneğin ekonominin büyüme dönemlerinde açık iş oranında nispi olarak yükseliş görülürken, açık iş oranının gerilediği dönemler ekonomide yavaşlama işareti olarak değerlendirilmektedir.

Aktif Kayıt: Son işlem tarihinden itibaren 18 ay süre ile işe gönderilmek üzere hazır olan kayıttır.

Başvuru: İş arayanların, gereksinimlerinin karşılanması için Kurum il Müdürlüklerine doğrudan yaptıkları müracaatlardır. (İŞKUR)

Beceri: Eğitim, öğretim ve deneyimin ürünü olan beceri, ilişkin olduğu konudaki bilgiyle bir araya geldiği zaman uzman kişinin niteliğini oluşturur. Beceri, genel olarak iş ve görevleri başarabilmek için gerekli olan sistematik zihinsel ve fiziksel eylemleri, yatkınlıkları, etkinlikleri ifade eder.

Beceri Açığı: Beceri açığının yapısı ve düzeyini belirtir. İşgücü piyasasında becerili işgücüne ihtiyacın, mevcut işgücü arzından ne kadar fazla olduğunu gösterir. Dünyanın birçok ülkesinde işgücü piyasaları, artan işsizlik, yetersiz eğitilmiş personel, ekonomik ve teknolojik koşulların hızla değişmesi ve bu değişime ayak uydurma güçlükleri gibi sorunlarla karşı karşıyadır. beceri açığının nedenleri arasında, (1) iş gereksinimleriyle karşılaştırıldığında yetersiz kalan ehliyetler, (2) Ehliyetlerle karşılaştırıldığında yetersiz kalan işler, (3) İşsizlik, gizli işsizlik, (4) sayısal olarak becerili işçi açığı yer alır.

Beceri Eksiği: İşgücünün sahip olduğu genel uzmanlığın işin gerekleriyle uyuşmazlığıdır.

Beceri İhtiyacı: Belirli bir organizasyon, sektör veya ulusal ekonomide, farklı türdeki faaliyet, iş veya mesleki rol için gereksinim duyulan beceridir.

Çalışma Çağındaki Nüfus: İşgücü+ İşgücüne dâhil olmayanlar

Genç İşsizlik: Gelişmişlik seviyesine bakmaksızın bir çok ülkede genç işsizliği en önemli politika konusu olarak değerlendirilir. Bu kavramda genç 15-24 yaş grubunu ifade eder.

Genç İşsizlik Oranı : 15-24 yaş grubundaki işsiz sayısının aynı yaş grubundaki işgücü içindeki oranıdır.

$$Genç\ İşsizlik\ Oranı = \frac{15-24\ Yaş\ Grubu\ İşsiz}{15-24\ Yaş\ Grubu\ İşgücü\ Arzı\ (İstihdam + İşsiz)}$$

Genç Nüfus: 15-24 yaş grubundaki nüfustur.

Girişim: Yasal birimlerin oluşturduğu en küçük özellikle mevcut kaynaklarının tahsisi için belirli derecede karar alma özerkliğini kullanarak, mal ve hizmet üreten bir organizasyon birimidir. Girişim, bir veya birden fazla yerde, bir veya birden fazla faaliyet yürütebilir.

Eğitim Durumu: 6 ve yukarı yaştaki tüm fertlerin eğitim durumları hakkındaki bilgilerdir. Uluslararası Standart Eğitim Sınıflaması (ISCED,1997) uygun olarak sınıflandırılmaktadır, ana gruplar aşağıdadır:

1. Okuma yazma bilmeyen
2. Okuma yazma bilip bir okul bitirmeyen
3. İlkokul
4. İlköğretim
5. Ortaokul veya mesleki ortaokul
6. Genel Lise
7. Mesleki veya teknik lise
8. Yüksek öğretim

Eğitim Seviyelerine Göre İşgücü: Bu gösterge toplam işgücünü eğitim durumlarına göre analiz ederken, 25-29 yaş grubundaki yüksek eğitimlilerin işgücü içindeki oranına da özel önem verir.

Eksik İstihdam: Uluslararası Çalışma Örgütü tarafından düzenlenen 16. Çalışma İstatistikçileri Konferansında, mevcut eksik istihdam tanımı, yaşanan ölçüm zorlukları nedeniyle yeniden ele alınarak, eksik istihdam sorununu daha net ortaya koyabilecek "zamana bağlı eksik istihdam" ve "yetersiz istihdam" kavramlarına geçilmesine karar verilmiştir.

İktisadi Faaliyetlere Göre İstihdam: Bu gösterge istihdamın hangi ekonomik faaliyetlerde yer aldığının ifadesidir. İstihdam genelde tarım, sanayi ve hizmetler olarak üç temel iktisadi faaliyete ayrılır. Bu gösterge toplam istihdamın sektörlere göre oransal dağılımını gösterir. Böylelikle sektörlere göre ekonomik gelişmeyi veya daralmayı, trendleri, gelişmiş ve gelişmekte olan ülke ekonomileri arasındaki seviye farkını ortaya koyar. Sektörel istihdam akışları verimlilik analizlerinde çok önemli yer teşkil eder. Toplam verimliliğin artması için, istihdamın daha az verimliliğe sahip sektörlerden daha yüksek verimliliğe sahip sektörlere geçmesi gerekir.

Avrupa Topluluğu Ekonomik Faaliyetlerin İstatistiki Sınıflaması (NACE) Rev2.0 esas olmak üzere aşağıda yer alan sektörler kapsamı oluşturmaktadır.

A	Tarım, Ormancılık ve Balıkçılık
B	Madencilik ve Taş Ocakçılığı
C	İmalat
D	Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi Ve Dağıtımı
E	Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi ve İyileştirme Faaliyetleri
F	İnşaat
G	Toptan ve Perakende Ticaret; Motorlu Kara Taşıtlarının ve Motosikletlerin Onarımı
H	Ulaştırma ve Depolama
I	Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri
J	Bilgi ve İletişim
K	Finans ve Sigorta Faaliyetleri
L	Gayrimenkul Faaliyetleri
M	Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetleri
N	İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri
O	Kamu Yönetimi ve Savunma
P	Eğitim
Q	İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri
R	Kültür, Sanat Eğlence, Dinlence ve Spor
S	Diğer Hizmet Faaliyetleri
T	Hanehalklarının İşverenler Olarak Faaliyetleri: Hanehalkları Tarafından Kendi Kullanımlarına Yönelik Olarak Ayrım Yapılmamış Mal Ve Hizmet Üretim Faaliyetleri
U	Uluslar Arası Örgütler Ve Temsilciliklerinin Faaliyetleri

İstihdam Edilenler: Aşağıda yer alan işbaşında olanlar ve işbaşında olmayanlar grubuna dâhil olan kurumsal olmayan çalışma çağındaki tüm nüfus istihdam edilen nüfustur.

İstihdam Oranı: Çalışanların çalışabilir yaştaki nüfusa oranıdır. Ülke ekonomisinin istihdam yaratma gücünü gösterir. Özelikle yaş, cinsiyet ve iktisadi faaliyetlere göre istihdama katılım oranı istihdam politikalarının oluşturulmasında kilit unsurlardır.

$$\text{İ}stihdam\ Oranı = \frac{Toplam\ \text{İ}stihdam}{Kurumsal\ Olmayan\ Sivil\ N\text{ü}fus} \times 100$$

Yüksek istihdam oranı ülke ekonomisinin pozitif olarak değerlendirilmesine yol açmasına rağmen, bu gösterge tek başına yeterli değildir. İstihdam oranının değerlendirilmesinde ücretler, çalışma saatleri, kayıt dışı istihdam, eksik istihdam ve çalışma saatleri de önemlidir.

Düşük istihdama katılım oranı ise nüfusun ekonomik faaliyetlere katılmadığını, ekonominin ya yüksek işsizlik oranına ya da çok sayıda ekonomik anlamda aktif olmayan nüfusa sahip olduğunu gösterir.

İş Başında Olanlar: Yevmiyeli, ücretli, maaşlı, kendi hesabına, işveren ya da ücretsiz aile işçisi olarak referans dönemi içinde en az bir saat bir iktisadi faaliyette bulunan kişilerdir.

İş Başında Olmayanlar: İşi ile bağlantısı devam ettiği halde, referans haftası içinde çeşitli nedenlerle işinin başında olmayan kendi hesabına veya işveren olarak çalışanlar istihdamda kabul edilmektedir.

Üretici kooperatifi üyeleri, bir iş ya da meslekte bilgi veya beceri kazanmak amacıyla belirli bir menfaat (ayni ya da nakdi gelir, sosyal güvence, yol parası, cep harçlığı vb.) karşılığında çalışan çıraklar ve stajyer öğrenciler de istihdam halinde olanlar kapsamına dâhil edilmektedirler.

İşe Yerleştirme: İş arayanların Kurumca işe yerleştirilmesidir.

İşgücü: İstihdam edilenler ile işsizlerin oluşturduğu tüm nüfusu kapsar.

$$\text{İş}g\text{ücü} = \text{İ}stihdam\ Edilenler + \text{İş}sizler$$

İşgücü Arzı: Bireylerin her türden işgücü piyasasına pazarlamak üzere sundukları işgücü toplamıdır. Tanımlanmış bir zaman dilimi (referans dönemi) içinde belirli bir yaş üzerindeki nüfus, işgücü bakımından üç temel gruba ayrılmaktadır; istihdam edilenler, işsizler ve işgücüne dâhil olmayanlar. İstihdam edilenler ve işsizler, birlikte işgücünü oluştururlar.

İşgücü Talebi: İşgücü talebi işverenlerin istihdam etmeyi istedikleri işçi sayısıdır.

İşgücü Piyasası Araştırması: İŞKUR tarafından 16 Mart - 30 Nisan tarihleri arasında yapılan işyeri ziyaretleri kapsamında "İl İşgücü Piyasası Araştırması İşyeri Bilgi Formu" uygulamasıdır.

İşgücü Piyasası Araştırması Çerçevesi: Maliye Bakanlığı ve SGK kayıtları kullanılarak TÜİK tarafından hazırlanan "Türkiye İşyeri Kayıt Sistemi" üzerinden en güncel veri olan 2013 yılı kayıtlarıdır. İşgücü Piyasası Araştırması kapsamında çeşitli nedenlerle görüşülemeyen işyerleri için "işyeri cevapsızlık formu" doldurulmuştur.

İşgücü Piyasası: Potansiyel çalışanların emeklerini arz ettikleri, işverenlerin de, ihtiyaç duydukları işgücünü talep ettikleri piyasadır. Çalışanlar öncelikle mesleki olmak üzere işe ilişkin beceri ve yeterliliklerini sunarken karşılığında ücret talep ederler.

İl İşgücü Piyasası: İşgücünün il düzeyinde arz ve talep olunduğu pazardır. İl düzeyinde işverenler birçok iş için çeşitli meslek dallarında işçi, çalışanlar da iş talep eder. Bu işler bakımından piyasa, il işgücü piyasasıdır.

İşgücü Piyasası Analizi: Belirli bir yer, bölge ya da ülkenin işgücü piyasasının niteliklerinin ve ayırıcı özelliklerinin incelenip çözümlenmesidir.

İşgücüne Katılım Oranı (İKO): İşgücü katılım oranı bir ekonomide çalışan veya işsiz, ekonomik olarak aktif olan nüfusun çalışabilir yaştaki nüfusa olan oranını ifade eder.

$$\text{İş}g\text{ücü}ne\ Katılım\ Oranı = \frac{\text{İş}g\text{ücü}\ Arzı\ (\ \text{İ}stihdam + \text{İş}siz)}{Kurumasal\ Olmayan\ Sivil\ N\text{ü}fus} \times 100$$

Çalışma hayatına katılımı ölçen bu gösterge, çalışma yaşındaki nüfusun ekonomik olarak aktif olan kesimini gösterir. Ülke mal ve hizmet üretiminde yer alabilecek işgücü arzının büyüklüğü hakkında bilgi verir. Cinsiyet ve yaş gruplarına ve eğitim durumuna göre işgücüne katılım oranı ekonomik olarak aktif nüfusun yapısı hakkında bir resim çizer.

İşgücüne Dahil Olmayan (İnaktif) Nüfus: İşsiz veya istihdamda bulunmayan kurumsal olmayan çalışma çağındaki nüfustur. Bu gösterge, özellikle kişilerin neden işgücü içinde yer almadıklarını açıklamaları bakımından çok önemlidir. Kişiler , çeşitli nedenlerle işgücü piyasası içinde yer almayabilirler. Çalışmak istedikleri halde kendilerine uygun iş bulamayacakları gibi düşüncelerle iş aramayan kesim potansiyel işsiz olmaları nedeniyle işgücü piyasasını yakından ilgilendiren kavramdır. İşgücüne dahil olmayanlar aşağıdaki gruplara ayrılmıştır.

1. İş Aramayıp Çalışmaya Hazır Olanlar: Çeşitli nedenlerle iş aramayıp, ancak 2 hafta içinde işbaşı yapmaya hazır olduğunu belirten kişilerdir.

> ***1.1. İş Bulma Ümidi Olmayanlar:*** Daha önce iş aradığı halde bulamayan veya kendi vasıflarına uygun bir iş bulabileceğine inanmadığı için iş aramayan ancak işbaşı yapmaya hazır olduğunu belirten kişilerdir.
>
> ***1.2. Diğer:*** Mevsimlik çalışma, ev kadını olma, öğrencilik, irad sahibi olma, emeklilik ve çalışamaz halde olma gibi nedenlerle iş aramayıp ancak işbaşı yapmaya hazır olduğunu belirten kişilerdir.

2. Mevsimlik çalışanlar: Mevsimlik çalışması nedeniyle iş aramayan ve işbaşı yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

3. Ev işleriyle meşgul: Kendi evinde ev işleriyle meşgul olması nedeniyle iş aramayan ve işbaşı yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

4. Eğitim/Öğretime devam ediyor: Bir öğrenim kurumuna, kursa vb. devam etmesi

nedeniyle iş aramayan ve iş başı yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

5. Emekli: Bir sosyal güvenlik kuruluşundan emekli olduğu için iş aramayan ve iş başı yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

6.Çalışamaz halde: Bedensel özür, hastalık veya yaşlılık nedeniyle iş aramayan ve iş başı

yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

7. Diğer: Ailevi ve kişisel nedenler ve bunun dışındaki diğer nedenler ile iş aramayan ve iş başı yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

$$\text{İş}g\text{ücü}ne\ Dahil\ Olmayan\ N\text{ü}fus\ Oranı = \frac{Kurumsal\ Olmayan\ Sivil\ N\text{ü}fus - \text{İş}g\text{ücü}}{Kurumsal\ Olmayan\ N\text{ü}fus} \times 100$$

İşsiz: Çalışma yaşında olup, işi olmayan, aktif olarak iş arayan ve çalışmaya hazır kesimi ifade eder. Referans dönemi içinde istihdam halinde olmayan (kâr karşılığı, yevmiyeli, ücretli ya da ücretsiz olarak hiç bir işte çalışmamış ve böyle bir iş ile bağlantısı da olmayan) kişilerden iş aramak için son dört hafta içinde iş arama kanallarından en az birini kullanmış ve 2 hafta içinde işbaşı yapabilecek durumda olan tüm kişiler işsiz nüfusa dâhildirler. Ayrıca, dört hafta içinde başlayabileceği bir iş bulmuş ya da kendi işini kurmuş ancak işe başlamak ya da işbaşı yapmak için çeşitli eksikliklerini tamamlamak amacıyla bekleyenler de işsiz nüfus kapsamına dahildirler.

İşsizlik Oranı: İşgücü piyasasının en çok bilinen ve medya tarafından da üzerine en çok değinilen göstergesi işsizlik oranıdır. Toplam işsiz sayısının işgücü arzına oranıdır. İşsizliğin değerlendirilmesinde toplam işsizlik oranı tek başına yeterli olmaz. Gelecek planlaması için genç işsizlik ve uzun süreli işsizlik oranlarının da ayrıca dikkate alınması gerekir.

$$\text{İş}sizlik\ Oranı = \frac{\text{İş}siz}{\text{İş}g\text{ücü}\ Arzı(\text{İ}stihdam + \text{İş}siz)} \times 100$$

İşteki Durum: Ücretliler, kendi hesabına çalışanlar, işverenler ve ücretsiz aile işçileri olarak dört kategori altında toplanan işteki durum, işgücü piyasasının dinamiklerini ve ülke ekonomisinin gelişimini gösterir. Gelişen bir ülkede genel olarak beklenen tarım sektöründen sanayi ve hizmet sektörlerine geçişle birlikte, ücretli ve maaşlı çalışanların sayısındaki artış; kendi hesabına ve ücretsiz aile işçisi olarak çalışan sayısındaki azalıştır.

Kayıt Dışı İstihdam: Referans haftasında yaptığı işten dolayı herhangi bir sosyal güvenlik kuruluşuna kayıtlı olmayanlardır.

Birçok ülkede kayıtdışı istihdam, gelir ve üretim yaratmada önemli bir rol oynar. Kayıtdışı istihdam sosyal güvenlik sisteminin ve yasal yaptırımlarının dışında olmasına rağmen, yüksek nüfus artış hızına veya kentleşmeye sahip ülkelerde bir seçenek olarak karşımıza çıkmaktadır.

Kayıt Dışı istihdam Oranı: Bu gösterge kayıt dışı istihdamın toplam istihdam içindeki oranı olarak hesaplanmaktadır. Oranın büyüklüğü çalışma hayatının sosyal güvenceden uzaklığı hakkında bilgi verir.

$$Kayıtdışı\ İstihdam\ Oranı = \frac{Kayıtdışı\ İstihdam}{Toplam\ İstihdam} \times 100$$

Kayıtlı İşsiz: Çalışma yaşında ve gücünde olan, çalışmak isteyen, Kuruma başvurduğunda asgari ücret düzeyinde gelir getirici bir işi olmayan, Kurum tarafından henüz kendisine iş bulunamayan aktif kayıtlardaki kişilerdir. Kayıtlı işgücünden, daha iyi şartlarda iş arayanlar, emeklilerden iş arayanlar ve belli bir iş yerinde çalışmak isteyenler çıkarıldığında geriye kalanlar kayıtlı işsiz sayılmaktadır. (İŞKUR)

Kayıtlı İşgücü: İş arayanlardan aktif kayıtlarda yer alanların tümüdür.

Kurumsal Olmayan Nüfus: Üniversite yurtları, yetiştirme yurtları (yetimhane), huzurevi, özel nitelikteki hastane, hapishane, kışla vb. yerlerde ikamet edenler dışında kalan nüfustur.

Kurumsal Olmayan Çalışma Çağındaki Nüfus: Kurumsal olmayan nüfus içerisindeki 15 ve daha yukarı yaştaki nüfustur.

Mesleklere Göre İstihdam: Meslek sınıflaması olarak kullanılan Türk Meslekler Sözlüğü, Uluslararası Çalışma Örgütünün ISCO-88 Uluslararası Standart Meslek Sınıflandırma Sistemi esaslarına göre hazırlanan ve meslek sınıflandırma sistemi içinde yer alan meslek unvanlarını, özetlenmiş meslek tanımlarını ve meslek kodlarını kapsayan bir sözlüktür.

Meslek sınıflaması dört rakamlı kodlanmış olup 9 ana grup altında toplanmaktadır. Ana grupların altında 2 basamaklı alt gruplar, alt grupların altında 3 basamaklı meslek grupları ve meslek gruplarının da altında 4 basamaklı meslekler yer almaktadır. İŞKUR tarafından kullanılan Türk Meslekler Sözlüğü (TMS) ISCO-08 ile uyumlu daha ayrıntılı bir sözlüktür. ISCO'da söz konusu olan meslek grubu iken TMS'de mesleklerin en ayrıntılı hali bulunmaktadır.

Bu gösterge özellikle farklı işgücü piyasalarında arz ve talep dengesizliklerin analizinde çok önemlidir. Karar vericiler ve politika yapıcıların ekonomik ve sosyal politikaların formüle edilmesinde ve işgücü,

öğretim ve mesleki eğitimin planlanarak uygulanmasında, yürütülmesinde istihdamın mesleklere göre dağılımı önem arz etmektedir.

Net İstihdam Değişim Oranı: Beklenen istihdam artışından, beklenen istihdam azalışının çıkarılması ile elde edilen sayının mevcut çalışan sayısına bölünmesi ile elde edilen orandır.

Temininde Güçlük Çekilen Meslekler: İşverenler açık işlerini istedikleri becerilere sahip çalışanlarla doldurmadıkları takdirde, bu durumu temininde güçlük çekilen meslekler veya beceri eksiği açık işler olarak ifade ederler.

Yaş Bağımlılık Oranı : 0-14 ve 65 ve daha yukarı yaştaki nüfusun, 15-64 yaş grubundaki nüfusa oranın yüzde olarak ifadesidir.

$$\boldsymbol{Ya\text{ş}\ Ba\text{ğ}ımlılık\ Oranı} = \frac{0-14\ Ya\text{ş}\ N\text{ü}fus + 65\ Ya\text{ş}\ ve\ \text{üstü}\ N\text{ü}fus}{15-64\ Ya\text{ş}\ N\text{ü}fus} \times 100$$

Yerel Birim: Coğrafi olarak tanımlanan bir yere yerleşmiş girişim veya onun bir parçasıdır.

Ekonomik faaliyet, coğrafi olarak tanımlanan bu yerde veya bu yerden tek ve aynı girişim için bir veya daha fazla kişinin çalışması halinde yürütülür.

Yetersiz İstihdam: Zamana bağlı eksik istihdam kapsamında yer almamak koşuluyla, referans haftasında istihdamda olan, son 4 hafta içinde mevcut işini değiştirmek için veya mevcut işine ek olarak bir iş aramış olan ve böyle bir iş bulduğu takdirde 2 hafta içinde çalışmaya başlayabilecek olan kişilerdir.

Zamana Bağlı Eksik İstihdam: Referans haftasında istihdamda olan, esas işinde ve diğer işinde/işlerinde toplam olarak 40 saatten daha az süre çalışmış olup, daha fazla süre çalışmak istediğini belirten ve mümkün olduğu taktirde daha fazla çalışmaya başlayabilecek olan kişilerdir.

Ek 4- Ek Tablolar

SEKTÖRLERE GÖRE İPA SONUÇLARI-2014/1.DÖNEM							
Sektörler	İşyeri Sayısı	Çalışan Sayısı	Açık İş Sayısı	Temininde Güçlük Çekilen Kişi Sayısı	30 Haziran 2015 İçin Belirlenen Net İstihdam Değişimi	Açık İş Oranı	Net İstihdam Değişim Oranı 30 Haziran 2015
Madencilik ve Taş Ocakçılığı	15	1.203	28	47	29	2,3%	2,4%
İmalat	327	14.685	481	777	921	3,2%	6,3%

Elektrik, Gaz, Buhar Üretimi	5	258	2	33	46	0,8%	17,8%
İnşaat	439	7.066	126	466	566	1,8%	8,0%
Toptan ve Perakende Ticaret	403	8.100	313	486	466	3,7%	5,7%
Ulaştırma ve Depolama	64	3.397	64	94	39	1,8%	1,2%
Konaklama ve Yiyecek Hizmetleri	195	7.524	430	495	201	5,4%	2,7%
Bilgi ve İletişim	4	121	2	12	1	1,6%	0,8%
Finans ve Sigorta Faaliyetleri	15	218	1	2	21	0,5%	9,6%
Gayrimenkul Faaliyetleri	21	283	29	28	19	9,2%	6,6%
Mesleki ve Teknik Faaliyetler	63	553	38	115	48	6,5%	8,7%
İdari ve Destek Hizmetleri	55	2.063	103	121	228	4,7%	11,0%
Eğitim	89	2.192	26	57	-25	1,2%	-1,2%
İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmetler	47	1.740	95	97	137	5,2%	7,9%
Kültür, Sanat ve Spor	6	66			8	0,0%	12,7%
Diğer Hizmetler	76	689	33	33	28	4,6%	4,0%
Genel Toplam	**1.825**	**50.164**	**1.771**	**2.865**	**2.732**	**3,4%**	**5,4%**

EK:5: 2 İle 9 Kişi Arası İstihdamlı İşyeri Bilgileri IĞDIR

2015 yılı İşgücü Piyasası Araştırması kapsamında 10 ve daha fazla kişi istihdam eden işyerlerinin yanında 2 ile 9 kişi arası istihdamlı işyerleri de ziyaret edilmiştir.

Türkiye İş Kurumu, 2015 Yılı Yerel Düzeyde İşgücü Piyasası Araştırması kapsamında 16 Mart – 30 Nisan 2015 tarihleri arasında Türkiye genelinde 132.034 işyerine yüze görüşme yöntemiyle anket uygulamıştır. TÜİK İşyeri Kayıtları Sistemi altlık kullanılarak sektörel kapsam dâhilinde yer alan 2 ile 9 9 kişi arası istihdamlı işyerleri ve 10 ve daha fazla çalışana sahip işyerleri, araştırmada örnekleme çerçevesi olarak kullanılmıştır. Araştırmanın kapsamında Türkiye genelinde Avrupa Topluluğu Ekonomik Faaliyetlerin İstatistiki Sınıflaması (NACE) Rev. 2 sınıflandırmasına göre Tarım, Kamu Yönetimi ve Savunma; Zorunlu Sosyal Güvenlik, Hane Halklarının İşverenler Olarak Faaliyetleri ve Uluslararası Örgütler ve Temsilciliklerinin Faaliyetleri dışındaki 17 alt sektörde yer alan, 2-9 arası kişi istihdam eden ile 10 ve daha fazla çalışana sahip işyerleri örnekleme çerçevesi olarak kabul edilmiştir. Örnekleme birimi işyeri olarak belirlenmiş ve 17 sektör bazında 10 ve daha fazla kişi istihdam eden işyerleri için il ve Türkiye, 2-9 arası kişi istihdam eden işyerleri için ise Türkiye geneli tahmini verilmiştir.

Çalışma kapsamında 10 ve daha fazla kişi istihdam eden işyerleri için hem Türkiye geneli il düzeyinde tahmin üretilebilirken 2 ile 9 kişi arası istihdamlı işyerleri için sadece Türkiye geneli için tahmin üretilebilmektedir. Söz konusu işyerleri için il düzeyinde tahmin üretilmemiştir. Bu nedenle raporun bu bölümüne kadar 2 ile 9 kişi arası istihdamlı işyerlerinin verileri kullanılmamıştır. Bu

bölümde Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüklerinin illerinde ziyaret ettikleri 2 ile 9 kişi arası istihdamlı işyerlerine ilişkin veriler paylaşılacaktır.

2 ile 9 kişi arası istihdamlı işyerlerine de 10 ve daha fazla kişi istihdam eden işyerlerine uygulanan soru kâğıdı uygulanmıştır. Çalışmanın metodolojisi açısından her iki büyüklükteki işyerleri için bir farklılık bulunmamaktadır.

Türkiye genelinde çalışma kapsamında toplam 10 bin 211 adet 2 ile 9 kişi arası istihdamlı işyeri ziyaret edilmiştir. Bu işyerlerinin 6 bin 512 tanesine soru kağıdı uygulanırken 3 bin 699 tanesinden çeşitli nedenlerle cevap alınamamıştır.

Bu kapsamda Iğdır ilinde 6 işyeri ziyaret edilmiş olup, söz konusu işyerlerinin 6 tanesi için soru kâğıdı uygulanmıştır. Bu bölümde 6 işyerinden elde edilen veriler üzerinde durulacaktır. Söz konusu veriler ham veriler olup, genelleştirme katsayısı Türkiye geneli tahmin üretecek şekilde verildiği için genelleştirilmiş verilerin il düzeyinde bilgi veren bir çalışmada kullanılmasının uygun olmayacağı düşünülmüştür. Ayrıca 2 ile 9 kişi arası işyerlerine ait veriler ili genellemediği için 10 ve daha fazla kişi istihdam eden işyerlerinin verileri ile karşılaştırma yapılmamıştır.

Çalışma kapsamında Iğdır ilinde 2 ile 9 kişi arası istihdamlı 6 işyerine soru kağıdı uygulanmış olup bu işyerlerinin 4 tanesi Toptan ve Perakende Ticaret sektöründedir.

Tablo 6: İşyerlerinin Sektörel Dağılımı

Sektör	İşyeri	Erkek	Kadın	Toplam
Toptan ve perakende ticaret	4	11	10	21
Diğer hizmet faaliyetleri	1	4	0	4
Madencilik ve taş ocakçılığı	1	2	0	2
Toplam	6	17	10	27

Kaynak: İPA 2015

Araştırma kapsamındaki 3 sektörde 2 ile 9 kişi arası istihdamlı işyeri ziyaret edilmiştir.

Söz konusu işyerlerinde toplam 27 kişi çalışmaktadır. Bu işyerlerinde çalışanların yüzde 37'si kadın yüzde 63'ü erkektir. En fazla çalışana Toptan ve Perakende Ticaret sektöründedir.

1 işyerinde 4 kişilik Açık İş bulunmaktadır. Bunlar Satış Temsilcisi/Plasiyer ve Mobilya Montaj İşçisi (2 kişi) şeklindedir.

13 tane Temininde Güçlük Çekilen Meslek bulunmaktadır. En fazla TGÇM Satış Temsilcisi/Plasiyer (5 kişi) şeklindedir.

Iğdır ilinde çalışma kapsamında ziyaret edilen 2 ile 9 kişi arası istihdam eden işyerlerinde yüzde 85 oranında istihdam artışı beklenmektedir.

Temininde güçlük çekilen meslekte temininde güçlük çekilme nedenine bakıldığında yüzde 100 gerekli mesleki beceri/niteliğe sahip eleman bulunamamasından ve yeterli iş tecrübesine sahip eleman bulunamamasından dolayı eleman temininde güçlük çekildiği tespit edilmiştir.

Tablo 2 İstihdam Artışı ve Azalışı Beklenen Meslekler

İstihdam Artışı Beklenen Meslekler		İstihdam Azalışı Beklenen Meslekler	
Meslek	ayı	Meslek	ayı
Satış Temsilcisi / Plasiyer	0	Mobilya Montaj İşçisi	
Kat Hizmetleri Elemanı/Kat Görevlisi			
Büro Makineleri Bakım Ve Onarımcısı			

Kaynak: İPA 2015

Satış Temsilcisi/Plasiyer mesleğinde hem Açık İş vardır hem de Temininde Güçlük Çekilen meslektir.